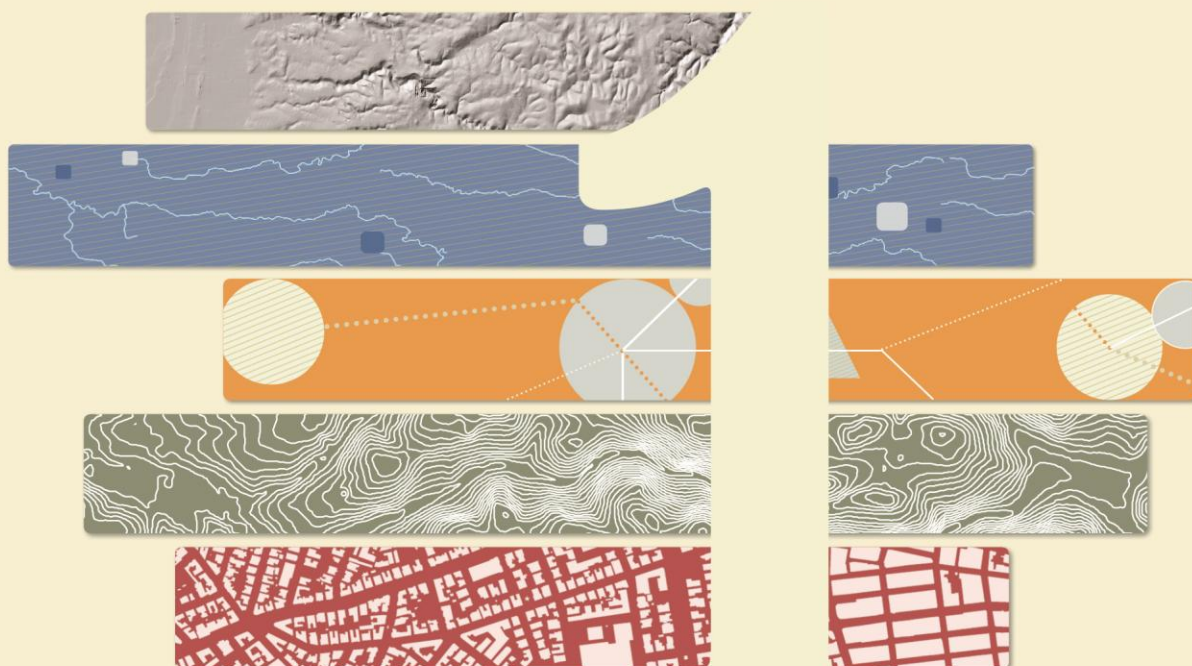

תמ"א אחת

תכנית המתאר הארצית החדשה

הוראות התכנית

העברת התכנית להערות הועדות המחוזיות

מוטי קפלן

אוגוסט 2016 ■ אב תשע"ו

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965

תמ"א אחת

תכנית המתאר הארצית החדשה

הוראות התכנית

העברת התכנית להערות הועדות המחוזיות

מוטי קפלן

אוגוסט 2016 ■ אב תשע"ו

פתח-דבר

תכנית המתאר הארצית החדשה – תמ"א אחת – ראשיתה בהחלטת ממשלה המורה על הקניית בהירות ופשטות לתכניות המתאר הארציות, והאחדתן לכלל מסגרת של תכנית מתאר ארצית אחת. עוד מוסיפה ההחלטה כי על תמ"א אחת להימנע ככל הניתן מהטלת מגבלות על שטחים ומרקמים לפיתוח עירוני.

כינוס, הכללה ואיחוד תכניות המתאר הארציות הנושאות, נדרשים ומתחייבים לאור ריבוי התכניות ומורכבותן מחד, ומאידיך הצורך במבט כולל ומקיף אשר יסדיר את מערכות הפיתוח, התשתיות והסביבה. וכל זאת נוכח המציאות הדינאמית בה שרויה מדינת ישראל.

עד כה היו נושאי התכנון השונים פרושים על פני תכניות רבות, בשפות ובסגנונות שונים. נעשו בהם שינויים רבים, ולא תמיד ניתן לעמוד על תוקפם. ההתמצאות בתכניות אינה פשוטה, והיא חייבה עיון בתכניות ובסעיפים הפזורים במקומות שונים. מצב זה הקשה על אנשי מקצוע ואזרחים מן השורה, המאבדים נגישות אל דברי התכנית. תמ"א אחת איחדה את תכניהן ועיקריהן של תכניות המתאר הארציות הנושאות לכדי מיכלול פשוט ועדכני, שלם והרמוני, שהוא הרבה מעבר לסכום חלקיו. התכנית מנוסחת בצורה בהירה, פשוטה ושווה לכל נפש, ותהווה מעתה כלי סיוע עדכני בהגשמת מדיניות התכנון הארצית.

תכניות המתאר הארציות עומדות בליבו של התכנון הארצי והן קשורות ומשפיעות על נושאים רבים ומגוונים. המלאכה הרבה הכרוכה בכינוס והאחדת תכניות המתאר הארציות, הופקדה בידי אגפיו המקצועיים של מנהל התכנון. במסגרת עריכת התכנית התקיימו חילופי דעות, היועצויות, ושותפות יוצרת עם קשת רחבה של גורמים: נציגי משרדי ממשלה, רשויות ואירגונים, המייצגים את הנושאים השונים במערכות התכנון הארצי. הדעות והרעיונות אשר עלו מדיונים משותפים אלה, תרמו הרבה לעת בנייתה של התכנית, והביאו להסכמה רחבה באשר למסגרתה ולתכניה.

בינת שורץ-מילנר

מנהלת מנהל התכנון

משרד האוצר

על כללים ופרטים

תפקידה של תכנית מתאר ארצית להורות דרך, לקבוע עקרונות ומתווים לתכניות ולמעשים הבאים מכוחה. הוראת דרך נעשית על ידי כללים, ואי-אפשר לה לטבוע בפרטים.

ניסוח כללים המחזיקים בתוכם פרטים, והימנעות מן הפרטים עצמם, הינה מסורת עברית עתיקת יומין. המדרש תמה: כיצד עלה בידו של משה ללמוד את כל התורה כולה בארבעים יום?

"וכי כל התורה למד משה? והרי התורה: 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' ולארבעים יום למד משה? **אלא כללים לימדהו הקב"ה למשה**". (מדרש הגדול, שמות).

וכדברי הוגה דעות בן המאה ה-18, משה חיים לוצאטו: "התבונן, שהנה מספר הפרטים עצום מאד מהכיל אותם שכל האדם, ואי אפשר לו לדעת כולם. אולם מה שראוי לו שישתדל עליו, הוא **ידיעת כללים**. כל כלל בטבעו כולל פרטים הרבה, וכשישיג כלל אחד נמצא משיג מאליו מספר רב מן הפרטים... (רמח"ל ספר הדרכים).

זוהי דרכה של תמ"א אחת, הנוקטת בשפה מכלילה, אשר מתוכה נגזרות אמירות תכנוניות פרטניות, ומהם - ביצוע ומעשה. אבן-הבוחן להצלחתה תהיה מידת השפעתה מכאן ואילך על עיצובה של שפת כללים ועקרונות, שפה תמציתית, בהירה ופשוטה בשדה התכנון המתארי בארץ.

מוטי קפלן

עורך התכנית

תמא אחת

הנחייה והיגוי: בינת שורץ מילנר, אדר' דורון דרוקמן

צוות האחדה: אדר' דורון דרוקמן, תמר כפיר, רונית מזר, מיכל מריל, ליאת דופור-דרור, דוד רוטר, חן גרינברג, צופיה חברוני.

חטיבת תשתיות: רונית מזר, אילנה שפרן, ליאת דופור-דרור, נעה נאור, זינה פרפליצין, רחלי קולסקי, ענת אריאלי, עדי סילברמן, ורד ספיר-חוף, אריאל פרינץ, רן דרסלר, אלעד לב.

חטיבת שטחים פתוחים: תמר כפיר, אהובה פלג, יעל סלומון, מגי ברטן, סיגל ניר, אדר' שירה שפירא, ליאור גליק, נטלי אוסטרובסקי.

ייעוץ משפטי: עו"ד אפרת ברנד, עו"ד יעל אדורם, עו"ד אפרת דון-יחיא

אירגון וניהול: דוד רוטר, אפרת ויסלר

צוות G.I.S : מנחם ארסלן, חן גרינברג, צופיה חברוני

עיצוב גרפי: ליאורה דבצ'רי-דרום

עורך התכנית: מוטי קפלן

יועצת: אדר' נעמה רינגל

פורום היועצות:

רות רז שמולביץ, אורנה נידם, אורנית מורגנשטרן – מנהל התכנון; שחר סולר, מנחם זלוצקי, ד"ר רם אלמוג, יהודית מוסרי, פרד ארזואן, ד"ר בני פירסט, אבי רדעאי, עו"ד נטע דרורי – המשרד להגנת הסביבה; דוד וינברג, גלבע זינגר – משרד הבריאות; ד"ר רותי פרום-אריכא, רענן אמויאל, עו"ד ערן אטינגר, נטע פינשטיין, ענת ברזילי – משרד החקלאות ופיתוח הכפר; כרמית פינץ-קדמי, משה צימרמן, ד"ר ירון ארגז – משרד התיירות; אורלי זיו, סולומון שמוקלר – רשות המים; רקפת תיבי – מקורות; סא"ל עדנה פרדו, סא"ל ראם חממי, סרן רנטה בן מיכאל, סרן מיכל אריאלי – משרד הביטחון; אורנה להמן – משרד התחבורה; עו"ד טלי ענבר, תמי גנון – רכבת ישראל; אסא יהושפט, אסף שטרן – נתיבי ישראל; שלומית גרטל – משרד הבינוי והשיכון; רפי אלמליח, דוד דשן, רונית ליברסאט – רשות מקרקעי ישראל; ניר אנגרט, הלל זוסמן, יובל פלד – רשות הטבע והגנים הלאומיים; דורית הוכנר, שירלי לוי, אלה צדוק, אריאל פרינץ – משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים; איגור סטפנסקי, שחר ניצן – חברת החשמל; רחל לוטן – רשות הגז; אסף כהן – נתיבי גז; ד"ר עמיר אידלמן, ליטל ידין – ועדה לתשתיות לאומיות; פנחס כהנא, ענת גולד, אדר' ענבל זרחין, נירה אגמון, נינה אלומות-עמיר, אילנה פרידמן, חיים סהר – קרן קימת לישראל; יואב שגיא, איתמר בן-דוד, אדר' ענת הורביץ, משה פרלמוטר – החברה להגנת הטבע; עו"ד אלי בן-ארי – ארגון הגג של הגופים הירוקים; עמיר ריטוב – מרכז המועצות האזוריות

תוכן העניינים

7 דברי הסבר.....

14 הוראות התכנית.....

15 חלק ראשון - עקרונות וכללים.....

- 15 א. מטרה כללית.....
- 15 ב. עקרונות תכנון.....
- 15 ג. הגדרות כלליות.....
- 16 ד. נספחים, חוות-דעת והתייעצויות.....
- 16 ה. יחס בין תכניות והוראות מעבר.....
- 18 ו. רמת דיוק.....
- 18 ז. שטחים בטחוניים.....
- 18 ח. מעקב ועדכון.....

19 חלק שני - פרקים נושאים.....

19 חטיבת תשתיות.....

משאבים

- 19 מים.....
- 28 תחנות כח קטנות.....
- 31 מתקנים פוטו-וולטאיים.....
- 39 גז טבעי.....
- קרקע
- 44 פסולת.....
- תחבורה
- 53 דרכים.....
- 58 מסילות ברזל.....

64 חטיבת שטחים פתוחים.....

- 65 שטחים מוגנים.....
- 66 שמורות טבע, גנים לאומיים, יערות.....
- 72 שטחים מערכתיים.....
- 73 נחלים.....
- 79 חופים.....

85 חלק שלישי - נספחים.....

תמ"א אחת דברי הסבר

קביעת מסגרות

תמ"א אחת היא תכנית מתאר ארצית מקיפה, המכנסת למארג אחד נושאים המרכיבים את רובד התכנון הארצי. תמ"א אחת מתווה את קווי המתאר הראשיים המשרטטים את דמותה הפיסית של הארץ.

דברי ההסבר אמורים להבהיר את מבנה התמ"א ואת הנושאים הכלולים בה, כדלקמן:
הבהרת מבנה התכנית: השונה מן המבנה המוכר בתכניות המתאר הארציות הוותיקות, וכן דברי הסבר לתשריט. כל זאת כהקדמה להוראות התכנית.
דברי הסבר לפרקים הנושאים בתמ"א: המופיעים כהקדמה להוראות כל פרק נושאי.
דפי דברי ההסבר נצבעו בגוון אפור, על מנת להבדילם מדפי הוראות התכנית.

1. מבנה כללי

תמ"א אחת כוללת נושאי תכנון שונים ונפרדים. מחיבור הנושאים התקבלו עקרונות משותפים לעומת היגדים ייחודיים לכל נושא. כך נוצרה מסגרת אשר לחלקיה זיקה הדדית והם קשורים ומשלימים זה את זה: בחלק הראשון קובצו הכללים והעקרונות המשותפים לכלל הנושאים, ובחלק השני, תמציתו של כל פרק נושאי, על הגיונו ומטרותיו הייחודיות.

תרשים 1 - מבנה כללי של תמ"א אחת: חלק ראשון - כללי מסגרת בתכנון המתארי הארצי. חלק שני - פרקים נושאים - היגדים ייחודיים לכל פרק, מאורגנים על פי מבנה סדור.

חלק ראשון – כללי ומשותף: כאן נאספו מכל תכנית מתאר ארצית היסודות שיש להם תוקף ומשמעות רחבים ומקיפים, והם משותפים ביחס לתכנון הארצי, יסודות אלו נוסחו כמטרת-על, עקרונות כלליים, והגדרות משותפות הנמצאים בליבה של תמ"א אחת, ובצידם הוראות המסדירות את ניהול ההליך התכנוני. כוחם יפה והוראתם מחייבת וחלה על כל חלקי תמ"א אחת.

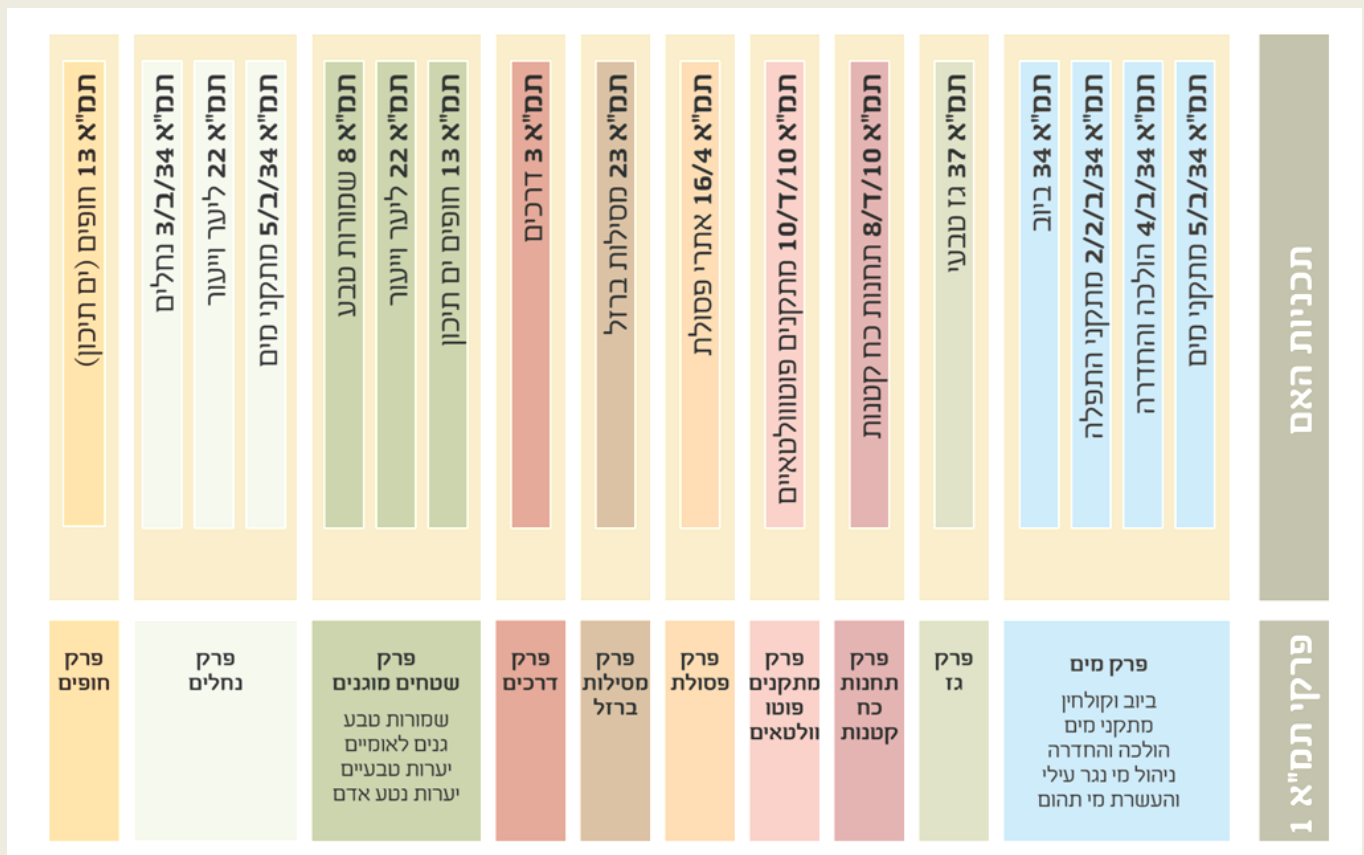
חלק שני: פרקים נושאים – כינוס הנושאים השונים אשר היו פזורים בתכניות המתאר הארציות וארגונם ועריכתם במתכונת סדורה חדשה.

הקשר בין שני החלקים

תמ"א אחת בנוייה שני חלקים, אך הקריאה בהם תהיה רציפה - כללי החלק הראשון יחולו במלואם על כל אחד מפרקי החלק השני. זאת על ידי התאמתם לנסיבות הייחודיות של כל פרק, פירושם וניסוחם בהתאם לנושא, לעניין ולזמן.

תמ"א אחת ותכניות האם

מקורותיה של תמ"א אחת הן תכניות המתאר הארציות. הנושאים מתוכן קובצו וצורפו יחדיו. תרשים 2 מציג את היחס בין תכניות האם והנושאים הנגזרים מהן כפי שהן מופיעים בתמ"א אחת.

תרשים 2 - תכניות האם והנושאים הנגזרים מהן

תמ"א אחת כוללת (עד כה) עשרה נושאים המופיעים כפרקים נפרדים בחלק השני. ואלו הם:

מים, תחנות כח קטנות, מתקנים פוטו-וולטאים, גז טבעי, פסולת, דרכים, מסילות ברזל, שטחים מוגנים (שמורות טבע, גנים לאומיים, יערות), נחלים, חופים (ים תיכון).

2. מבנה החלק הראשון

בחלק הראשון נמצאים "ליבת התמ"א" ובה עקרונות תכנון, ו"סדרי תכנון" העוסקים בנושאים מינהליים.

הערה: במסגרת - סדר הדברים כפי שהם מופיעים בהוראות התכנית.

ליבת התמ"א

מטרה כללית - הנותנת ביטוי למערך התכנון הארצי, המבוסס על תשתיות ושטחים פתוחים ושילובם הנאות.

עקרונות תכנון - תיאום מיטבי בין המערכות השונות, איחוד תשתיות, והגנה על הסביבה ועל ערכי השטחים הפתוחים.

הגדרות כלליות - מונחים המופיעים בשכיחות גבוהה בכל פרקי התמ"א, וכוחם יפה לכל פרקיה. לדוגמא: "חוק התכנון והבניה", "סביבה חופית", קווי תשתית".

סדרי תכנון

נספחים, חוות דעת והתייעצויות - סדרי הגשה, תיאומים, וקציבת לוחות זמנים להגשתם.

יחס בין תכניות והוראות מעבר - הסדרת היחסים בין תמ"א אחת לתכניות אחרות שאושרו קודם תחילתה - תכנית מתאר ארצית, מחוזיות ומקומיות, ותכניות מפורטות.

רמת דיוק - רמת הדיוק של התשריטים וסטיות מותרות.

שטחים בטחוניים - הוראה לגבי קידום תכניות ומתן היתרים מכוחה של תמ"א אחת בשטחים הבטחוניים.

מעקב ועדכון - עדכון מערכתי בדבר יישום מטרות התכנית, ועדכון שוטף המאפשר עדכון התשריטים והנספחים לפי הצורך.

3. מבנה החלק השני

3.1 חטיבות התכנון והחלוקה לפרקים

התכנון המתארי עוסק בפיתוח לצד שימור, שביטויים בתכנון הארצי בשני מערכים שונים מהותית: תשתיות ושטחים הפתוחים. בהתאם לכך, מורכבת תמ"א אחת משתי חטיבות: **חטיבת התשתיות** מסדירה את תכנון מערכות התשתית הגדולות - מים, אנרגיה, דרכים, באמצעות שמירת שטחים לתכליות אלה (על-מנת למלא תפקיד עתידי) ומתן הוראות והנחיות להקמתן. **חטיבת שטחים פתוחים** מסדירה את השמירה והטיפוח על שטחים פתוחים, בעלי ערכים מיוחדים - שמורות טבע, גנים לאומיים, יערות, נחלים וחופים. התכנית קובעת הנחיות והוראות להגנה ולטיפוח ערכי השטחים הללו לעת **תפקודם הנוכחי** ולמען חשיפתם המבוקרת לציבור.

ההבדל בין שני המקרים: בחטיבת התשתיות נשמר השטח **כמצע** להקמת תשתית. השטח מהווה אמצעי לתכלית היעודה (אשר תתממש לעת הקמתה). בחטיבת השטחים הפתוחים השטח אינו אמצעי, הוא **עצמו** התכלית היעודה (והיא מתקיימת בהווה).

3.2 תת-חלוקה בחטיבות - ארגון הפרקים הנושאים בקבוצות

החטיבה מחולקת לקבוצות פרקים בעלי מאפיינים דומים.

בחטיבת התשתיות שלוש קבוצות:

קבוצת המשאבים - פרקי משק המים ומשק האנרגיה

קבוצת הקרקע - פרק הפסולת

קבוצת התחבורה - פרקי התחבורה היבשתית - דרכים ומסילות ברזל.

בעתיד עשויים להצטרף לחטיבות התשתיות פרקים נוספים, כגון טורבינות רוח במשק החשמל; מחצבות, בתי סוהר ובתי עלמין בקבוצת הקרקע, תחבורה ימית ואוירית בקבוצת התחבורה.

בחטיבת השטחים הפתוחים שתי קבוצות:

קבוצת השטחים המוגנים - שטחים בעלי ערכים שחשיבותם כלל-ארצית. בקבוצה זו נכלל פרק השטחים הפתוחים שבו יעודי שמורות הטבע, היערות והגנים הלאומיים.

קבוצת השטחים המערכתיים - מתווי נוף היוצרים את תבנית הארץ. צירי נחלים וחופים (בשלב זה, חופי הים התיכון בלבד).

3.3 מבנה פרק נושאי

הפרקים הנושאים אורגנו במבנה הוראות אחיד. זאת מתוך רצון להקל על ההתמצאות בתכנית ועל השוואה בין פרקים דומים.

סדר הדברים שונה בפרקי שתי החטיבות כמתחייב מן ההבדלים ביניהן:

3.3.1 סדר הסעיפים בחטיבת התשתיות משקף את מהותן: קביעת הוראות בדבר שמירת שטח לתכנון עד לאישור תכנית מפורטת, והנחיות להכנתה של תכנית מפורטת.

מטרה - ייחודית לנושא הפרק והיא מבטאת את החשיבות בהקמת התשתית ברמה הארצית.

הגדרות - מונחים מקצועיים לנושא ספציפי (לדוגמא "קו חשמל", "פסולת רדיואקטיבית", "ספק שירות חיוני": וכיוצא באלה.

שטח שמור לתכנון

בפרקים בהם נשמר שטח או רצועה לתכנון:

עד לאישורה של תכנית מפורטת להקמת התכלית היעודה. הוראות לשמירת השטח, ולמניעת כל פעולה העלולה לסכל את תכנונה והקמתה של התכלית היעודה, תוך מתן אפשרות מוגבלת לאישור שימושים שאינם מסכלים תכלית זו.

בפרקים בהם לא קיים "שטח שמור לתכנון" (תחנות כח קטנות ומתקנים פוטוולטאיים): הוראות לאיתור שטח להקמת המתקן, סדרי עדיפויות והנחיות לשיקול דעת.

הנחיות להכנת תכנית מפורטת

כללים, עקרונות והנחיות לאישורה של תכנית מפורטת, אשר מכוחה תוקם התשתית ותתאפשר הפעלתה ואחזקתה, הוראות לשיקום השטח לאחר תום פעולות ההקמה, וכן הוראות ליתרת השטח שנשמר אך לא נכלל בתחומה של התכנית המפורטת.

פרק זה נחלק בדרך כלל לשניים:

- 1. הנחיות משותפות - המכוונות לכל המתקנים נושאי הפרק הנדון.**
- 2. הנחיות פרטניות - במצבים בהם נדרשת התייחסות ייחודית למתקן מסוים.**

סדרי תכנון - ובהן סדרי התייעצות, יחס לתכניות אחרות וכו', ככל שהן שונות מן הכללים המשותפים האמורים בחלק הראשון.

היתרים - חלק מפרקי התשתית כוללים התייחסות לאפשרות להקמת התשתית בהליך של היתר ללא צורך באישור תכנית מפורטת. בסעיפים אלה לא נעשה כל שינוי ביחס לתמ"אות המאושרות.

למרות מיקומם בסוף הפרק, בין ההיתרים ניתן למצוא נושאים הזוכים לעדיפות. קידומם בהיתר מהווה תמריץ לדרך פעולה מסויימת, העדיפה על פני דרך אחרת הכרוכה באישור תכנית בהתאם להוראות שבתחילת הפרק.

3.3.2 סדר הסעיפים בחטיבת שטחים פתוחים נותן ביטוי למטרות משותפות לכלל השטחים הפתוחים, עקרונות תכנון ושמירת שטחים פתוחים, הנחיות להכנת תכנית מפורטת לשטח הפתוח והוראות לאישור תכניות לשימושים אחרים.

מטרה ועקרונות תכנון - בהתייחס לכל סוגי השטחים הפתוחים כמיכלול, ומטרות נפרדות ועקרונות תכנון לכל פרק - בהתאם לאופיו הייחודי.

הגדרות - ייחודיות לכל נושא. לדוגמא: חזית נחל, פשט הצפה, "קו החוף" וכו'.

הנחיות להכנת תכנית מפורטת

כללים, עקרונות והנחיות - לעת תכנון בשטח המוגן, ובהתייחס לשני מצבים:

- תכנית למימוש תכליתו של השטח המוגן.
- תכנית ליעוד או לשימוש אחר בשטח מוגן, "תכנית אורחת", כדוגמת תשתיות מותרות, וכן שימושים שמצריכים שינוי ייעודו של השטח המוגן.

פרק השטחים המוגנים בחטיבה זו נחלק לשניים:

1. הנחיות כלליות - המכוונות לכל סוגי השטחים המוגנים.
2. הנחיות פרטניות - במצבים בהם נדרשת התייחסות ייחודית לסוג השטח המוגן: לשמורות טבע, יערות וכדומה.

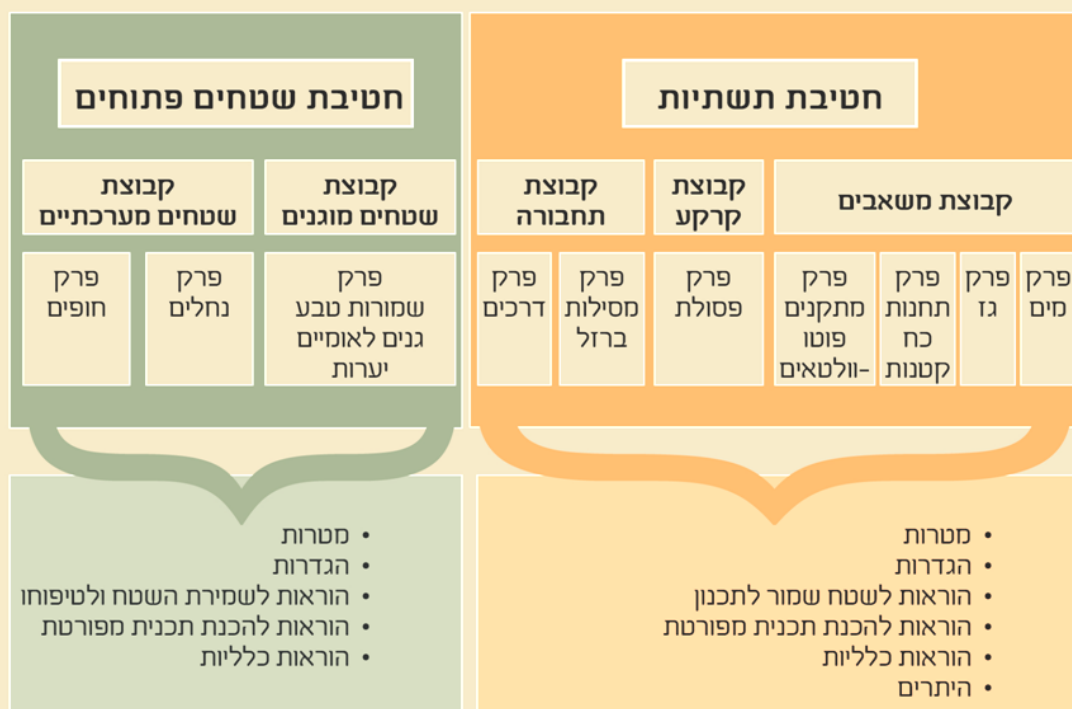
סדרי תכנון - ובהן סדרי התייעצות, יחס לתכניות אחרות וכו', ככל שהן שונות מן הכללים המשותפים האמורים בחלק הראשון.

השטחים בחטיבת השטחים הפתוחים, שמורים עקב סגולותיהם ואיכויותיהם המיוחדות. הם ממלאים את תפקידם בטבעם הקיים, ואינם נדרשים לתכנית מפורטת. זו תידרש רק לעת הצורך בדיוק גבולות השטח, פעולות אחזקה, שיקום, נטיעה, וכיוצא באלו, וכן לעת הרצון לחשיפת ערכי הטבע לציבור, בצורה מבוקרת.

חלק א'

מטרת-על ועקרונות
הגדרות משותפות
הוראות כלליות
סדרי תכנון

חלק ב'

תרשים 3 - מבנה כללי של תמ"א אחת. כללים משותפים בחלק הראשון (קומה עליונה), והיגדים ייחודיים פרטניים לכל פרק נושאי בחלק השני (קומה תחתונה)

4. תשריטי התכנית

4.1 תשריט ראשי

לתמ"א אחת תשריט ראשי אחד, הכולל את כל הסימונים הארציים הראשיים מתכניות המתאר הארציות הכלולות בו, ואשר סומנו באופנים ובקני-מידה שונים. תמא אחת כינסה אותם לקנה מידה אחיד - 1:100,000 המאפשר פרישתם זה לצד זה והצגת תמונה מלאה וכוללת של התכנון הארצי הראשי.

הסימונים בתשריטים מופיעים כפוליגונים, קווים או סמלים ומביאים לידי ביטוי את רשת הדרכים ומסילות הברזל הארצית, מתקני מים לסוגיהם, אתרי פסולת, קוי ומתקני גז, שמורות טבע, גנים לאומיים, יערות, נחלים וחופי ים תיכון. בנוסף, סומנו תחנות כח ורצועות חשמל המאושרות בתכנית מתאר ארציות ואשר תכנית זו אינה חלה עליהן, וזאת לידיעה בלבד, לקבלת תמונה מלאה אודות מערכות התשתית הארציות.

התשריט הראשי מאפשר מבט כולל המציג בבהירות את כל מערכות התשתית הראשיות, לצד מערכת השטחים הפתוחים.

4.2 תשריט משנה

לצד התשריט הראשי, לכל אחת משתי החטיבות תשריט משנה: בתשריט חטיבת התשתיות מסומנים קווי מים משניים ומפת רגישות מי תהום, ולידיעה בלבד – מסומנים תחנות כח על פי תמ"א את מפורטות וקווי חשמל; בתשריט חטיבת השטחים הפתוחים מסומנים נחלי משנה, פשטי ושטחי הצפה ותחומי יער.

4.3 נספחים - (תשריט אתרים)

לשטחים המופיעים בתשריט הראשי כסמל, מצורף נספח ובו סימון פוליון האתר בקנה המידה 1:10,000 או 1:20,000.

נספחי המפות בחטיבת התשתיות: התפלה, איגום והחדרה ופסולת.
נספח מפות מנחה בחטיבת השטחים הפתוחים: פארק חוף עירוני.

תרשים 4 - התמא"ת שנכללו בתמ"א אחת, והכללתן לתשריט התכנית

תמ"א אחת הוראות התכנית

1. שם התכנית: "תכנית מתאר ארצית אחת" (להלן: תמ"א אחת, או תכנית זו).
2. תחום התכנית: השטח בו חל חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965.
3. מסמכי התכנית:

א. הוראות התכנית מכילות 60 עמודים.

ב. תשריטים:

- תשריט ראשי של התכנית, בקנה מידה 1:100,000 בחמישה גליונות.
- תשריטי משנה בקנה מידה 1:100,000 (תשריט משני לחטיבת התשתיות, תשריט משני לחטיבת השטחים הפתוחים)
- נספחים - תשריטי אתרים בקנה מידה 1:10,000 או 1:20,000 (מתקני התפלה, אתרי איגום והחדרה, אתרי פסולת, פארק חוף עירוני) הכוללים בחלקם הוראות פרטניות לאתרים.

ג. נספחים:

נספח א': רשימת תכניות המתאר הארציות, והשינויים להם, הכלולים בתמ"א אחת

נספח ב': לחטיבת תשתיות

- נספח ב'1 - תפוקת מים מותפלים ממתקני התפלה
- נספח ב'2 - מוצאים ימיים למי רכז
- נספח ב'3 - הנחיות למסמך הגנה על מי תהום
- נספח ב'4 - הנחיות לעריכת מסמך סביבתי למתקן פוטו-וולטאי
- נספח ב'5 - הנחיות לעריכת מסמך סביבתי למערכת הגז הטבעי
- נספח ב'6 - רשימת אתרי הפסולת ואתרי הטמנה
- נספח ב'7 - שינויים למערכת הדרכים
- נספח ב'8 - שינויים למערכת מסילות הברזל

נספח ג': לחטיבת שטחים פתוחים

- נספח ג'1 - היקפי השטחים המיועדים לשמורות טבע ולגנים לאומיים
- נספח ג'2 - היקפי השטחים המיועדים ליערות לפי תחומי יער
- נספח ג'3 - הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר
- נספח ג'4 - חניוני לילה ומבואות בשמורות הטבע

כל מסמכי התכנית הינם מחייבים.
כל מסמכי התכנית מהווים חלק בלתי נפרד מהתכנית בשלמותה. במקרה של סתירה בין הוראות התכנית לבין התשריטים יגברו ההוראות.
במקרה של סתירה בין הוראות התכנית והתשריטים לבין הנספחים, יגברו ההוראות והתשריטים.
דברי ההסבר מהווים רקע לתכנית ואינם חלק ממסמכיה הסטטוטוריים.

חלק ראשון - עקרונות וכללים

א. מטרה כללית

מתן ביטוי מרחבי לשלד התכנון הארצי, המבוסס על תשתיות ושטחים פתוחים, ולעקרונות שמירתם ושילובם הנאות על פי מדיניות התכנון הארצית הכוללת, לטובת הציבור.

ב. עקרונות תכנון

עקרונות התכנון המפורטים להלן מהווים חלק בלתי נפרד מהוראות תכנית זו:

- 1. הבטחת שטחים** לצרכי תשתיות ארציות ולמערך שטחים פתוחים, תוך מתן גמישות מתאימה, בהתחשב בסוג התשתית או השטח הפתוח, שתאפשר מענה לצרכים עתידיים של הציבור, והכל בהתאם למקום ולזמן.
- 2. תיאום מערכות התכנון:** תיאום ושילוב מיטביים, והתחשבות הדדית בין מערכות התשתית לסוגיהן לבין רצף השטחים הפתוחים, להשגת יעילות תפקודית וצמצום השימוש בשטח. לעת תכנון מערכות תשתית הנמצאות בסמיכות או במפגש עם תשתיות אחרות, יתואם התכנון בין הרשויות המוסמכות על התשתיות למניעת פגיעה הדדית. לעת תכנון שטחים פתוחים הנמצאים ברצף, יתואם התכנון והממשק ביניהם.
- 3. הצמדת תשתיות ושילובן:** לעת תכנון מערכות תשתיות יש לתת עדיפות לשילובן ברצועות תשתית מאוחדות ובלבד שלא תיפגע האפשרות לממש את התשתית העיקרית המתוכננת באותה רצועה והכל בכפוף לשיקולים תפעוליים, בטיחותיים, סביבתיים ונופיים ומתוך מגמה לחיסכון בשטח ובמשאבים ולמניעת פגיעה בשטחים מוגנים.
- 4. היבטים סביבתיים:** תכנון תשתיות ומבנים יכול להנחית למזעור מפגעים ומטרדים הצפויים לעת ההקמה והתפעול, ובכלל זה בנחלים ובסביבתם, בחופים ובמרחב הימי, בנוף ובערכי טבע ומורשת וכן הנחיות לפתרונות לעודפי עפר, עיצוב חזותי, נצפות והשתלבות בנוף, ולשיקום ולהסדרת השטח לאחר ההקמה ובתום הפעילות.
- 5. שמירת השטחים הפתוחים וטיפוחם:** יישמרו ויטופחו מאפייני הנוף, ערכי תרבות ומורשת, חקלאות, סביבה וחזות, רצף השטחים הפתוחים, המגוון הביולוגי והמערכות האקולוגיות הטבעיות ושירותיהן החיוניים לקיומם ולקיום האדם. חשיפת השטחים והנגשתם לציבור למטרות פנאי בחיק הטבע, חינוך תיור וטיול תהיה תוך שמירת ערכיהם, השתלבות והדגשת התנאים הטבעיים המקומיים.

ג. הגדרות כלליות

ההגדרות הכלליות למונחים הבאים חלות על כל הפרקים הנושאים המופיעים בחלק ב' של תכנית זו, אלא אם הוגדרו מונחים אלה בצורה שונה בפרקים הנושאים. כל מונח שלא הוגדר במפורש, תהא הגדרתו לפי חוק התכנון והבניה.

חוק התכנון והבניה חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 (להלן: החוק)

מערכות תשתית קווי תשתית, מתקני תשתית, דרכים ומסילות ברזל.

סביבה חופית כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד – 2004.

צמוד דופן כהגדרתו בתמא 35

קווי תשתית קווי מים, ביוב, חשמל, תקשורת, גז, דלק וכיו"ב וכן מתקנים נלווים קטנים הנדרשים לפעולתם.

שטח בטחוני מתקנים ביטחוניים כהגדרתם בחוק, שטחים הסגורים בצו סגירה מכח תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 ושטחים שלגביהם הוטלו מגבלות ע"פ ההחלטה של הועדה למתקנים ביטחוניים או של ועדת הערר למתקנים ביטחוניים, לפי פרק ו' לחוק, כפי שיהיה מעת לעת.

שטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה	כמסומן בתמ"א 35
שטח מיועד לבינוי	כהגדרתו בתמ"א 35
שטח מיועד לפיתוח	כהגדרתו בתמ"א 35
שטח פתוח	כהגדרתו בתמ"א 35
תחום חוף הים	תחום 100 מטרים מקו החוף לכיוון היבשה וכן התחום שבין קו החוף לקו המגע בין היבשה למים.
תכנית	כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה
תכנית מתאר	תכנית שלא ניתן להוציא מכוחה היתר בניה.
תכנית מפורטת	תכנית שניתן להוציא מכוחה היתר בניה, או שניתן לבצע מכוחה עבודות לפי כל דין.

ד. נספחים, חוות-דעת והתייעצויות

1. כל מקום בו נדרש נספח לפי תכנית זו, יועבר הנספח בצירוף מסמכי התכנית הצריכים לעניין לגורם שנקבע על פי תכנית זו לצורך התייעצות או חוות דעת 60 יום לפני הדיון.
2. חוות-דעת הנדרשת לפי תכנית זו, תוגש למוסד התכנון תוך 45 יום מיום קבלת המסמכים כאמור. חוות-דעת מטעם הועדה המקצועית למים וביוב, תוגש תוך 60 יום. לא נמסרה חוות הדעת, יקבל מוסד תכנון החלטה בלעדית.
3. מוסד התכנון יבחן את התכנית, בין השאר, על פי ממצאי הנספח וחוות הדעת, ויקבע את ההוראות הנדרשות בתכנית.

ה. יחס בין תכניות והוראות מעבר

1. יחס לתכנית מתאר ארצית ולתכנית לתשתית לאומית

תמא אחת מחליפה את תכניות המתאר הארציות הראשיות הבאות, על שינוייהן המנויים בנספח א* באופן שהיא מטמיעה תשתיות ושטחים פתוחים אשר אושרו במסגרת תכניות אלה ולצד זאת משנה את התכניות הראשיות, בעניינים הקבועים בה.

לעניין סעיף זה "תכנית מתאר ארצית ראשית" הינה תכנית מתאר ארצית למעט תכנית מתאר ארצית מפורטת שמכוחה ניתן לבצע עבודות בהתאם לתשריט שהינו חלק ממנה.

- תמ"א 3 דרכים
- תמ"א 8 גנים לאומיים, שמורות טבע ושמורות נוף
- תמ"א 8/ד/10 תחנות כח עד 250 מגוואט
- תמ"א 10/ד/10 מתקנים פוטו וולטאיים
- תמ"א 13 חוף הים התיכון
- תמ"א 4 /16 פסולת מוצקה
- תמ"א 22 יער ויעור
- תמ"א 9 /23 מסילות ברזל
- תמ"א 34 משק המים (ביוב)
- תמ"א 2/2/34 אתרים להתפלת מי ים
- תמ"א 3/ב/34 נחלים וניקוז
- תמ"א 4/ב/34 איגום מים עיליים, החדרה, העשרה והגנה על מי התהום
- תמ"א 5/ב/34 מערכות הפקה והולכה של מים
- תמ"א 37 גז טבעי

* תמ"א 14ב, תמ"א 1/32 ותמ"א 6/ב/34 מצויות בהליכי אישור. ככל שיאושרו קודם לאישורה של תכנית זו יוטמעו בה כפרקים בחטיבת התשתיות.

- 2.** תכנית זו אינה פוגעת בתוקפן של תכניות מתאר ארציות שאינן מנויות בסעיף 1 לעיל, אלא אם נאמר אחרת בתכנית זו.
- 3.** אין בתכנית זו כדי לפגוע בתכניות מתאר ארציות, לרבות תכניות לתשתית לאומית, שאושרו קודם תחילתה או באפשרות לאשר תכניות מכוחן או תכניות שהינן בהתאם להוראת גמישות הקבועה בהן.
- 4. יחס לתכנית מתאר מקומית ולתכנית מפורטת**
- 4.1** תכנית זו אינה פוגעת בתוקפה של תכנית מתאר מקומית ושל תכנית מפורטת שאושרה קודם תחילתה (להלן: התכנית המאושרת), אלא אם נאמר אחרת בתכנית זו.
- 4.2** מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית חדשה בשטח הכלול בתכנית מאושרת (להלן: השטח), גם אם התכנית החדשה איננה תואמת תכנית זו, בתנאים הבאים:
- א. השטח אושר לפי הוראת גמישות בתכנית מתאר ארצית והתכנית החדשה אינה תואמת תכנית זו רק באותו עניין.
- ב. קבעה התכנית המאושרת פרק זמן מוגבל ליעוד שאושר במסגרתה, לא תקבע התכנית החדשה פרק זמן ארוך יותר ליעוד המוצע במסגרתה.
- ג. השימוש ואופי הבינוי המוצעים בתכנית החדשה הינם בעלי מאפיינים דומים למאושר בשטח.
- ד. ההצדקה למיקום השימוש בשטח הפתוח באופן שאינו צמוד דופן, מתקיימת גם ביחס לשימוש המוצע.
- ה. התכנית החדשה אינה מסכלת תשתית לפי תכנית זו.
- 4.3** תכנית חדשה אשר מתקיים בה האמור בס"ק א-ב, אך לא מתקיים בה תנאי מהתנאים המפורטים בס"ק ג'-ה', תידרש לאישור המועצה הארצית, לאחר ששקלה את מידת החריגה שבתכנית החדשה ביחס לתכנית המאושרת וביחס לתכנית זו.
- 5. יחס לתכנית מתאר מחוזית**
- 5.1** במקרה של סתירה בין תכנית זו לבין תכנית מתאר מחוזית יגבר הקבוע בתכנית זו.
- 5.2** על אף האמור בס"ק 5.1, על שטח שאושר בתכנית מתאר מחוזית לפי הוראת גמישות הקבועה בתכנית מתאר ארצית, לא יחולו הוראות תכנית זו בעניין לגביו אושרה הגמישות.
- 5.3** מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית בשטחה של תכנית כאמור בס"ק 5.2, אף אם אינה תואמת תכנית זו, בתנאים הבאים:
- א. אי ההתאמה לתכנית זו הינה בהתייחס לשטח ולעניין שבגינה אושרה הגמישות.
- ב. התקבל אישור המועצה הארצית.
- 5.4** ניתן אישור המועצה הארצית לפי סעיפים 5.2 או 5.3 לעיל, לא ידרש אישורה לתכנית נוספת בשטח זה אלא אם נקבע אחרת על ידה.
- 6. הוראת מעבר**
- 6.1** תכנית זו אינה פוגעת בשימוש שהותר כדין טרם אישורה, אלא אם נקבע במפורש אחרת בהוראות תכנית זו.
- 6.2** תכנית שהופקדה או שהוחלט על הפקדתה קודם אישורה של תכנית זו, רשאי מוסד תכנון לאשרה אף אם אינה תואמת הוראות תכנית זו, לאחר ששקל אם וכיצד ראוי להתאימה לקבוע בתכנית זו, את תנאי ההפקדה ככל שטרם הופקדה ואת פרק הזמן שחלף מאז ההחלטה על הפקדת התכנית או מאז הפקדתה.

1. רמת דיוק

- 1.1 סטיות הנובעות מקנה המידה של התשריטים שאינו מאפשר דיוק מבחינת האיתור או מחמת התנאים הטופוגרפיים של השטח, מותרות ואינן מהוות חריגה מתכנית זו.
- 1.2 סימולים בתשריט אינם מהווים איתור מדויק של האתר או של גבולותיו, ואינם מצביעים על גודלו המדויק.
- 1.3 סימון בתשריט של קווי תשתית, דרכים ומסילות ברזל בצמידות זה לזה, אין בו כדי לחייב מיקומם באותו אופן האחד ביחס לשני או כדי לשלול אישורם בתוואי משותף.

2. שטחים בטחוניים

- 2.1 הפקדת תכנית החלה בחלקה או במלואה בשטח ביטחוני ומתן היתר בנייה בשטח ביטחוני, וכן כל שינוי לתכנית כאמור לרבות בדרך של שימוש זמני, שימוש חורג והקלה או שינוי המהווה גמישות וכן הפקדת תכנית המטילה הגבלות על שטח ביטחוני, טעונים אישור מראש ובכתב מאת נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה. האישור יועבר בתוך 60 ימים מיום קבלת המסמכים הצריכים לעניין.
2.2 על אף האמור בתכנית זו, לגבי שטחים בטחוניים שתכנית זו חלה עליהם, יחולו הוראות אלה:
א. מותרים כל שימוש או פעולה מטעם מערכת הביטחון או שלוחותיה או באישורן, ובלבד שהאישור משרת את האינטרסים של מערכת הביטחון או שלוחותיה וזאת בלא כל היתר או אישור לפי תכנית זו, והכל אף אם הינם בניגוד ליעוד השטח הקבוע בה.
ב. אין בהוראות התכנית כדי לחייב את מערכת הביטחון לבצע כל פעולה עפ"י התכנית, ויעוד שטח עפ"י תכנית זו, אינו מחייב את מערכת הביטחון בכל החלטותיה ביחס לשימוש מערכת הביטחון.
ג. אין בתכנית זו כדי למנוע מתן אכרזה, ו/או אישור לקביעת שטחים בטחוניים חדשים על ידי הגופים המוסמכים לעשות כן, בהתאם להוראות כל דין.

3. מעקב ועדכון

- 3.1 **עדכון מערכתי**
אחת לחמש שנים, או במועד אחר שיקבע על ידי המועצה הארצית, יוגש למועצה הארצית דוח מעקב אשר יכלול התייחסות למימוש מטרות התכנית ויישומה, והמלצות, ככל הנדרש, לעדכון מסמכי התכנית.
- 3.2 **עדכון שוטף**
 - 3.2.1 אושרה תכנית מפורטת אשר בעבורה נשמרו בחטיבת התשתיות שטח או רצועה לתכנון, רשאית המועצה הארצית לעדכן תשריט תכנית זו כך שיבוטלו ההגבלות ביתרת השטח, ככל שלא החליטה על שמירתו, בהתאם להוראות תכנית זו.
 - 3.2.2 אישר מוסד תכנון תכנית לפי הוראות הגמישות של תכנית זו, ולא קבע כי תכנית נוספת בשטח זה תידרש לאישור, רשאית המועצה הארצית לעדכן את תשריט תכנית זו כך שיבוטל היעוד הקבוע בתכנית זו בשטח זה.
 - 3.2.3 שונה יעודם של שטחים מוגנים לפי סעיף 7.1.1 לפרק שטחים מוגנים, רשאית המועצה הארצית לעדכן את נספחים ג'1 וג'2 באופן שיצוין בהם היקף השטחים שיעודם שונה. המועצה הארצית, לאחר היוועצות עם הוועדות המחוזיות, רשאית לעדכן את ההנחיות שבנספחים המפורטים להלן. העדכון יתפרסם באתר אינטרנט של מינהל התכנון;
 - א. הנחיות להכנת מסמך סביבתי למתקנים פוטו-וולטאיים ולמערכת הגז (נספחים ב'4, ב'5) - לבקשת המשרד להגנת הסביבה.
 - ב. הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר (נספח ג'3) - לבקשת משרד החקלאות.

חלק שני - פרקים נושאים

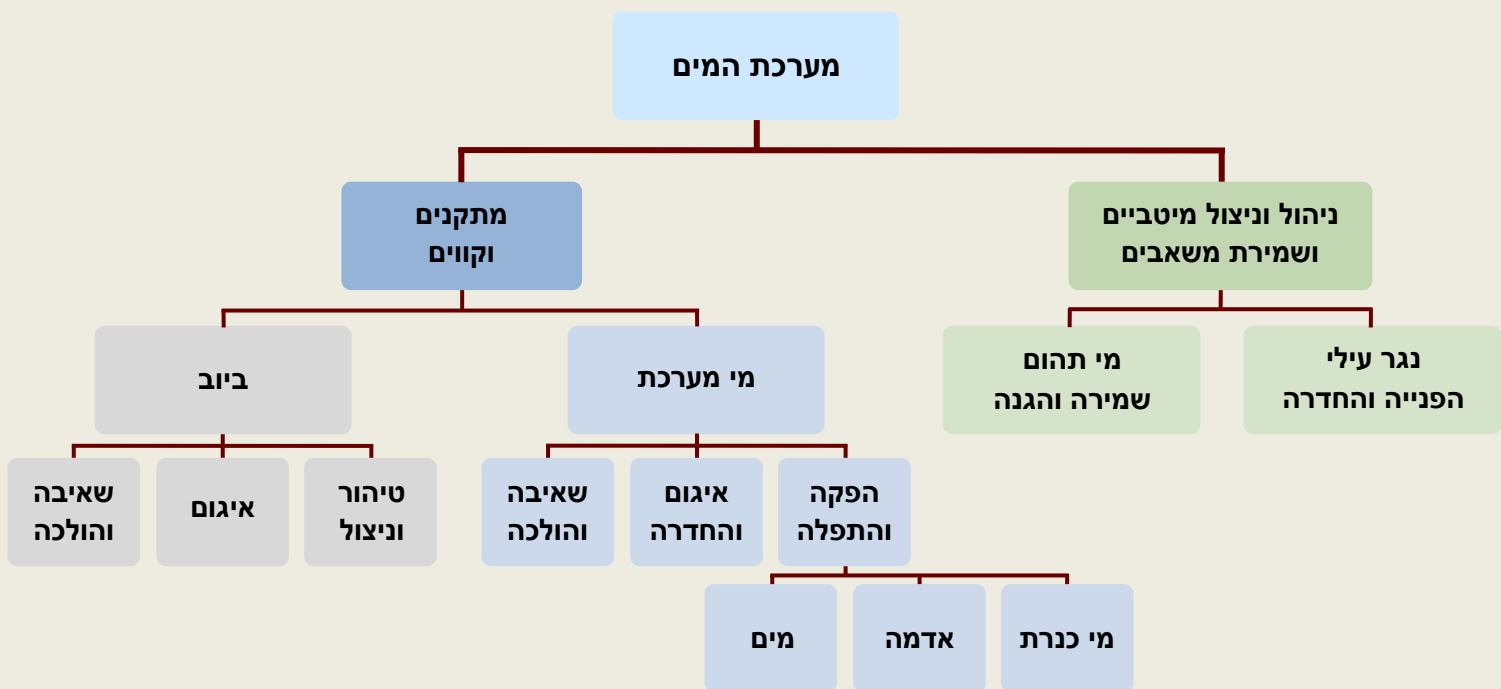
חטיבת התשתיות

פרק המים דברי הסבר

פרק המים מאגד את תכניות המתאר הארציות שהסדירו את מערכת המים הארצית בעניינים הבאים: איגום, החדרה, העשרה והגנה על מי תהום, הפקה והולכה של מים, ניקוז, ביוב והתפלה. (תמ"א 34 משק המים - ביוב, תמ"א 2/2/ב/34 אתרים להתפלת מי ים, תמ"א 4/ב/34 איגום מים עיליים, החדרה, העשרה והגנה על מי התהום, תמ"א 5/ב/34 מערכות הפקה והולכה של מים).

הפרק נחלק לשניים: החלק הראשון (המוצג בתרשים באגף השמאלי), עוסק במתקנים ובקווים המשמשים להפקה, להולכה, לאגירה ולטיהור. כאן מתואר למעשה מחזור המים, למן ההפקה (שאיבה או התפלה), דרך הולכת המים, איגומם (על פני הקרקע, והחדרתם למי תהום), ועד לטיהורם. החלק השני (באגף הימני), קובע כללים לניצול נכון ויעיל של משאב המים, ולהגנה עליו - המכוונים לתכניות פיתוח לסוגיהן בדבר ניהול וממשק נגר עילי - שמירת המשאב וניצולו הנכון, לצד הוראות להגנה על מי התהום מפני זיהום.

בפרק המים הוראות העוסקות ביצירת מלאי - החדרת מים למי התהום, מניעת זיהום מי תהום ושיפור החלחול (להעשרת מי תהום ומניעת נגר עילי), וכן בשימוש חוזר - טיהור קולחין והשמתם לטובת צרכנים ייחודיים כגון חקלאות (השקייה בקולחין) וטבע (החזרת מים לנחלים). גיוון המקורות, ממים מותפלים, מי תהום או מי קולחין, מאפשר את ביזור הייצור וההפקה.

תרשים 5 - מבנה כללי של מערכת המים

פרק המים הוראות

1. מטרות

יצירת מסגרת תכנונית להסדרת נושאי המים בישראל ובכללם: הפקה, הולכה, התפלה, טיפול, ניצול מיטבי של הנגר העילי, שמירה והגנה על מי התהום.

2. הגדרות

אתר החדרה	שטח להחדרת מים מסוגים שונים, כפי שיקבעו על ידי רשות המים, לאגירתם בתת הקרקע.
אתר התפלה	שטח הכולל את כל הדרוש להתפלה לרבות מתקן להתפלת מי ים, מאגר, קווי מים למי הזנה, לסילוק מי רכז ולמים מותפלים, קווי ומתקני חשמל, מתקן שאיבה ושטח לתשתיות ביים.
בריכה	מבנה מקורה לאיגום מים ומתקנים נלווים.
ועדה מקצועית למים ולביוב	מתמנה בכל ועדה מחוזית, וחבריה נציג מניהל התכנון י"ר, ונציגי משרדי הבריאות, הגנת הסביבה, החקלאות ופיתוח הכפר, האוצר, רשות המים, רשות מקרקעי ישראל, שטח תחום, מקורה או פתוח, לאיגום מים, ומתקנים נלווים.
מאגר	מובל המנקז את מי-הרכז ממתקן ההתפלה אל הים.
מוצא ימי	מים המסולקים לאחר הליך הטיפול, ממתקן התפלת מי ים או ממתקן התפלה למים מליחים.
מי רכז	כהגדרתם בפקודת בריאות העם, 1940 והתקנות לפיה.
מי שתיה	בהתאם לתקנות בריאות העם (איכותם התברואתית של מי שתיה ומתקני מי שתיה), התשע"ג – 2013 כגון מי נגר עילי, ביוב, קולחין לסוגיהם, מים מליחים, מי ים, מי רכז ותמלחות, ומים שלא עברו טיפול.
מתקן התפלה למים מליחים או מתקן לטיוב מים	מתקן לטיפול באיכות המים, להשבחת איכותם והפיכתם למי שתיה או מים לחקלאות.
חומרים מסוכנים	כהגדרתם בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993.
מתקן התפלת מי ים	מיועד להפקת מים מותפלים ממי ים. מתקן גדול שתפוקתו מעל 30 מלמ"ש, מתקן קטן שתפוקתו קטנה מ-30 מלמ"ש.
מתקן טיפול בשפכים	מתקן המיועד לטיפול בשפכים על מנת לטהרם. מתקן אזורי הספיקה היומית בו עולה על 10,000 מ"ק ליום. מתקן מקומי הספיקה היומית בו עד 10,000 מ"ק ליום.
מתקן מים	באר (קידוח), תחנת שאיבה, בריכה, מאגר, מתקן התפלת מי ים, מתקן התפלה למים מליחים, אתר החדרה, מתקני טיפול וטיוב, מדידה ניטור ובקרה, מתקני אספקת חשמל, סוללה, מגדל מים, וכל מתקן נלווה, מבנה או קו הדרוש לתפעול, להגנה ולתחזוקת מערכת הפקת המים, הולכתם, ניטורם והטיפול בהם.
קו מים	צינור, תעלה או מנהרה להולכת סוגי מים שונים ומתקנים נלווים הנדרשים לתפעולם ואחזקתם.
קולחין	שפכים שעברו טיפול במיתקן טיפול לפי תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור).
רצועת אחזקה	רצועת קרקע הדרושה לאחזקת קו מים, המהווה חלק מרצועת העבודה.
רצועת עבודה	רצועת קרקע הדרושה להנחת קו מים לרבות השטחים הדרושים להקמתו.
שפכים	פסולת שמקורה בפעילות סניטרית, תעשייתית או חקלאית המורחקת על ידי זרם מים.
תחום השפעה	שטח המקיף ומושפע ממיתקן טיפול שפכים או מאגר קולחין, כפי שיקבע בתכנית המפורטת.
תחנת שאיבה	מתקן המשמש להגברת לחץ מים לצורך הזרמתם.

3. שטחים ורצועות לתכנון

3.1 מתקנים וקווים - שמירת שטחים לתכנון

3.1.1 בתשריט התכנית מסומנים שטחים שמורים לתכנון אתרי התפלה הכוללים מתקן התפלה גדול, אתרי החדרה ורצועות לתכנון. כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת לשימושים אלו, לא תאושר כל תכנית למטרה אחרת.

3.1.2 למרות האמור לעיל, רשאי מוסד תכנון, לאחר התייעצות עם רשות המים, לאשר תכנית לשימושים הבאים, ובלבד שלא תסוכל בכך האפשרות להקמת המתקנים והקווים ותפעולם:
א. בשטח שמור לאתר החדרה ולאחר התפלה, לרבות לאתר חלופי, ניתן לאשר:

- קווי תשתית ושימושים זמניים בהתקבל אישור הוועדה המחוזית. במקום שבו יעוד הקרקע נקבע כ"שטח פתוח" בתכנית שאושרה טרם אישור תכנית זו, יידרש אישור המועצה הארצית.
 - מתקני תשתית קבועים בהתקבל אישור המועצה הארצית.
- ב. בשטח שמור לקווי מים ולקווי קולחין ובמרחב חיפוש ניתן לאשר כל תכנית, בהתקבל אישור הוועדה המחוזית.

3.1.3 עם אישור התכנית המפורטת למתקן המים, לקו המים או לקו הקולחין בשלמותם:
א. **בשטח שמור לתכנון:** מתקני מים, קווי מים באתר התפלה, קווי מים וקווי קולחין, וכן בשטח חלופי למתקן התפלה בו לא אושרה התכנית המפורטת תתבטל יתרת השטח השמור לתכנון ותחזור לייעודה טרם אישור תכנית זו או כפי שייקבע בתכנית המפורטת כאמור. זאת, אלא אם קבעה המועצה הארצית את שמירתה לתשתיות נוספות.
ב. **במרחב חיפוש:** תתבטל יתרת השטח ותחזור לייעודה טרם אישור תכנית זו או כפי שיקבע בתכנית מפורטת כאמור.

3.2 מידות רצועות לתכנון – קווי מים

3.2.1 רוחב הרצועה לתכנון קו מים יהיה 70 מטר.

3.2.2 רוחב הרצועה לתכנון המוביל הארצי:

- א. בקטעים בהם המוביל עובר בתעלה פתוחה - 110 מטר.
- ב. בקטעים בהם המוביל עובר בצינור טמון - 65 מטר.
- ג. במפעל הטית מעיינות מליחים המהווה חלק ממפעל המוביל הארצי - 35 מטר.

3.3 גמישות למתקנים ולקווי מים

3.3.1 מוסד תכנון רשאי, בתכנית מפורטת למתקני מים המסומנים בתשריט תכנית זו, לקבוע שינויים במיקום המתקן ובהיקף שטחו במרחב הסמוך ל"שטח השמור לתכנון מתקני מים" משיקולים מעין אלו:

- א. שינויים הנובעים מקנה מידה של התכנית.
- ב. התאמה לתנאים מקומיים.
- ג. מגבלות הנדסיות ומכשולים פיסיים.
- ד. מניעת מפגעים בטיחותיים, בריאותיים או סביבתיים.

3.3.2 תכנית מפורטת לקו מים או לקו קולחין הקובעת תוואי שונה או סוג מים שונה מהמסומן בתשריט תכנית זו, לא תהווה לה שינוי.

4. מתקנים וקווים - תכנית מפורטת

4.1 תכולת תכנית מפורטת

- א. תכנית מפורטת תאפשר לאחר התייעצות עם רשות המים ועל פיה יינתנו היתרי בניה. תכנית מפורטת שעניינה שפכים או קולחין, תאפשר לאחר התייעצות גם עם הועדה המקצועית למים ולביוב.
- ב. התכנית המפורטת תקבע את כל הנדרש למימוש מטרתה, ובכלל זה את כל השימושים, המבנים, המתקנים והקווים הנדרשים להקמתה, לתפעולה, לאחזקתה, לשדרוגה, להנגשתה, אמצעי ביטחון ובטיחות, מתקנים למזעור מפגעים ולהגנה על הבריאות ואמצעי ניטור ובקרה. בתשרי התכנית יסומנו בהתאם לצורך רוחב רצועת האחזקה ורוחב רצועת העבודה. התכנית תכלול במידת הצורך גם תחום השפעה ומגבלותיו בהתאם למסמכים הסביבתיים.
- ג. בנוסף, ניתן לאשר בשטח תכנית מפורטת למתקן מים, העברת קווי תשתית לסוגיהם, וכן חקלאות למעט עצים מעמיקי שורש ושימושים לצרכי נופש ופנאי, בתנאי שלא תהיה פגיעה בתפקוד המתקן בהתאם למטרות התכנית. שימושי פנאי ונופש במאגר קולחין יידרשו להתייעצות עם משרד הבריאות.
- ד. תכנית מפורטת תאפשר, ככל הניתן, שימוש דו תכליתי במתקני מים.

4.2 הוראות בנושאי סביבה

- א. תכנית מפורטת בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה, תכלול נספח נופי סביבתי, בהתאם לקבוע בסעיף 11 בתמ"א 35. מוסד תכנון רשאי לפטור מחובה זו או לקבוע מצבים בהם לא יהיה צורך בהכנת נספח כאמור לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה.
- ב. תכנית מפורטת למתקן התפלה תחוייב במסמך סביבתי.
- ג. תכנית מפורטת למתקן טיפול שפכים תכלול תסקיר השפעה על הסביבה בהתאם לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס"ג-2003. מוסד תכנון רשאי להמירו במסמך סביבתי לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה. תכנית להרחבת מתקן טיפול שפכים קיים תכלול מסמך סביבתי בהתאם לשיקול דעת מוסד תכנון.
- ד. מסמך סביבתי כאמור יערך על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה שיאשרו על ידי מוסד תכנון.

4.3 תכנון והקמה בשלבים

ניתן לאשר תכנית מפורטת או להקים חלק מהתשתית המתוכננת, ובלבד שלא יהיה בכך לפגוע בתפוקה המינימלית המתוכננת למתקן התפלה כמפורט בנספח ב'1 או באפשרות להקמת התשתית בשלמותה. כאשר מוקם או מאושר מתקן מים בשלבים, יתן מוסד תכנון דעתו לצורך בהשלמה או בעדכון המסמך הסביבתי בכל שלב.

4.4 תוספת מתקני מים, מתקני קולחין, קווי מים וקולחין או ביטול וצמצום אתרים

- א. בתכנית מפורטת, ובהתייעצות עם מנהל רשות המים, ניתן להוסיף מתקני מים, מתקני קולחין, קווי מים וקווי קולחין על אלה המסומנים בתשרי התכנית ויחולו עליה הוראות תכנית זו.
- ב. תכנית להוספת מתקני התפלה גדולים, רצועות לצנרת מי רכז ומי הזנה ומוצאים ימיים, תידרש, בנוסף, גם לקבלת עמדת מערכת הביטחון ולאישור המועצה הארצית.
- ג. המועצה הארצית, בהתייעצות עם מנהל רשות המים, ולאחר ששמעה את הועדה המחוזית והועדה המקומית הנוגעות בדבר, רשאית לבטל שטח שמור לתכנון מתקני מים, קווי מים וקווי קולחין המסומנים בתכנית, או לצמצם את שטחם.

5. מתקנים וקווים - הוראות פרטניות

על מתקנים וקווי מים יחולו כל ההוראות האמורות לעיל. בנוסף להן, יחולו הוראות מיוחדות לתכנית מפורטת לכל מתקן ולכל קו לפי המפורט להלן. בכל מקרה של סתירה בין ההוראות הפרטניות להוראות הכלליות, יגברו ההוראות הפרטניות.

5.1 הפקה

5.1.1 אתר התפלה

על אתר התפלה הכולל מתקן התפלה גדול יחולו ההוראות הבאות:

- א. בתחום שטח מתקן התפלה ניתן לאשר גם הקמת מרכז מבקרים ותחנת כח קטנה על פי תכנית 02. תחנת הכח תשרת בעיקר את מתקן ההתפלה. היתר בנייה להקמתה יינתן לאחר הקמת מתקן ההתפלה.
- ב. תינתן עדיפות למיקום מתקן שאיבה בתחום שטח מתקן ההתפלה.
- ג. הצינורות בים יוטמנו, ככל הניתן, בקרקעית בהתבסס, בין השאר, על המסמך הסביבתי.
- ד. צנרת וקווי תשתית לצורך מתקן ההתפלה בתחום חוף הים כפי שנקבע בפרק החופים, יוטמנו מתחת לפני הקרקע. הקמתם מעל פני הקרקע תידרש לאישור המועצה הארצית ולאחר ששוכנעה כי לא ניתן להטמינם.
- ה. תכנית מפורטת תידרש להתייעצות עם משרד הבריאות לעניין איכות מי ההזנה ותקבע מגבלות שיבטיחו הגנת מי ההזנה מפני מקורות מזהמים ובהתאם לכך ייקבעו, בין היתר, גבולותיה בים.
- ו. תכנית בשטח לתשתיות בים תאושר לאחר התייעצויות עם רשות הספנות ומשרד הביטחון ובתחום נמל מוכרז גם עם הרשות המוסמכת לעניין הנמל. בתכנית מפורטת יקבע מוסד התכנון, בהתייעצות עם רשות המים ועם פיקוד העורף, את מרכיבי הבינוי הנדרשים למיגון המתקנים אשר יבטיחו את תפקוד והגנת מתקן ההתפלה בעת חירום.
- ז. בתשריט האתר מופיעות הוראות מיוחדות ביחס לאתרי התפלה ואתרי החדרה.

5.1.2 מתקן התפלה קטן למי ים

- א. תכנית מפורטת תאושר לאחר שרשות המים תאשר את נחיצותה ובאישור הועדה המחוזית ויחולו עליה ההוראות האמורות לעיל בדבר מתקן התפלה גדול.
- ב. המתקן יאושר בתחום שטח שיועד בתכנית מאושרת לתעשייה, תעסוקה, למתקנים הנדסיים, וככל הניתן יהיה צמוד דופן למבנים קיימים ויחובר למערכות מים קיימות.
- ג. מתקן התפלה קטן למי ים, למעט קווי הצנרת להעברת מי ההזנה ולסילוק מי הרכז ומתקן שאיבת מי ים, לא יאושר בסביבה החופית.

5.1.3 מתקן התפלה למים מליחים ומתקן לטיוב מים: תכנית מפורטת למתקן התפלה למים מליחים (ריכוז

- מלח 3%-0.05%) או למתקן לטיוב מים תופקד לאחר שיובטח פתרון לסילוק מי הרכז הנוצרים בתהליך הפקת המים המותפלים.
- ככל שפתרון לסילוק מי הרכז יהיה לים, יסולקו מי הרכז אל מוצא ימי כמסומן בתשריט ויחולו על התכנית גם ההוראות סעיף 5.1.3 להלן.

5.1.4 באר: אזורי המגן סביב באר (א-ג) כהגדרתם בתקנות בריאות העם (תנאים תברואיים לקידוח מי שתיה), התשנ"ה - 1995, יסומנו בתשריט לצורך מידע בלבד ולא יהיו חלק משטח התכנית.

5.2 הולכה

5.2.1 סילוק מי רכז

- א. תכנית למתקן התפלה תציג חיבור אל מוצא ימי כמסומן בנספח ב'2.
- ב. תכנית מפורטת למוצא ימי חדש תקבע מיקום מדויק, אורך צנרת ועומק, ניטור ובחינת השפעות מצטברות של מי הרכז על הסביבה הימית ועל המים הנשאבים. כמו כן תשקול התכנית איחוד תשתיות לניצול או לסילוק מי רכז ממקורות נוספים באזור.

5.2.2 תכנית מפורטת לקווי מים

- א. הנחת קווי מים תהיה על פי תכנית מפורטת. קווי מים בקוטר של עד 64 צול, לא ידרשו לתכנית מפורטת וניתן להניחם על פי היתר בלבד*.
- ב. בתכנית מפורטת ניתן לאשר שטחים מגודרים למתקנים נלווים גם אם אינם צמודים לקו המים, ומגבלות הנובעות ממתקנים אלו לתשתיות ולמתקנים גובלים.
- ג. הצמדתם של קו מים וקו ביוב תעשה על פי הנחיות משרד הבריאות.

5.2.3 איגום, אגירה והחדרה הוראות מיוחדות

- א. **מניעת פגיעה בבטיחות טיסה** - מאגר מים מהווה מוקד משיכה לציפורים ועלול לגרום לפגיעה קשה בבטיחות הטיסה. הפקדת תכנית ומתן היתר בניה יותנו בהבטחת אמצעים למניעת פגיעה בבטיחות הטיסה בשל מעוף ציפורים, בשלבי הקמת המאגר ותפעולו, ויפרטו את האמצעים הנדרשים לכך, וזאת לאחר קבלת חוות דעת מנציג שר הביטחון במוסד התכנון וכן רשות התעופה האזרחית.
- ב. **תכנית מפורטת למאגר** - תכלול הוראות לשמירה על זרימות בסיס הנחלים המושפעים מהתכנית.
- ג. **תכנית מפורטת למאגר קולחין** - תכלול גם תחום ההשפעה שיסומן בתשריט והוראות באשר למגבלות בתחום זה.

5.3 ביוב וקולחין

5.3.1 חובת פתרון ביוב

- א. תכנית מקומית או מפורטת המייצרת שפכים, תאושר בכפוף לפתרון איסוף שפכים וטיפול בהם במתקן טיפול שפכים, ובהתאם לקבוע להלן (להלן פתרון ביוב).
- ב. ככלל, תינתן עדיפות לפתרון ביוב במתקן טיפול שפכים אזורי קיים.
- ג. ניתן לאפשר פתרון ביוב במתקן טיפול שפכים מקומי אם השתכנע מוסד תכנון, לאחר התייעצות עם הועדה המקצועית למים וביוב, כי קיימת עדיפות לטיפול במתקן זה לאחר ששקל יתרונותיו ובכלל זה מניעת מפגעים, תנאים מקומיים וטופוגרפיים והמרחק בין ניצול הקולחין לבין המתקן האזורי.
- ד. מוסד תכנון רשאי לאשר פתרון ביוב מקומי אחר שתפוקתו עד 200 מ"ק ליום גם אם אינו בהתאם לקבוע בתכנית זו, לאחר שהתייעץ עם הועדה המקצועית למים ולביוב. מעבר לסף זה יידרש אישור המועצה הארצית ככל שתמליץ על כך הועדה המקצועית למים וביוב.

5.3.2 תכנית מפורטת למתקן טיפול שפכים

תכנית מפורטת למיתקן טיפול שפכים תכלול בין היתר את הפרטים הבאים:

- א. תחום ההשפעה ומגבלותיו, כפי שיקבע, בין השאר, על פי המסמכים הסביבתיים.
 - ב. מערכות לניטור השפעות על הסביבה והנחיות בדבר שמירה על בריאות הציבור והגנה על הסביבה.
- התכנית המפורטת תהיה כפופה לתנאים הבאים:**
- א. מתקן הטיפול בשפכים יתוכנן לטפל בכל כמות השפכים, בהתאם להנחיות רשות המים ולשנת יעד שתקבע על ידה ובהתאם להמלצות הועדה המקצועית למים וביוב.
 - ב. המתקן יותאם לטפל בשפכים ברמת האיכות הנדרשת על פי יעדי הקולחין, אך לא פחות מהאיכות הנדרשת לפי פקודת בריאות העם, 1940.

5.3.3 רצועות לתכנון מובלי שפכים ומובלי קולחין

רוחב הרצועה לתכנון מובלי שפכים ומובלי קולחין, יהיה 35 מטר.

* ההיתרים לפרק המים יהיו על פי תמ"א 34 ב'4 ותמ"א 34 ב'5, או על פי תמ"א 34 ב'6 ככל שתאושר לפני תכנית זו.

6. שמירה, הגנה וניצול מיטבי של משאבי המים

6.1

ניהול וניצול מיטבי של מי נגר עילי והעשרת מי תהום

תכנית מקומית או מפורטת הכוללת שינוי יעוד משטח פתוח לשטחי בינוי ופיתוח, לרבות דרכים, תכלול הנחיות לבניה משמרת מים ולשימור וניצול מיטביים של מי הנגר העילי כגון: חידור לתת-הקרקע, הפנייתם מן השטחים הבנויים לשטחים פתוחים, השקיה, אגירה, הפנייתם לנחלים, וכן אמצעים והנחיות למניעת נזקי נגר והצפות כתוצאה מפעולות הבינוי בתכנית, והכל לפי עניינה של התכנית:

א. תכנית בשטח נרחב שיש בה כדי להשפיע על הנעשה מחוץ לגבולותיה בנושאי נגר עילי, הצפות והשפעה על מי התהום תחויב בהכנת נספח ניהול נגר עילי שיכלול בין היתר, התייחסות להשפעות התכנית מחוץ לגבולותיה ואמצעים למניעת נזקים והכל בהתאם להנחיות בנספח ג'3 ניהול נגר (הנחיות לתכנית מתארית) לתכנית זו. במקום לגביו קבע מוסד התכנון הנחיות מחייבות לניהול וטיפול בנגר העילי שאושרו ע"י רשות המים ורשות הניקוז, יוטמעו הנחיות מתאימות בתכנית, על פי שיקול דעת מוסד תכנון, ולא יהיה צורך בהכנת נספח ניהול נגר עילי.

ב. בתכנית הכוללת שטחים פתוחים אליהם ניתן להפנות את הנגר העילי, ישקול מוסד תכנון האם לחייב הכנת נספח ניהול נגר.

ג. תכנית שאינה נדרשת לנספח על פי סעיף א', תכלול הנחיות פרטניות לחלחול מי נגר במגרשים ע"י הותרת שטחים חדירים למים בהיקף שלא יקטן מ-15% משטח התכנית ושילוב רצועות שטחים מגוונים, סופגי מים וחדירים בדרכים וחנויות. מוסד תכנון רשאי לפטור מהוראה זו אם קיימים תנאים מקומיים: תכנוניים, הידרולוגיים או אחרים לפיהם החדרת מי הנגר אינה רצויה או אינה אפשרית.

ד. תכנית החלה בתחום אזורי הרגישים להחדרת מי נגר עילי כמסומן בתשריט, תועבר לחוות דעת רשות המים לעניין החדרת נגר עילי למי תהום וקביעת הוראות בתכנית לעניין זה. אזורי אלה, יעודכנו מעת לעת על ידי רשות המים והמשרד להגנת הסביבה.

ה. בתחום תכניות מפורטות שאושרו לפני יום 12.7.07, או בתחום תכניות לשטחים עירוניים בנויים, החלות באזור רגישות גבוהה מאוד ורגישות גבוהה כמסומן בתשריט, ואשר אינן כוללות הוראות מפורטות בדבר שימור וניצול מי נגר עילי, יבחן מוסד התכנון את הצורך בהצגת פתרון לשימור מים בהתאם למפורט לעיל, טרם החלטתו בדבר היתר בניה.

ו. תנאי להיתר בניה או להרשאה, לצורך בניה בתת-הקרקע, ביסוס מבנים, גשרים, הקמת מנהרות, חציבה וכל עבודה אחרת בתת-הקרקע, אשר מחייבים שאיבת מי תהום, יהיה ניצול המים או השבתם לתת הקרקע או כל פתרון אחר, הכל בכפוף לקבלת אישור מנהל רשות המים, בהתאם לחוק הפיקוח על קידוחי מים, התשט"ו - 1955. השבת מי תהום, שנשאבו בנסיבות המפורטות לעיל, לתת-הקרקע תיעשה לאחר קבלת חוות דעת משרד הבריאות.

6.2 הגנה על איכות מי תהום - מניעת זיהום

א. לא תאושר תכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי תהום באזור רגישות גבוהה מאד כמסומן בתשריט. במקרים חריגים ניתן יהיה לאשר תכנית או היתר באזור רגישות גבוהה מאד וזאת רק לאחר שמוסד תכנון דן בהמלצות נספח הגנה על מי תהום בהתאם להנחיות בנספח ב'3 לתכנית זו, והבטיח אמצעים למניעה מוחלטת של זיהום מי תהום לאחר קבלת חוות דעת רשות המים.

ב. תכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי תהום באזור רגישות גבוהה, כמסומן בתשריט ותכנית בעלת פוטנציאל גבוה לזיהום מי תהום באזור רגישות בינונית כמסומן בתשריט, תכלול נספח הגנה על מי תהום בהתאם להנחיות בנספח ב'3 לתכנית זו. תכנית או היתר למתקני מים לא ידרשו להכנת נספח.

ג. בתכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי תהום באזור רגישות נמוכה, כמסומן בתשריט ותכנית בעלת פוטנציאל נמוך לזיהום מי תהום באזור רגישות בינונית כמסומן בתשריט, ישקול מוסד תכנון בהתייעצות עם המשרד להגנת הסביבה את הצורך בהכנת הנספח, על פי חומרת הזיהום הפוטנציאלי והרגישות המקומית של השטח. מתקני מים לא ידרשו לנספח.

לעניין סעיף זה:

תכנית בעלת פוטנציאל נמוך לזיהום: כוללת מתקנים המשתמשים בחומרים מסוכנים למי תהום, דוגמת דלקים ותעשיות נלוות, מתקנים ומטמנות לטיפול בשפכים ובפסולת ביתית או רעילה, ומטווחי ירי פתוחים.

תכנית בעלת פוטנציאל גבוה לזיהום: כוללת מתקנים המשתמשים בכמות דלק או חומר בעירה שווה ערך (למעט גז) העולה על 100 מ"ק לשנה, וכן מתקנים המייצרים חמרים רעילים (לרבות סולבנטים ומתכות כבדות).

7. יחס לתכניות אחרות

- א. תכנית זו לא תפגע בתכניות או בהיתרים לאתרי התפלה ומרכיביהם שאושרו או הופקדו קודם לתאריך 20.3.14. ובאפשרות לשינוי או הרחבת מתקני התפלה שהוקמו מתוקף תמ"א 34/ב/2.
- ב. ניתן להקים בתחום מכלול נופי בתמ"א 35 קו מים, באר, תחנת שאיבה, בריכה, מאגר, אתר החדרה, מתקן התפלה למים מליחים ומתקן לטיוב מים, מתקן לטיפול במים ובלבד שכל שנדרשת תכנית מפורטת להקמתם, יתקבל אישור המועצה הארצית. על תכנית מפורטת להקמת באר, תחנת שאיבה, בריכה, מאגר, מתקן התפלה למים מליחים ומתקן לטיוב מים יחולו גם ההוראות הבאות:
 - ג. בתחום מרקם שמור משולב ובתחום מרקם חופי, בתמ"א 35, יחולו הוראות סעיף 6.1.3 בתמ"א 35 למעט תנאי 2 שבו. תכנית למתקני מים ששטחה אינו עולה על 5 דונם והיקפי הבניה הכלולים בה אינם עולים על 750 מ"ר לא תחייב את אישור המועצה הארצית כאמור בתנאי 7 בסעיף 6.1.3 בתמ"א 35.
 - ד. תכנית זו משנה את הקבוע בתכניות מתאר מחוזיות לעניין הגנה על מי תהום ומניעת זיהומם, ומבטלת אתרי החדרה שאינם מופיעים בתשריט תכנית זו.
 - ה. פרק זה גובר על תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת שאושרה בשטח שמור לתכנון אתר התפלה גדול קודם ליום 20.3.14.

8. נספחים

נספחים האמורים בפרק זה יועברו לחוות דעת הגורמים הבאים: נספח נופי סביבתי - המשרד להגנת הסביבה, בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה - גם רשות הטבע והגנים ובשטח חקלאי גם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, לעניין נספח ניהול נגר - רשות הניקוז ובשטח בעל רגישות נופית סביבתית - גם רשות הטבע והגנים, לעניין נספח הגנה על מי תהום - המשרד להגנת הסביבה. מוסד התכנון יבחן את התכנית, בין היתר, על פי ממצאי הנספח וחוות הדעת, ויקבע את ההוראות הנדרשות בתכנית.

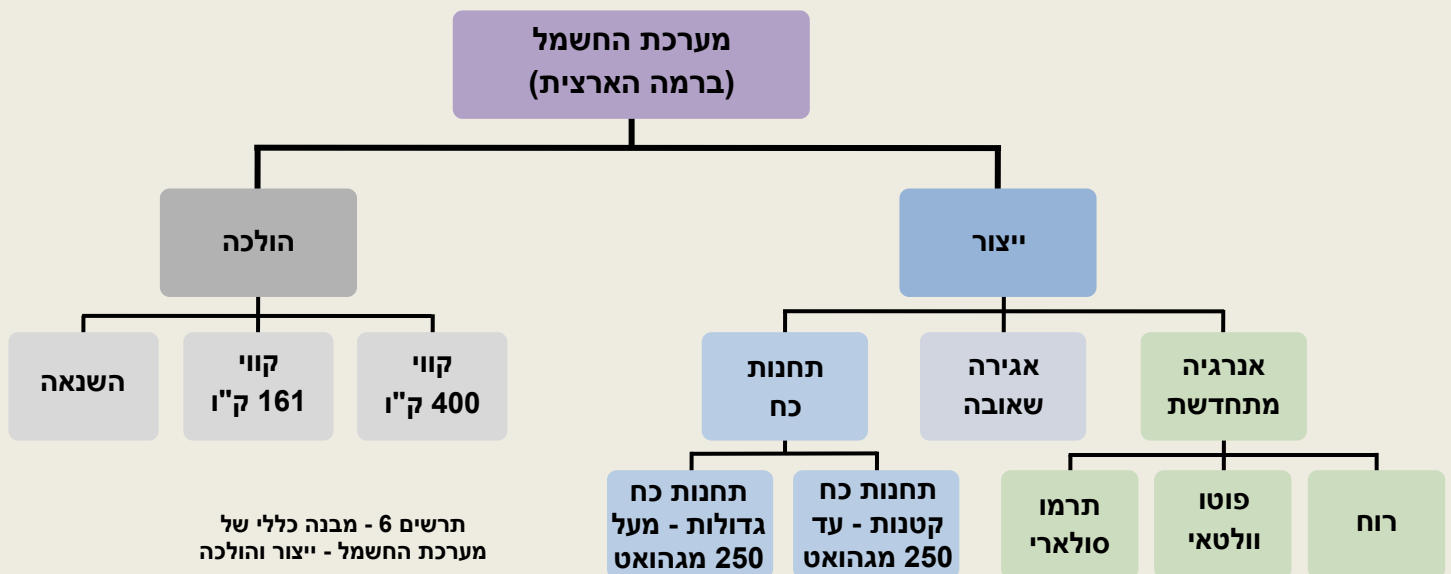
פרקי החשמל דברי הסבר

(תחנות כח קטנות ומתקנים פוטו-וולטאיים)

פרקי החשמל באים להחליף את תמ"א 8/ד/10 - תחנות כח עד 250 מגוואט, ואת תמ"א 10/ד/10 - מתקנים פוטו וולטאיים והשינוי לה.

מערכת החשמל נחלקת לייצור והולכה. ייצור החשמל נסמך על מקורות שונים: אנרגיה קונבנציונאלית (פחם, סולר וגז טבעי) ואנרגיה מתחדשת. הולכת האנרגיה ממקור האנרגיה ועד לצרכן מתבצעת ברשת מסועפת, שקוויה הראשיים הם קווי 400 ק"ו (מתח על) וקווי 161 ק"ו (מתח עליון), ולאורכה מתקני השנאה המפחיתים את המתח החשמלי ומאפשרים העברתו לרשתות חשמל מקומיות (ראו תרשים להלן). תמ"א אחת אינה עוסקת במשק החשמל בכללותו, אשר מוסדר תכנונית בעיקר בתכניות מפורטות ושינויים נקודתיים. התמ"א כוללת רק פרקים העוסקים בקביעת מדיניות: תחנות כח קטנות ומתקנים פוטו-וולטאיים (טרם נכלל פרק טורבינות הרוח). פרקים אלה משתייכים לקבוצת התכניות הקובעות **כללים לאיתור שטחים ברמה האזורית**. הפרקים מפרטים קריטריונים, הנחיות וסדרי עדיפויות למיקום תחנות כוח קטנות ומתקנים פוטו וולטאיים והם אינם כוללים תשריט.

בתשריט תמ"א אחת מופיעים סימונים של מערכת החשמל שאין להם ביטוי בהוראות התמ"א, על מנת להציג את כלל המערכת הארצית. מקורם בתכניות ארציות מפורטות, בתכניות מתאר מחוזיות ובהרשאות, והם מוצגים לידיעה.

פרקי החשמל בתמ"א אחת

תחנות כח קטנות: הפרק עוסק בהקמת תחנות כח שהספקן עד 250 מגוואט, ובשטח של עד 100 דונם, בהן הדלק העיקרי הוא גז טבעי.

מתקנים פוטו וולטאיים: הפרק עוסק בהקמת מתקנים פוטו וולטאיים במגמה לעודד את ייצור אנרגיית השמש לצורך ייצור חשמל. זאת בהתאם להחלטת הממשלה על הגדלת חלקה של האנרגיה המתחדשת מכלל ייצור האנרגיה (10% עד שנת 2020 ו-17% עד לשנת 2030). התכנית מאפשרת הקמת מתקנים פוטו וולטאיים קטנים ובינוניים (ששטחם עד 750 דונם) במסלול היתרים מכוח התמ"א ובמסלול תכניות. פרקים אלה מכוונים לתכנון מושכל של מערכת החשמל, תוך מתן מענה לצרכים הדינמיים של המשק, גיוון מקורות האנרגיה (בדגש על אנרגיה מתחדשת), ביזור ייצור החשמל וצימצום ההשפעות הסביבתיות.

פרק תחנות כח קטנות הוראות

1.1. מטרות

יצירת מסגרת תכנונית לאישור תכניות לתחנות כח ולמערכת הולכת החשמל על-פי צרכי המשק ובכפוף לשיקולים פסיים וסביבתיים.

1.2. הגדרות

- קו** קטע של רשת החשמל.
- רשת הולכה** קווים להעברת חשמל ממקור יצור לתחנת משנה, במתח עליון או על, כהגדרתם בחוק החשמל, התשי"ד – 1954 (להלן – חוק החשמל).
- רשת החשמל** כהגדרתה בחוק החשמל.
- רשת חלוקה** קווים להעברת חשמל מתחנת משנה לצרכן, במתח נמוך או גבוה, כהגדרתם בחוק החשמל.
- תחנת כח קטנה (להלן - תחנת כח)** יחידה או יחידות של מערכות לייצור חשמל, אשר מחוברת לרשת החשמל, בהספק בין 5 ל-250 מגוואט ובשטח של עד 100 דונם, בכפוף לגמישות הקבועה בתכנית ז.
- תכנית מפורטת** תכנית מפורטת או תכנית מתאר מקומית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת.

3. הוראות להכנת תכנית לתחנת כח

3.1. הוראות כלליות

- תחנת כח תוקם על פי תכנית מפורטת שמכוחה יינתנו היתרי בניה. ובלבד שהתקבל אישור הועדה המחוזית.
- אישור תכנית לתחנת כח מותנה בכך שחיבור התחנה לרשת ההולכה אינו דורש הקמת קווי 400 ק"ו חדשים.
- יצור החשמל בתחנת הכח יהיה באמצעות גז טבעי כדלק עיקרי ופתרונות חלופיים ככל הנדרש, וכן באנרגיה מתחדשת, למעט אנרגיית רוח ופוטו-וולטאי.

3.2. עקרונות תכנון

- מוסד תכנון הדין בתכנית לתחנת כח יתן דעתו להיבטים הבאים:
- ראייה כוללת של תחנת הכח המוצעת יחד עם כלל מתקני התשתית באזור ובחינת צרכי המשק, תוך התייחסות להשפעה על הסביבה.
 - חיסכון בשימוש במשאבי הקרקע.
 - מניעה או צמצום הקמת קווי חשמל חדשים.
 - מתן עדיפות להטמנת קווי חשמל בשטח המיועד בתכנית מתאר מחוזית לפיתוח עירוני או כפרי, ובחינת האפשרות להטמנת קווי חשמל בשטח לפיתוח אחר, בהתאם ליעודי ושימושי הקרקע.
 - שימוש בטכנולוגיות מתקדמות והשאת הנצילות האנרגטית של תחנת הכח.

3.3 מידות והיקפים

כושר הייצור של התחנה יהיה: מ-5 עד 250 מגוואט הספק.
שטח התחנה על מתקניה (למעט השטח הנדרש לרצועת קו הולכת החשמל ולרצועת הולכת הגז הטבעי) לא יעלה על 100 דונם.
בתכנית מפורטת ניתן לחרוג מהיקף השטח וכן מכושר הייצור של התחנה, עד 10% מעבר לקבוע לעיל, לאחר שמוסד התכנון בחן את הסיבות והשיקולים המצדיקים את החריגה, והתקבל אישור הוועדה המחוזית.

3.4 תכולת התכנית

3.4.1 התכנית תקבע את כל הנדרש למימוש מטרותיה ובכלל זה:

- א. קווים ומתקני תשתית לסוגיהם. יחידות ייצור, סוגיהן, טכנולוגית הפעלתן והספקן, מקורות אנרגיה ודרכי אספקתם, וכן כל השימושים, המבנים והמתקנים הנדרשים להקמתה, לתפעולה, לאחזקתה, ולהנגשתה של תחנת הכח.
- ב. הגבלות על בניה ושימושי קרקע והנחיות לתיאום.
- ג. אמצעי ביטחון ובטיחות, לרבות בטיחות טיסה ומיגון, בתיאום עם פיקוד העורף.
- ד. הוראות לשיקום והסדרת השטח לאחר ההקמה.
- ה. שימוש במקור אנרגיה חלופי ככל הנדרש.
- ו. חיבור תחנת הכח לרשת הולכת החשמל ולצרכנים ואופן החיבור לכלל מקורות האנרגיה לייצור החשמל בתחנה.

3.4.2 לתכנית יוצרפו המסמכים הבאים:

- א. תשריט מצב מאושר ותשריט מצב מוצע בקנה-מידה 1:1,250, ברדיוס 500 מטר לפחות סביב תחנת הכח.
 - ב. תרשים סביבה בקנה-מידה 1:5,000, ובו יוצגו התחנה ומעבר קווי ההולכה עד לנקודת החיבור עם רשת ההולכה, וכן החיבור לצנרת הגז והדלק.
 - ג. נספח בינוי, נספח עיצוב אדריכלי ונספח נופי.
- מוסד התכנון רשאי לשנות את קני המידה לעיל בהתאם לתנאי השטח, למאפייני תחנת הכח ולהיקף שטחה.

3.5 תיאומים והתייעצויות

מוסד תכנון הדין בתכנית לתחנת כח יוועץ עם הגורמים הבאים:

- א. הרשות אשר בתחומה מצוי שטח התכנית וישקול את הצורך בתיאום גם עם רשויות גובלות.
- ב. מערכת הביטחון.
- ג. רשות התעופה האזרחית ומשרד הביטחון לצורך הוראות לשמירה על בטיחות טיסה.

3.6 שיקולים למיקום

3.6.1 צמידות דופן

במרקם שמור משולב ובמרקם חופי, רשאי מוסד תכנון במקרים חריגים, להפקיד תכנית לתחנת כח בשטח שאינו צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי, על אף האמור בתמ"א 35 בסעיף 6.1.3 ס"ק 2, לאחר ששוכנע כי מתקיימים התנאים הבאים:

- א. תחנת הכח מחייבת מיקומה בשטח הפתוח.
- ב. הבינוי המוצע משתלב באופי הסביבה ואינו פוגע בערכי טבע, חקלאות, נוף ומורשת וברציפות השטחים הפתוחים.
- ג. הובטח קיומן של התשתיות ההנדסית הנדרשת, לרבות נגישות.
- ד. בהוראות התכנית נקבע כי שימוש אחר במבנה, שלא למטרה ולייעוד שנקבעו, יהווה סטייה ניכרת.
- ה. התקבל אישור המועצה הארצית.

3.6.2 סדר עדיפות למיקום תחנת הכח

- א. בתוך או בצמוד לאזור תעשייה או למתקני תשתית קיימים או מאושרים.
- ב. בקרבה או בצמידות לתחנות מישנה או מיתוג.
- ג. בתוך או בצמוד לתחנת כח קיימת או מאושרת.

3.6.3 חלופות

מוסד תכנון הדן בחלופות למיקום תחנת כח, יתייחס לשיקולים הבאים:

- א. שימושי הקרקע וייעודיה באתר ובסביבתו.
- ב. רגישות סביבתית.
- ג. ייעול השימוש בקרקע.
- ד. היבטים כלכליים ותועלות למשק.
- ה. היבטים נופיים, ושמירת שטחים פתוחים.
- ו. הצורך בהקמת קווי חשמל חדשים.

3.6.4 שטחים בהם לא תופקד תכנית לתחנת כח

לא תוקם תחנת כח מכחה של תכנית זו בתחום הסביבה החופית.

3.7 תסקיר השפעה על הסביבה

תכנית לתחנת כח תלווה בתסקיר השפעה על הסביבה, בהתאם לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), התשס"ג - 2003. המסקנות הנובעות ממנו יוטמעו בתכנית בהתאם להחלטות מוסד תכנון. כאשר מוקמת או מאושרת תחנת הכח בשלבים, יתן מוסד תכנון דעתו לצורך בהשלמה או בעדכון התסקיר בכל שלב.

4 יחס לתכנית מתאר מחוזית

מוסד תכנון רשאי להפקיד תכנית לתחנת כח, אף אם היא אינה תואמת תכנית מתאר מחוזית, ובלבד שהתקבל אישור המועצה הארצית.

פרק מתקנים פוטו-וולטאיים הוראות

1. מטרות

הסדרת תכנון והקמת מתקנים פוטו-וולטאיים להגברת ניצול אנרגיית השמש ליצור חשמל, תוך מניעת מפגעים ומזעור הפגיעה בשטחים הפתוחים, באיכות הסביבה והנוף.

2. הגדרות

בית צמיחה	חממה, מנהרה או בית רשת.
טרקור	מערכת ליצור חשמל המהפכת ישירות אנרגיה סולארית לאנרגיה חשמלית, המותקנת על גבי משטח מוגבה מהקרקע, באופן המאפשר עקיבה ומאפשר, לפחות חלקית, המשך השימוש הקיים במפלים הקרקע.
מתח נמוך, גבוה, עליון או על	כהגדרתם בחוק החשמל, התשי"ד – 1954 (להלן – חוק החשמל)
מתקן פוטו-וולטאי	מערכת לייצור חשמל ששטחה לא יעלה על 750 דונם, ההופכת אנרגיה סולארית לאנרגיה חשמלית ללא שימוש בדלקים פוסיליים.
ספק שירות חיוני	בעל רישיון ספק שירות חיוני לפי חוק החשמל.
סקר היתכנות להוצאת אנרגיה	סקר של ספק שירות חיוני הקובע את אופן החיבור של מתקן פוטו-וולטאי לרשת ההולכה או החלוקה והעבודות הדרושות לשם כך.
עוטף עזה	שטח בטווח 7 ק"מ מגבול עזה, כפי שנקבע בהחלטת ממשלה מס' 1060 מתאריך 13.12.09.
קו	קטע של רשת החשמל.
רשת הולכה	קווים להעברת חשמל ממקור יצור לתחנת משנה, במתח עליון או על, כהגדרתם בחוק החשמל.
רשת החשמל	כהגדרתה בחוק החשמל.
רשת חלוקה	קווים להעברת חשמל מתחנת משנה לצרכן, במתח נמוך או גבוה, כהגדרתם בחוק החשמל.

3. תכנית להקמת מתקן פוטו-וולטאי

3.1 הוראות כלליות

- מתקן פוטו-וולטאי יוקם על פי תכנית מפורטת שמכוחה ינתנו היתרי בניה.
- תינתן עדיפות להקמת מתקנים פוטו-וולטאיים בנפת באר שבע, בנפת גולן ובעוטף עזה.
- בנפת באר שבע, במכלול נופי במרקם כפרי, תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי ובלבד שהשתכנע מוסד תכנון שאין חלופה מחוץ למכלול הנופי, וזאת על אף האמור בסעיף 9.1.3 לתמ"א 35.
- אישור תכנית להקמת מתקן פוטו-וולטאי מותנה בכך שחיבורו לרשת ההולכה אינו דורש הקמת קווי 400 ק"ו חדשים.

3.2 עקרונות תכנון

- 3.2.1 תינתן עדיפות להקמת מתקנים על גגות וחזיתות או בשימוש כפול, על פני הקמת מתקנים על הקרקע.
- 3.2.2 בשטח שייעודו לבינוי, ייתן מוסד תכנון עדיפות לתכנית המאפשרת שימוש נוסף על השימוש של מתקן פוטו-וולטאי.

3.2.3 מוסד תכנון הדן בתכנית למתקן פוטו-וולטאי יתן דעתו להיבטים הבאים:

- א. מידת השימוש והתועלות למשק.
- ב. היקף השטח המבוקש ושימושי הקרקע בו ובקרבתו.
- ג. צרכי פיתוח עתידיים של הישובים.
- ד. איחוד תשתיות, צמידות דופן לבינוי ולתשתיות, ובעיקר למתקנים פוטו-וולטאיים, ולקווי הולכה.
- ה. מניעת חשיפת אוכלוסייה לקרינה אלקטרו-מגנטית.
- ו. תכנון קומפקטי, היקף התשתיות הנדרש, לרבות אורך החיבור.

3.3 מידות והיקפים

3.3.1 בשטח שייעודו לתעשייה, למלאכה או לתעסוקה

היקף השטח להקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטח שייעודו לתעשייה, יקבע לאחר שמוסד תכנון שקל את הצרכים הנוכחיים והעתידיים של הפיתוח התעשייתי וצרכי האזור, וכן נבחנה האפשרות לשילוב המתקן הפוטו-וולטאי במתקני התעשייה הקיימים והעתידיים.

3.3.2 בשטח פתוח

א. **בשטח ישוב חקלאי**, היקף שטח להקמת המתקן, יהיה עד 10% מהשטחים מתוך המשבצת החקלאית של יישוב טרם הקמת המתקן, ועד שטח מצטבר של 300 דונם, הנמוך מבין השניים. חישוב השטח יהיה על פי גודל המשבצת על פי הרישום במשרד החקלאות ופיתוח הכפר ביום 17.1.11.

- א. מתקנים הקבועים על גגות וחזיתות מבנים בישוב חקלאי, לא יבואו במניין השטחים.
- ב. **בשטח פתוח שאינו בשטח ישוב חקלאי**, היקף השטח להקמת המתקן לא יעלה על 300 דונם.
- ג. מוסד תכנון רשאי לקבוע בתכנית שטחים גדולים מאלה הקבועים בסעיפים א ו-ב, לאחר שהתייעץ עם הרשות המקומית, ובשטחי משבצת חקלאית, גם עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
- ד. בשטח פתוח תקבע התכנית כי עם תום השימוש במתקן, ישוב השטח ליעודו ערב אישור המתקן.

3.4 תכולת התכנית

3.4.1 תכנית למתקן פוטו-וולטאי תכלול את כל הדרוש למימוש מטרותיה ובכלל זה, ולפי הצורך:

- א. קווים ומתקני תשתית לסוגיהם, חיבוריהם לרשת ההולכה, המבנים והמתקנים הנדרשים להקמת המתקן, לתפעולו, לאחזקתו, ולהנגשתו.
- ב. אמצעי ביטחון ובטיחות, למעט מגורי שומר.
- ג. הוראות לעת פרוק המתקן, והתשתיות שהוקמו עבורו.
- ד. הגבלות הבנייה הנובעות מהמתקן.
- ה. הוראות בדבר תנאים למתן היתרי בניה, לרבות הוראה לעניין אישור ספק שירות חיוני ואישור מינהל החשמל במשרד התשתיות הלאומיות לנקודת החיבור לרשת החשמל ולמסדר החשמל.

3.4.2 הוראות שיבטיחו כי לעת הוצאת היתר בניה ייבחנו העניינים הבאים:

- א. שימוש בטכנולוגיה מיטבית וייצור חשמל בהספק המקסימלי האפשרי בהתאם לשטח התכנית והוראותיה ובהתייחס לרישיון הייצור.
- ב. כי גידור המתקן הפוטו וולטאי נקבע בהתאם לפריסת המתקנים המבוקשת בהיתר, מבלי לפגוע בגמישות התכנית בדבר הגדלה אפשרית של הספק המתקן הפוטו וולטאי.
- ג. מידת הגמישות של התכנית בין השאר בדבר האפשרות להגדלת הספק המתקן הפוטו וולטאי, מבלי שהדבר יהווה שינוי לתכנית, בתנאים הבאים:
 - הגדלת ההספק תתאפשר בשטח המיועד למתקן הפוטו וולטאי.
 - הגבלות הגדלת ההספק לא תחייב אישור קו מתח עליון חדש.
 - הוצג רישיון ייצור מותנה מהרשות לשירותים ציבוריים - חשמל למתקן הפוטו וולטאי בהספק המוגדל.

3.4.3 לתכנית יצורפו המסמכים הבאים:

- א. תשריט מצב מוצע ותשריט מצב קיים.
- ב. נספח ניקוז והידרולוגיה על פי הקבוע בתכנית זו. מוסד תכנון רשאי לפטור מהכנת הנספח.
- ג. קבע סקר ההיתכנות שהוצאת האנרגיה תיעשה בקו מתח עליון חדש, הרצועה לקו זה תהווה חלק ממסמכי התכנית.
- ד. תכנון רצועת הקו, והמסמך סביבתי (בכפוף להחלטת מוסד תכנון), אשר ייערך על ידי ספק השירות החיוני.
- ה. נספח בינוי ו/או נספח עיצוב אדריכלי.

3.5 התייעצויות

מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית למתקן פוטו-וולטאי לאחר שיוועץ עם הגורמים הבאים:

- א. רשות התעופה האזרחית ומשרד הביטחון למניעת פגיעה בבטיחות הטיסה, כאשר מתקיים בתכנית אחד מאלה:
 - התכנית כוללת חיבור לקו הולכה במתח עליון (161 ק"ו);
 - התכנית משתרעת על שטח העולה על 300 דונם;
 - התכנית נמצאת בתחום הגבלות הבניה של שדה תעופה או מנחת.
- ב. משרד הביטחון, בכל מקרה שבו מתוכנן קו חשמל בשטח פתוח.

3.6 שיקולים למיקום

3.6.1 צמידות דופן

- במרקם שמור משולב ובמרקם חופי, רשאי מוסד תכנון במקרים חריגים, להפקיד תכנית להקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטח שאינו צמוד דופן לשטח מיועד לבינוי, על אף האמור בסעיף 6.1.3 ס"ק 2, לתמ"א 35 לאחר ששוכנע כי מתקיימים התנאים הבאים:
- א. הקמת המתקן הפוטו-וולטאי מחייבת מיקומו בשטח הפתוח.
 - ב. הבינוי המוצע משתלב באופי הסביבה ואינו פוגע בערכי טבע, חקלאות, נוף ומורשת וברציפות שטחים הפתוחים.
 - ג. יובטח קיומן של התשתית ההנדסית הנדרשת, לרבות נגישות.
 - ד. קבע מוסד תכנון בהוראות התכנית כי שימוש במבנה, שלא למתקן פוטו-וולטאי, יהווה סטייה ניכרת.
 - ה. התקבל אישור המועצה הארצית.

3.6.2 סדר עדיפות למיקום המתקן

- א. בשטח המיועד לבינוי.
- ב. בשטח המיועד לפיתוח, שהוא צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי.
- ג. בשטח המיועד לפיתוח.
- ד. בשטח פתוח מופר.
- ה. בשטח פתוח צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי.
- ו. בשטח פתוח שהוא צמוד דופן לשטח המיועד לפיתוח.
- ז. בשטח פתוח שאינו צמוד דופן, שייעודו למטמנה, או מחצבה אשר השימוש בו למטרתו המאושרת הסתיים.
- ח. בשטח פתוח שאינו צמוד דופן.

3.6.3 שיקולים סביבתיים

מוסד תכנון הדין בתכנית יתן דעתו להיבטים הבאים:

- א. מפנה וטופוגרפיה.
- ב. שיקולים אקולוגיים, ערכי טבע, חי וצומח, נוף, נצפות ורציפות; מעברי בעלי חיים וכו'.
- ג. קיומם של אתרי עתיקות, אתרי מורשת, אתרי ביקור ומסלולי טיול.
- ד. גודלם של המבנים התפעוליים אשר יצומצם למינימום הכרחי, תוך בחינת האפשרות להסתרם או הטמנתם והעדפה לשימוש בתשתיות קיימות.
- ה. ערכיות השטח מבחינה חקלאית.
- ו. סוג המתקן פוטו-וולטאי ומיקומו ייקבעו בהתאם לשיקולים בדבר מיזעור הפגיעה במעבר החופשי של בעלי חיים ומיזעור הפגיעה בצומח.

3.6.4 שטחים בהם לא תופקד תכנית מתקן פוטו-וולטאי

- א. שמורת טבע, גן לאומי, שמורת נוף, יער לסוגיו, חוף, נחל, נחל וסביבותיו, פארק מטרופוליני, פארק עירוני, אזור נופש מטרופוליני. למעט על גבי מבנים המותרים בהם.
- ב. בתחום הסביבה החופית, למעט בייעוד של מתקן הנדסי ובייעוד אחסנה או מבני משק.
- ג. בשטח פתוח במחוזות מרכז ותל-אביב, ולמעט בשטחים מופרים כגון מאגרים, מטמנות ומחצבות.
- ד. תימנע, ככל האפשר, הקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטחים ובאזורים בעלי איכויות אקולוגיות וטבעיות חשובות וכן בשטחים פתוחים בהם קיים חשש מפגיעה ברציפותם.

3.7 פקיעת התכנית

- א. תכנית שתאושר מתוקף פרק זה, תאפשר הוצאת היתרי בניה למתקן פוטו-וולטאי עד 5 שנים מיום אישורה. לא ניתן היתר במשך תקופה זו, או ניתן היתר ולא הוקם בתוך 3 שנים מתקן המייצר חשמל, בטלה התכנית.
- ב. מוסד תכנון שאישר את התכנית רשאי להאריך את פרקי הזמן מעבר לאמור בסעיף א' שלעיל, לאחר ששקל, בין היתר, את הנושאים הבאים:
 - מגמות התכנון בסביבת התכנית.
 - המשך השימוש החקלאי בפועל בשטח התכנית, בהתייעצות עם משרד החקלאות.
 - התאמה לעקרונות התכנון הארצי בתחום משק האנרגיה.
- ג. החליט מוסד תכנון על הארכת תוקף התכנית, יקבע מוסד תכנון את תקופת ההארכה ותפורסם על כך הודעה, כפי שמתפרסמת הודעה על אישור תכנית.
- ד. תכנית שתאושר מתוקף פרק זה בשטח מיועד לפיתוח לא יוגבל תוקפה, ולא יחולו עליה המועדים הקבועים בסעיף (א) שלעיל.
- ה. פקע תוקפה של תכנית כאמור, יחול הייעוד שחל במקום ערב אישורה.

3.8 מסמך נופי-סביבתי

- א. תכנית להקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטח פתוח תלווה במסמך נופי-סביבתי.
- ב. לא יידרש מסמך כאמור כאשר התכנית צמודת דופן בשטח שאינו ברגישות נופית-סביבתית גבוהה.
- ג. המסמך הנופי-סביבתי יוגש למוסד התכנון ולחווות דעתו של המשרד להגנת הסביבה טרם דיון בהפקדת התכנית. בשטחים חקלאיים יועבר המסמך גם לבדיקת משרד החקלאות ופיתוח הכפר. בגבול שמורות טבע ובאזורים בהם ערכי טבע שמורים או מוגנים יועבר המסמך גם לבדיקת רשות הטבע והגנים הלאומיים ובגבול שטחי יער יועבר המסמך גם לבדיקת קק"ל.
- ד. מוסד התכנון יקבע את ההוראות הנדרשות בתכנית, לאור ממצאי המסמך, למזעור הפגיעה בשטחים חקלאיים וברצף שטחים פתוחים ולמזעור המפגעים הסביבתיים בעת הקמת המתקן ותפעולו.

4 יחס לתכנית מתאר מחוזית

תכניות שיאושרו על פי תכנית זו, לא ייחשבו כשינוי לתכנית מתאר מחוזית, ובלבד שניתן להן אישורה של הוועדה המחוזית.

5. היתרים

5.1 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי על גג מבנה או חזיתו

5.1.1 מקום שתכנית, הכוללת הוראות מפורטות, מתירה הקמת מבנים, תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי על גג מבנה שנבנה כדין או על חזיתו בתנאים הבאים:

- א. ההיתר יהיה תואם לשטחי הבניה ולמגבלות הבניה הקבועות בתכנית;
- ב. התכנית לא אסרה על הקמת מתקן פוטו-וולטאי;
- ג. אין בהקמת המתקן כדי לפגוע בשימוש המותר.

5.1.2 על אף האמור בסעיף 5.1.1 לעיל, מתקן פוטו וולטאי על גג מבנה, שגובהו עולה על הגובה המרבי שנקבע בתכניות אחרות, לא ייחשב כחורג מהגובה המרבי המותר על פי אותן תכניות, ובלבד שלא יעלה על 3 מ' מעל גג המבנה שעליו ניצב המתקן, אלא אם נקבע אחרת בפרק זה. זאת על אף האמור בכל תכנית אחרת, ומבלי לגרוע מהוראות הנוגעות לבטיחות טיסה שנקבעו בתכניות החלות על השטח. על מתקן פוטו וולטאי ביעודים המפורטים בסעיף 5.2 יחולו הוראות סעיף 5.2.2.

5.1.3 מוסד תכנון יהיה רשאי שלא להתיר בניית מתקנים על מבנים נלווים למבנה ואשר אינם צמודים לו.

5.1.4 על אף האמור בסעיף 5.1.1, לא תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי על גג או חזית בית צמיחה.

5.1.5 היתר למתקן פוטו-וולטאי על גג מבנה חקלאי או חזיתו שנבנה כדין שאינו צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי או לפיתוח, יניתן רק אם שוכנע מוסד התכנון כי המתקן מוקם על גבי מבנה חקלאי המשמש והנדרש במישרין לשם השימוש החקלאי, לאחר שקיים התייעצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, ולאחר שוידא כי קיים חיבור חשמל.

5.1.6 מתקן פוטו-וולטאי על גג מבנה או חזיתו יוקם בהתאם להוראות המפורטות בסעיף 5.3.

5.1.7 הוגשה בקשה להיתר להתקנת מתקן פוטו-וולטאי על גג מבנה או חזיתו, יבחן מוסד תכנון את יציבות המבנה בהתאם לתקנות התכנון והבניה, וינקוט באמצעי הבטיחות הנדרשים לצורך ההקמה וההפעלה.

5.1.8 הוגשה בקשה כאמור רשאי מוסד התכנון, בין היתר:

- א. לבחון את מידת השתלבותו של המתקן בסביבתו ואת מידת התאמתו האדריכלית של המתקן למבנה בו הוא ממוקם, ולקבוע תנאים בהתאם.
- ב. לדרוש לצרף לבקשה את תכנית הגג המצביעה על אופן הצבת המתקן בהתאם לסוג הגג ופריסת המתקנים האחרים על הגג וכן את תכנית החזיתות ולקבוע תנאים לשילוב המתקן בעיצוב המבנה, בחלל המבנה, במעטפת המבנה או בגג, לרבות התייחסות לחזית החמישית.
- ג. לקבוע תנאים להסתרת המתקן.
- ד. לדרוש אישור מהנדס חשמל מוסמך בדבר התנאים להתקנת המתקן הפוטו-וולטאי.
- ה. לוודא כי על גג המבנה נותר מקום להתקנת כל המתקנים האחרים הנחוצים, לרבות מערכת סולארית לאספקת מים חמים ומבנה מעלית, כנדרש על פי כל דין.
- ו. בהתאם לצורך, לדרוש גם מסמכים לעניין סינוור או הצללה.

5.1.9 מכוח הוראות סעיף 5 ניתן יהיה להקים מתקן פוטו-וולטאי גם על גג או על חזיתו של מבנה שנבנה מכוח פרק ו' לחוק.

5.2 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי ביעודים ושימושים שונים (אחסנה/מבני משק, תעשייה, מתקן הנדסי, מאגר/בריכת דגים, חניון, חקלאי)

5.2.1 הוראות למתן היתרים על פי סעיפים 5.2.3 עד 5.2.8

מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות חלה ביעודים או בשימושים המפורטים בסעיפים 5.2.3 עד 5.2.8 להלן, תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי בתנאים הבאים:

- א. המתקן הפוטו-וולטאי יהיה על עמודים, על טרקרים ו/או על הקרקע, לאחר ששוכנע מוסד תכנון כי לא ניתן להקימו על גג מבנה או חזיתו;
- ב. הדבר לא נאסר בתכנית האמורה;
- ג. ההיתר יהיה תואם לשטחי הבניה ולמגבלות הבניה הקבועות בתכנית;
- ד. נשמרה הגישה למבנה ולתשתיותיו ואין בהקמת המתקן הפוטו-וולטאי כדי לפגוע בשימוש המותר;
- ה. על מתקן פוטו-וולטאי שיוקם על גגות מבנים וחזיתות ביעודים ובשימושים האמורים יחולו הוראות סעיף 5.1.2 ובמקום הוראות סעיף 5.2.2.

5.2.2 גובהם של מתקנים פוטו-וולטאיים על פי סעיפים 5.2.3 עד 5.2.8

על אף האמור בסעיף 5.2.1 לעיל, גובה המתקן הפוטו-וולטאי יהיה כמפורט בטבלה שלהלן, וזאת מבלי לפגוע בהוראות בטיחות הטיסה, בין שנקבעו בתכנית החלה במקום, הכוללת הוראות מפורטות, ובין אם לאו.

לפי סעיף	ייעוד או שימוש	גובה מרבי מעל גג מבנה שעליו ניצב המתקן	גובה מרבי מעל פני הקרקע
5.2.3	ייעוד של אחסנה ו/או מבני משק	לא יעלה על 3 מ'.	לא יעלה על 20 מ' מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מ' מעל לגובה המרבי שנקבע בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום.
5.2.4	ייעוד של תעשייה	לא יעלה על 12 מ'. מעל ל-3 מ', בכפוף לעריכת התייעצות עם רשות התעופה האזרחית ומשרד הביטחון לעניין בטיחות הטיסה.	לא יעלה על 20 מ' מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מ' מעל לגובה המרבי שנקבע בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום.
5.2.5	ייעוד של מתקן הנדסי	לא יעלה על 3 מ'.	א. במתקן הנדסי ששטחו עד 10 דונם, לפי הגובה המרבי שמותר בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום או עד 3 מ' מפני הקרקע, לפי הגובה מביניהם; ב. במתקן הנדסי ששטחו מעל 10 דונם, הגובה לא יעלה על 20 מ' מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מ' מעל לגובה המרבי שנקבע בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום.
5.2.6	מאגר או בריכת דגים על פי תכנית	לא יעלה על 3 מ'.	לא יעלה על 3 מטרים מעל גובה דפנות המאגר או הבריכה.
5.2.7	ייעוד של חניון או מגרש חניה	לא יעלה על 3 מ'.	במגרש חניה פתוח גובה המתקן לא יעלה על 4.5 מ' ובמגרש חניה פתוח לרכב כבד על 6 מ' מעל פני הקרקע.
5.2.8	בחלקה א' בנחלה	לא יעלה על 3 מ'.	לא יעלה על 20 מ' מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מ' מעל לגובה המרבי שנקבע בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום.

5.2.3 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי בייעוד של אחסנה ו/או מבני משק

5.2.3.1 מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח לאחסנה או מבני משק, תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי בתחום שטח זה בכפוף לקבוע בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל.

5.2.3.2 בייעוד זה ניתן יהיה להקים מתקן פוטו-וולטאי בין מבני אחסנה ו/או מבני משק וכן בשטח שבו טרם הוחל בבינוי, ובלבד שאין בהקמת המתקן כדי למנוע אפשרות לעשות שימוש במקביל בקרקע גם לצורך אחסנה ו/או מבני משק.

5.2.4 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי בייעוד תעשייה

5.2.4.1 מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח לתעשייה, תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי בתחום שטח זה בכפוף לקבוע בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל.

5.2.4.2 בשטח שבו הוקמו בפועל מבנים ומתקנים לתעשייה ניתן יהיה להקים מתקן פוטו-וולטאי בין מבנים ומתקנים אלה.

5.2.4.3 בשטח שטרם הוקמו עליו מבנים ומתקנים לתעשייה לפי תכנית הכוללת הוראות מפורטות, ניתן יהיה להקים מתקן פוטו-וולטאי, ובלבד ששטח כל המתקן הפוטו-וולטאי לא יעלה על 10% מן השטח המיועד לתעשייה בתכנית האמורה. על מתקן כאמור לא יחול סעיף 5.2.1 ה'.

5.2.4.4 על אף האמור בסעיף 5.2.4.3, בנפת באר שבע, בנפת גולן ובעוטף עזה רשאי מוסד תכנון לתת היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי בהיקף של עד 30% מן השטח המיועד בתכנית הכוללת הוראות מפורטות לתעשייה, כל עוד לא נאסר על כך בתכנית החלה במקום, ובלבד שבחן מוסד התכנון את הצרכים התעשייתיים ותעסוקתיים הנוכחיים והעתידיים במיקום המבוקש. על מתקן כאמור לא יחול סעיף 5.2.1 ה'.

5.2.5 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי בייעוד של מתקן הנדסי

5.2.5.1 מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח למתקן הנדסי, ולמעט תכנית למאגר, תותר בתחום שטח זה הקמת מתקן פוטו-וולטאי בכפוף לקבוע בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל.

- 5.2.5.2 בשטח שבו הוקמו בפועל מבנים ומתקנים הנדסיים ניתן יהיה להקים מתקן פוטו-וולטאי בין מבנים ומתקנים אלה או מסביבם.
- 5.2.5.3 בשטח המיועד למתקן הנדסי שטרם נבנה, רשאי מוסד תכנון לתת היתר לבניית מתקן פוטו-וולטאי ובלבד ששטח המתקן הפוטו-וולטאי לא יעלה על 10%, ובנפת באר שבע, בנפת גולן ובעוטף עזה על 30%, מהשטח המיועד בתכנית הכוללת הוראות מפורטות לבניית המתקן הנדסי ועל שטח זה לא יחול סעיף 5.2.1 ה'.
- 5.2.5.4 על אף האמור בסעיף 5.2.5.3 תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטח החורג מהאמור לעיל בתנאי שהשטח הכולל לא יעלה על 20% מהשטח המיועד בתכנית הכוללת הוראות מפורטות למתקנים הנדסיים ובנפת באר שבע, בנפת גולן ובעוטף עזה בהיקף של עד 45% מן השטח המיועד למתקנים הנדסיים, ובלבד שבחן מוסד תכנון את הצרכים הנוכחיים והעתידיים למתקנים הנדסיים במיקום המבוקש. על שטח זה לא יחול סעיף 5.2.1 ה'.
- 5.2.6 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי במאגר ובבריכת דגים על פי תכנית**
- 5.2.6.1 מוסד תכנון רשאי להתיר בנייתם של מתקנים פוטו-וולטאיים במאגרי מים וקולחין וכן בבריכות דגים שהוקמו על פי תכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, שאושרה מכוח החוק, בכפוף לאמור בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל ובתנאים הבאים:
- הקמת מתקנים תותר על מלוא שטח דפנות המאגר או בריכת הדגים;
 - תותר הקמת מתקנים צפים על פני המים או המְקֵרִים את פני המים. שיעור הכיסוי יהיה נתון לשיקול דעתו של מוסד התכנון, ובכפוף לסוג השימוש במאגר או בבריכת הדגים;
 - כל בקשה להיתר תלווה באישורו של מהנדס ביחס ליציבות המאגר או בריכת הדגים ולקיומן של כל הדרישות הבטיחותיות בהם.
- 5.2.6.2 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי במאגר מים או במאגר קולחין על פי סעיף זה יינתן לאחר שתיערך התייעצות עם רשות המים ומשרד הבריאות. היתר בבריכת דגים על פי סעיף זה יינתן לאחר שתיערך התייעצות עם משרד החקלאות.
- 5.2.6.3 על אף האמור בסעיף 5.2.6.1 לעיל מוסד תכנון יהיה רשאי לדחות את הבקשה להקמת מתקן פוטו-וולטאי במאגר אם לדעתו עלולה להיגרם פגיעה נופית או אקולוגית וכן במקרה שהמאגר משמש או נועד לשמש גם למטרות של נופש ופנאי לפי התכנית החלה במקום.
- 5.2.7 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי בייעוד של חניון או במגרש חניה**
- 5.2.7.1 מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח לחנייה במבנה, תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי על גג המבנה בכפוף להוראות סעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל ובלבד שגג המבנה אינו משמש כשטח ציבורי או כשטח פרטי פתוח, ובתנאים הבאים:
- הקמת המתקן לא תפחית את מספר מקומות החניה בחניון;
 - הקמת המתקן לא תמנע את הקמתן של יתר מקומות החניה על פי התכנית המפורטת במבנה שבו טרם מוצו זכויות הבניה, ולא תפגע במתקנים אחרים על הגג.
 - על אף האמור בסעיף 5.2.1 ג', היה ושימשה קומת הגג לחנייה, יותר קירייה לצורך הקמת המתקן הפוטו-וולטאי ותותר תוספת של זכויות בניה עד ל- 50% משטח הקומה בבניין, ככל שהם נדרשים לצורך הקמת המתקן הפוטו-וולטאי.
- 5.2.7.2 בתכנית הכוללת הוראות מפורטות, המייעדת שטח למגרש חניה פתוח או המתירה שימוש למגרש חניה פתוח, ולמעט באזור המיועד למגורים בתכנית האמורה, רשאי מוסד תכנון להתיר מתקנים פוטו-וולטאיים על עמודים או על טרקרים, בתנאים הבאים:
- על המתקן יחולו הוראות סעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 שלעיל בשינויים המחויבים.
 - על אף האמור בסעיף 5.2.1 ג', תותר תוספת של זכויות בניה עד ל-50% משטח מגרש החניה, ככל שהם נדרשים לצורך הקמת המתקן הפוטו-וולטאי.
 - הקירוי לא יפחית את מספר מקומות החניה המותרים בתכנית ביותר מ-10%.
 - אין במתקן כדי למנוע מעבר ושימוש של הציבור, ככל שהיו קיימים ערב הקמת המתקן הפוטו-וולטאי, על פי כל דין.
 - לצורך הקמת המתקן הפוטו-וולטאי תצומצם הפגיעה בצמחייה הקיימת למינימום הכרחי, ותימנע עקירת עצים.
 - אין בהקמת המתקן הפוטו-וולטאי כדי לסתור הוראות בתכנית המפורטת, לרבות בדבר עיצוב, גיבון, ניקוז, החדרת מי נגר ובטיחות התנועה.

- 5.2.7.3 מוסד תכנון יהיה רשאי שלא להתיר הקמת מתקן כאמור בסעיפים 5.2.7.1 ו-5.2.7.2 בהתקיים, בין היתר, אחד מאלה:
- המתקן עלול לפגוע בסביבת המגורים העירונית או הכפרית הסמוכה למתקן המוצע;
 - המתקן עלול לפגוע בעיצוב המרחב שמסביבו לרבות בהוראות המתייחסות לגינון;
 - המתקן עלול לגרום לפגיעה באתר שימור;
 - המתקן עלול לפגוע בניקוז;
 - יש באישור המתקן משום פגיעה בתושבים או יצירת מטרד עבורם.
- 5.2.8 היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי בייעוד חקלאי בתחום חלקה א' בנחלה**
- מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות חלה בישוב כפרי, ומייעדת שטח לשימושים חקלאיים בתחום חלקות א' של הנחלות שהוקצו למתיישבים, תותר בשטח שאינו מיועד למגורים בתחום חלקות א' הקמת מתקן פוטו-וולטאי בכפוף לאמור בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 שלעיל ובלבד שמתקיימים התנאים הבאים:
- המתקן פוטו-וולטאי מצוי בשטח הצמוד למבנה המגורים או למבנה משק שמיקומו צמוד לשטח המגורים;
 - שטח המתקן הפוטו-וולטאי יהיה עד 1 דונם, ומתקנים על גגות וחזיתות בחלקה א' לא יבואו בחישוב שטח זה;
 - יועדף השימוש בעמודים או בטרקרים, על מנת למנוע ככל הניתן פגיעה בשימושים החקלאיים.
- 5.3 הוראות כלליות למתן היתר על פי תכנית זו**
- 5.3.1** אין בתכנית זו כדי לחייב מוסד תכנון ליתן היתר למתקן פוטו-וולטאי לפי סעיפים 5.1-5.2, ובלבד שנימק החלטתו.
- 5.3.2** בתחום הסביבה החופית לא יינתן היתר למתקן פוטו-וולטאי מכוחו של סעיף 5.2.
- 5.3.3** לא יינתן היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי אם הקמת המתקן סותרת ו/או אינה משתלבת בשטח בעל חשיבות מבחינת ערכי הטבע, הנוף, המורשת או הארכיאולוגיה, וכן במרחב או במסדרון אקולוגי, כהגדרתם בתכנית החלה עליו.
- 5.3.4** לעניין היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי באתר לשימור, ינהגו לפי הוראות התכנית או התנאים שייעדו אותו לשימור.
- 5.3.5** לא יאושר היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי מכוחו של פרק זה אם משולבת בו אספקת אנרגיה נוספת לאנרגיה הפוטו-וולטאית. ניתן לאשר היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי מכוחו של פרק זה, אם הוא משתלב במתקן אנרגיה קיים או מאושר אחר.
- 5.3.6** לא יינתן היתר להקמת מתקן פוטו-וולטאי מכוחו של פרק זה אם הקמתו תחייב אישור תכנית לקו חשמל מתח עליון או תחנת משנה.
- 5.3.7** לפני אישור היתר למתקן פוטו-וולטאי שהספקו מעל ל-630 קילוואט, הכולל חיבור לקו חשמל מתח גבוה או עליון, יוגש למוסד התכנון סקר היתכנות להוצאת האנרגיה מהמתקן הפוטו-וולטאי, כולל אופן מילוי התנאים שנקבעו בסקר.
- 5.3.8** מוסד התכנון יגביל את היקפם וגודלם של המבנים התפעוליים הדרושים להפעלה ואחזקה של המתקן הפוטו-וולטאי, להיקף ולגודל המינימאלי. זכויות הבנייה למבנים התפעוליים יהיו לכל היותר על פי הזכויות שנקבעו בתכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת החלה במקום.
- 5.3.9** היתר למתקן פוטו-וולטאי לפי סעיף 5.2 יכלול את הפרטים הבאים:
- תשתיות, לרבות גישה למתקן לצורך התקנה, הפעלה ותחזוקה, תוך העדפת הטמנתן;
 - המבנים התפעוליים הדרושים במישרין להפעלה ואחזקה של המתקן, תוך בחינת האפשרות לשיקועם או הטמנתם;
 - גידור ואמצעי שמירה טכנולוגיים, ואולם, לא יותרו מגורי שומר;
 - הוראות לעיצוב מבנים ומתקנים המתייחסות גם לתאורת המתקן, לחומרי גמר, לגינון ונטיעות, ולנושאים אחרים, ככל שיידרש;
 - אופן פירוק המתקן הפוטו-וולטאי והמבנים הנלווים לו, והבטחת פינוי השטח בתום הפעלתו.
- 5.3.10** בבקשה להיתר למתקן פוטו וולטאי על עמודים, על טרקרים ו/או על הקרקע על פי סעיף 5.2 יבחן מוסד התכנון את הנושאים הבאים ורשאי הוא לקבוע תנאים בעניינם:
- השינויים שיגרמו במערכת הניקוז הטבעית ובמערכת ההידרולוגית, הצפויים כתוצאה מהקמת המתקן על פי נספח ניקוז והידרולוגיה;
 - השתלבות המתקן הפוטו וולטאי, על כל מרכיביו וחיבוריו, מבחינה אדריכלית ונופית בסביבה הקרובה והכוללת בה הוא ממוקם;
 - הרגישות הנופית-סביבתית, ככל שנקבעה בתכניות החלות על השטח.
- 5.3.11** לא יאושר היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בשטחים ביטחוניים, אלא לאחר היוועצות עם משרד הביטחון.
- 5.3.12** בהיתר יקבע תנאי לפיו היה והמתקן הפוטו וולטאי לא ישמש בפועל במשך למעלה משלוש שנים לייצור חשמל, יפוג תוקף ההיתר, אלא אם הוארך ההיתר על פי בקשת מבקש ההיתר.
- 5.3.13** בהיתר יקבע כי בתום תוקפו של ההיתר, יהיה על הזים לפרק את המתקן הפוטו וולטאי.
- 5.3.14** תנאי לקבלת ההיתר יהיה הגשת כתב התחייבות על ידי מבקש ההיתר לפירוק המתקן בתום הפעלתו או בתום תוקף הרישיון לייצור החשמל.

פרק מערכת הגז הטבעי דברי הסבר

פרק זה, מסדיר את התשתית התכנונית של מערכת הגז הטבעי, הכוללת מתקנים ורצועות להולכת הגז עד הגעתו אל צרכני הקצה הגדולים והבינוניים. הפרק בא להחליף את תמ"א 37 - גז טבעי על שינוייה. פרק הגז עוסק ברמה הארצית וברמה האזורית של מערכת הגז הטבעי, תוך הבחנה ביניהן, הבאה לידי ביטוי במדרג הדרישות, המגבלות וההנחיות לתכנון.

<p>מערכת האספקה</p> <p>מתקני גט"ן</p> <p>מתקן קבלה</p> <p>מערכת ההולכה בים</p> <p>מערכת ההולכה ביבשה המסומנת בתשריט ("השדרה היבשתית")</p> <p>תחנות הגז הנלוות</p>	<p>מערכת ארצית לגז טבעי</p>
<p>מערכת ההולכה ביבשה שאינה במערכת הארצית</p> <p>מערכת החלוקה</p> <p>תחנות הגז הנלוות</p>	<p>מערכת אזורית לגז טבעי</p>

בהוראות מודגשת חשיבות מערכת הגז הארצית בסמכויות הדיון, כאשר כל שינוי מהותי בה או תוספת לה נדרשים לאישור ברמה הגבוהה ביותר (מועצה ארצית וממשלה). זאת לעומת אישור הועדה המחוזית לשינויים או תוספות במערכת האזורית. המערכת הארצית מופיעה בתשריט על כל מרכיביה, רצועות שמורות לתכנון לקווי גז שתוכננו והוקמו בפועל תחנות גז ומתקן קבלת גט"ן (אם בתחום רצועות לתכנון או על פי תכניות ארציות מפורטות אחרות), לרבות סמלים של תחנות גז ומתקני גט"ן. סדרת הוראות פרטניות קובעות את אופן ההקמה של כל מרכיב במערכת הגז. הוראות פרטניות אלה מצטרפות להוראות הכלליות בדבר תכולת תכנית מפורטת, גמישויות והוראות בנושאי סביבה.

פרק מערכת הגז הטבעי הוראות

1. מטרות

קביעת תוואי ומיקום מתקני מערכת ארצית לגז טבעי. מתן הנחיות לתכנון מפורט של קווים ומתקנים של מערכת ההולכה וגט"ן, והוראות בנושאי בטיחות ומזעור הפגיעה בסביבה.

2. הגדרות

בעל הרישיון	כמשמעותו בחוק משק הגז הטבעי, תשס"ב - 2002.
גז טבעי	תערובת גזים פחמניים בתכולה עיקרית של גז מתאן (CH ₄) אשר בטמפרטורה 15°C ובלחץ אטמוספירה 1 נמצאת במצב גז.
מערכת אספקת גז טבעי (מערכת אספקה)	צינורות להובלת גז טבעי ממקורו למתקן קבלה וכן מתקנים אחרים המשרתים במישרין מערכת זו.
מערכת הולכת גז טבעי (מערכת הולכה)	צינורות להובלת גז טבעי בלחץ גבוה (16 עד 110 בר) בתת-הקרקע או בים וכן תחנות גז המתחברות אליהם וכל המתקנים הנדרשים לטיפול בהולכת הגז הטבעי.
מערכת חלוקת גז טבעי (מערכת חלוקה)	צינורות לחלוקת גז טבעי בלחץ נמוך (בין 4-16 בר) בתת-הקרקע. ובלחץ נמוך מאוד שאינו עולה על 4 בר וכל המתקנים הנדרשים לטיפול בחלוקת הגז הטבעי.
מערכת ארצית לגז טבעי	מערכת האספקה, מתקני גט"ן, מערכת ההולכה בים, והשלד המרכזי של מערכת ההולכה ביבשה (השדרה היבשתית) כמסומן בתשריט, וחיבוריה לים ולגבולות המדינה, וכן כל תחנות הגז הכלולות בהם.
מערכת אזורית לגז טבעי	מערכת הולכה ברמה האזורית (שאינה במערכת הארצית), ומערכות החלוקה.
מתקן גט"ן	מתקן לפריקה, לקליטה ולאחסון גז טבעי נזלי, ולהפיכתו למצב צבירה של גז.
מתקן קבלה	מתקן המשמש לקליטת הגז הטבעי ממקור אספקה, הכשרתו והעברתו למערכת ההולכה.
צו הבטיחות	לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי), תשמ"ט – 1989, כפי שיעודכן מעת לעת.
רצועה לתכנון	רצועת קרקע שמורה המיועדת לתכנון מערכות הגז הטבעי כמסומן בתשריט.
תחנת גז	מתקן המשמש לפעולות לצורך העברת הגז הטבעי במערכות האספקה, ההולכה והחלוקה.

3. רצועה לתכנון

3.1 מערכת ההולכה - שמירת רצועה לתכנון

3.1.1 בתשריט התכנית מסומנות רצועות שמורות לתכנון מערכת ההולכה לגז טבעי. כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת למערכת ההולכה, לא תאושר כל תכנית לבנייה ולמתקני תשתית.

3.1.2 למרות האמור לעיל, רשאי מוסד תכנון לאחר התייעצות עם משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, לאשר תכנית לשימושים הבאים, ובלבד שלא תסוכל בכך האפשרות להקמת מערכת ההולכה ותפעולה:

א. תשתיות

- תכנית מפורטת למתקני תשתית, באישור המועצה הארצית.
- היתר למתקני תשתית, באישור מתכנן המחוז. היתר על פי תכנית שאושרה כאמור לעיל פטור מאישור זה.

ב. דרכים

תכנית מפורטת לדרך בתנאים הבאים:

- התקבל אישור הועדה המחוזית. ואולם, משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים יהא רשאי לדרוש כי התכנית תהיה טעונה את אישור המועצה הארצית.
- התכנית תואמת תכנית מתאר ארצית לדרכים או תכנית מתאר מקומית בקנה-מידה שלא יפחת מ-1:5,000.

ג. שימושים זמניים ושימושים פתוחים

- תכנית או היתר לשימוש זמני או לשטח פתוח ללא בינוי.

3.1.3 עם אישור התכנית המפורטת לקווי הגז הטבעי או למתקנים תתבטל יתרת השטח השמור לתכנון ותחזור לייעודה טרם אישור תכנית זו או כפי שייקבע בתכנית המפורטת כאמור. זאת, אלא אם קבעה המועצה הארצית את שמירתה לתשתיות נוספות.

3.2 מידות וגמישות

3.2.1 רוחב הרצועה לתכנון

- א. רוחב הרצועה לתכנון מערכת הולכת גז טבעי ביבשה: 100 מ'.
- ב. רוחב הרצועה לתכנון מערכת הולכת גז טבעי בים: עד 1000 מ'.

3.2.2 גמישות ברצועה לתכנון

בתכנית מתאר מחוזית, גם אם אינה למערכת גז טבעי, ניתן להסיט את מיקום הרצועה לתכנון למרחק של עד 500 מ', לצורך התאמת תוואי המערכת לתנאים טופוגרפיים או מקומיים ולצמצום מפגעים סביבתיים ונופיים ולצורך הצמדת תשתיות.

3.2.3 שינויים ברצועה לתכנון

מוסד תכנון רשאי בתכנית לצמצם את הרצועה לתכנון, לאחר שהשתכנע שלא תיפגע אפשרות התכנון וההקמה של מערכת ההולכה ובלבד שהתקבל אישור המועצה הארצית.

4. הוראות כלליות לתכנית מפורטת

4.1 תכולת תכנית מפורטת למערכת הולכה

4.1.1 מערכת הולכה תוקם על פי תכנית מפורטת, בהתאם להוראות תכנית זו ולהוראות צו הבטיחות. התכנית תאושר לאחר קבלת חוות-דעת רשות הגז הטבעי לעניין הצורך בחיבור המוצע והשפעת התכנית על מערכת הגז הטבעי, ולאחר קבלת הערות בעל הרישיון.

4.1.2 התכנית המפורטת תקבע את כל הנדרש לשימוש מטרתה ובכלל זה:

- א. קווים ומתקני תשתית לסוגיהם, לרבות אפשרות הנחת מערכת החלוקה בתחומה.
- ב. כל השימושים, המבנים והמתקנים הנדרשים להקמתה, לתפעולה, לאחזקתה, לשדרוגה, ולהנגשתה.
- ג. מגבלות על בניה ושימושי קרקע והנחיות לתיאום, ככל הנדרש.
- ד. הוראות גמישות.
- ה. אמצעי ביטחון ובטיחות.
- ו. תנאים למתן היתר בניה.
- ז. הנחיות להכנת נספח עבודה שבו יפורטו הפתרונות המוצעים להנחת התשתית, תוך התחשבות מירבית בשיקולים תפעוליים, בטיחותיים, סביבתיים ונופיים.

4.1.3 התכנית תקבע את מאפייני מערכת הגז הטבעי כך שיבטיחו את הקמת מערכת ההולכה והחלוקה לצרכים קיימים ועתידיים.

4.2 הוראות בנושאי סביבה

- א. לתכנית המפורטת יערך מסמך סביבתי אשר יועבר לקבלת חו"ד נציג המשרד להגנת הסביבה. המלצות המסמך וחוות הדעת יוטמעו בהוראות התכנית בהתאם לשיקול דעת מוסד התכנון. המסמך הסביבתי יוכן בהתאם להנחיות המצורפות בנספח ב'5. מוסד תכנון רשאי, לאחר שהתייעץ עם נציג משרד הגנת הסביבה, לקבוע הנחיות אחרות ואף לפטור מהכנת המסמך אם שוכנע שהמאפיינים הסביבתיים של התכנית מצדיקים זאת.
- ב. כאשר התוואי או חלקו עובר בשטח בעל רגישות סביבתית ונופית גבוהה, יועבר המסמך להתייחסות רשות הטבע והגנים, בשטח יער מאושר בתכנית, להתייחסות קרן קיימת לישראל ובשטח חקלאי מוכרז להתייחסות משרד החקלאות.

4.3 חלופות

- תכנית מפורטת שאינה בתחום רצועה לתכנון, תבחן חלופות למיקום התחנות ולתוואי הצנרת, ותכלול מסמך הערכת חלופות, אלא אם השתכנע מוסד תכנון כי לא קיימות חלופות ראויות לבחינה. המסמך יועבר לחברי מוסד התכנון עם יתר מסמכי התכנית. השוואת החלופות תכלול:
- א. משמעויות תפעוליות, הנדסיות, בטיחותיות, כלכליות ויישומיות של החלופות השונות.
 - ב. שיקולי הצמדת תשתיות.
 - ג. צמצום השפעות סביבתיות ונופיות, לרבות השלכות המעבר בשטחים רגישים, חזות המתקנים והעבודות להקמתם.
 - ד. שילוב מערכת החלוקה בתחום התכנית.

4.4 שינויים וגמישות בתכניות מפורטות

4.4.1 תכנון מפורט, שינויים במערכת ארצית

- א. תכנית לתוספת, גריעה או לשינוי מהותי במערכת הארצית תהווה שינוי לתכנית זו.
- ב. תכנית לשינוי שאינו מהותי (שינוי נקודתי) תידרש לאישור הועדה המחוזית.

4.4.2 שינויים במערכת אזורית

- א. תכנית לתוספת או לשינוי במערכת האזורית, תידרש לאישור הועדה המחוזית.
- ב. אושרה מערכת אזורית בתכנית מתאר ארצית, ניתן בתכנית, לגרוע מערכת זו, כולה או חלקה, ובלבד והתקבל אישורן של הועדה המחוזית והמועצה הארצית.

5. הוראות פרטניות לרכיבי מערכת הגז הטבעי

על המרכיבים הבאים יחולו כל ההוראות האמורות לעיל. בנוסף להן, יחולו הוראות מיוחדות לתכנית מפורטת לכל מרכיב, כמפורט להלן. בכל מקרה של סתירה בין ההוראות הפרטניות להוראות הכלליות, יגברו ההוראות הפרטניות.

5.1 תחנות גז טבעי

- מוסד תכנון ידון בהפקדת תכנית מפורטת לתחנות גז טבעי לאחר שיעמדו בפניו המסמכים הבאים ויטמיע בה את ההוראות הנדרשות בהתאם לשיקול דעתו:
- א. סקר סיכונים לצורך קביעת מרחקי הפרדה שיערך על פי הנחיות מוסד התכנון ובהתייעצות עם גורמים רלוונטיים ויכלול, בין השאר, התייחסות לנושאים הבאים:
 - תיאור תחנת הגז הטבעי וסביבתה.
 - בחינת תרחישים לאירועי סיכון.
 - צמצום סיכונים מתחנת הגז הטבעי, ובכלל זה צמצום מגבלות על שימושי הקרקע הסמוכים.
 - שילוב אמצעי ניטור, ככל הנדרש, בהתייעצות עם המשרד להגנת הסביבה.

- ב. אישור משרד הביטחון ורשות תעופה אזרחית ביחס לבטיחות הטיסה.
- ג. הנחיות למיגון בתיאום עם פיקוד העורף.

5.2 מערכת גז במרחב הימי

- א. מוסד תכנון ידון בהפקדת תכנית מפורטת למערכת גז במרחב הימי, לאחר קבלת הסכמת נציג מערכת הבטחון במוסד התכנון.
- ב. התכנית תכלול בדיקת רעשי זרימת הגז הטבעי בצינורות מערכת ההולכה בים בהתאם למוגדר בתמ"א 2/א/37 על נספחיה והוראותיה המסווגות לענין זה, ותעמוד בסף רעשי הזרימה אשר ייקבע ע"י משרד הביטחון.
- ג. התכנית תכלול הוראות להבטחת נגישות כלי שיט ולמניעת פגיעה בתפעול נמלים מוכרזים ובאפשרות פיתוחם בתיאום עם משרד התחבורה.

5.3 מתקן גז טבעי נוזלי (גט"נ - L.N.G.)

- ב. בתכנית מתאר ארצית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, ניתן לייעד שטח למתקן גט"נ ולמערכת ההולכה הנלווית אליו.
- התכנית תלווה בתסקיר השפעה על הסביבה ובסקר סיכונים, ככל שיידרש.

6. היתרים - מערכת החלוקה בלחץ נמוך מאוד

- 6.1 א. מקום שבתכנית מפורטת יועדו מקרקעין לדרך שרוחבה 12 מטר לפחות, לשטח חקלאי, לשטח למתקנים הנדסיים או לשטח ציבורי פתוח ששטחו הרצוף עולה על 10 דונם, רשאית ועדה מקומית לתת בו גם היתר בניה להקמת מערכת חלוקה בלחץ נמוך מאד, ובלבד שאינה כוללת תחנת גז. הועדה המקומית רשאית להתנות היתרים כאמור בתנאים שקבעה.
- ב. מערכת החלוקה בלחץ נמוך מאוד לפי ס"ק א' תמוקם כך שלא תמנע אפשרות ניצול זכויות הבניה המוקנות על פי תכנית שאושרה טרם הקמתה, בתחום ייעוד הקרקע בו היא מוקמת וכך שלא יוטלו בגינה מגבלות בניה ושימוש מעבר לתחום ייעוד הקרקע בו היא מוקמת.
- ג. לא תתן ועדה מקומית היתר בניה להקמת מערכת חלוקה בלחץ נמוך מאוד, לפי סעיף קטן א', בשטח למתקנים הנדסיים או בשטח חקלאי אלא לאחר שניתנה, למי שעשוי להיפגע, הזדמנות להעיר את הערותיו.
- ד. לבקשה להיתר בניה על-פי ס"ק א' שלעיל, יצורף מסמך הכולל תכנון עקרוני של מערכת החלוקה בלחץ נמוך מאוד בכל האזור אותו מבקשים לחבר למערכת זו.
- 6.2 א. ועדה מקומית רשאית לתת, בכל מגרש היתר בניה להקמת מערכת חלוקה בלחץ נמוך מאד ובלבד שנועדה לספק גז לאותו מגרש.
- ב. מערכת החלוקה לפי סעיף קטן א' תמוקם כך שלא יוטלו בגינה מגבלות בניה ושימוש מעבר לתחום המגרש בו היא מוקמת.
- 6.3 אין בהוראות סעיפים 6.1 ו- 6.2 כדי למנוע אשורה של תכנית למערכת חלוקה בלחץ נמוך מאד. על תכנית כאמור ועל הקמת מערכת החלוקה לפיה, לא יחולו הוראות סעיפים 6.1 ב' ו- 6.2 ב'.

פרק הפסולת דברי הסבר

פרק הפסולת מחליף את תמ"א 4/16 פסולת מוצקה על שינוייה. הפרק מסדיר את תחום הטיפול בפסולת הן באמצעות השבתה והן באמצעות סילוקה. הפרק, מסדיר הוראות להקמת אתרי פסולת שונים בהתאם לאופן הטיפול בפסולת וסוגה. סוגי האתרים המוסדרים בפרק הם אתר השבה, אתר הטמנה ותחנת מעבר. סוגי הפסולת המטופלים באתרים אלה הם פסולת יבשה, פסולת מעורבת, פסולת חקלאית, פסולת תעשייתית מאושרת ופסולת מסוכנת.

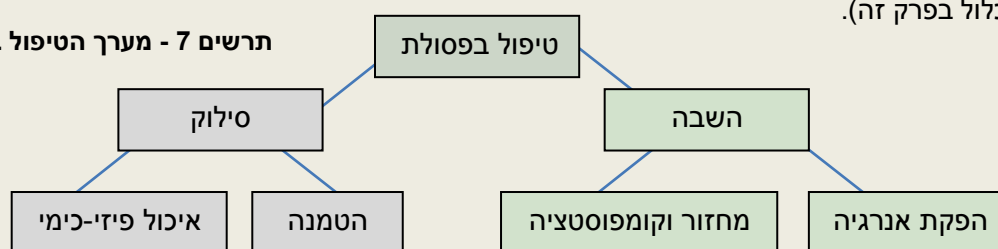
סדרי העדיפות לטיפול בפסולת

הדירקטיבה האירופית (DIRECTIVE 2008/98/EC on waste and repealing certain Directives of 19 November 2008) מחלקת את הטיפול בפסולת לשני מסלולים עיקריים:

מסלול השבה - עיבוד הפסולת בדרך המאפשרת שימוש חוזר לרבות מיחזור או הפקת אנרגיה לרבות ההליכים המקדמיים הנדרשים לצורך כך.

מסלול סילוק - מיזעור הנזק מהפסולת מבלי לעשות בה שימוש. דוגמת הטמנה או איכול פיזי-כימי (שאינו כלול בפרק זה).

תרשים 7 - מערך הטיפול בפסולת

אחת ממטרותיו העיקריות של פרק זה היא לעודד תהליכי השבה, ולצמצם פעולות סילוק בהלימה לעדיפות הקבועה בדירקטיבה. בנוסף, בהתאם לדירקטיבה הטיפול בפסולת יעשה לפי סדר העדיפויות הבא:

1. הפחתה במקור; 2. שימוש חוזר; 3. מיחזור; 4. הפקת אנרגיה; 5. סילוק

כמו כן, ככלל יש לתת עדיפות לטיפול בפסולת בסמיכות למקום היווצרותה, תוך הפרדתה לפי סוגיה. **סוגי פסולת:** האבחנה בין סוגי פסולת היא בעיקר לפי סוג הפסולת ומקורה, מהם נגזר פוטנציאל המטרד או הסיכון הצפוי מהם.

הפסולת היבשה בעלת פוטנציאל זיהום נמוך יחסית. אינה מכילה מרכיבים פריקים ביולוגית רקבוביים ובכללה פסולת בניין המהווה תת-סוג מרכזי.

פסולת מעורבת מתייחסת בעיקר לפסולת עירונית שמקורה במשקי הבית. כוללת מרכיבים פריקים ביולוגית, בעלי פוטנציאל גבוה ליצירת מטרדי ריח, זיהום מים וקרקע, וכן מרכיבים שאינם פריקים ביולוגית. פסולת חקלאית כגון גזם חקלאי, שאריות פלסטיק ועודפי גידולים.

הפסולת התעשייתית המאושרת והפסולת המסוכנת שנקבעו בהתאם לדירקטיבה האירופית ולתקנות בהתאמה, נדרשות לטיפול מיוחד ומורכב, הכולל מרכיב סיכון בריאותי וסביבתי. לפיכך, ההתייחסות אליהן הינה נפרדת ומחמירה.

סוגי אתרים: פרק זה מתווה הוראות לתכנון והקמה של אתרי פסולת וכן שומר שטחים לתכנון אתרי הטמנה לפסולת מעורבת, אתרי הטמנה והשבה לפסולת מעורבת, אתרי השבה לפסולת מעורבת, אתרי הטמנה והשבה לפסולת תעשייתית ולפסולת מסוכנת.

לאור הרכבה של הפסולת היבשה, ניתן להפנות גם לאתרי פסולת מעורבת, אך לא להיפך.

הוספת אתרים

לאור סדרי העדיפות לטיפול בפסולת ועל מנת לעודד השבת פסולת על פני סילוקה, מקל הפרק באישור אתרי השבה ותחנות מעבר חדשים ומנגד קובע מגבלות להוספת אתרי הטמנה.

בנוסף, לאור הסיכונים הטמונים בפסולת תעשייתית מאושרת ובפסולת מסוכנת, קובע הפרק תנאים מגבילים להוספת אתרים לסוגי פסולת אלה.

שיקום אתרי פסולת

בחלק מאתרי הפסולת חלה חובת שיקום בגמר הפעילות: בתחנת מעבר פתוחה, ובאתר הטמנה - לאחר מיצוי קיבולת האתר.

פרק פסולת הוראות

1. מטרות

- א. קביעת עקרונות וקווים מנחים לטיפול בפסולת ברמה הארצית והאזורית.
- ב. יצירת מסגרת להקמת אתרי פסולת, תפעולם ושיקומם, תוך שמירה על בריאות הציבור ואיכות הסביבה.
- ג. מתן עדיפות להשבת פסולת על פני סילוקה, ולמיחזור פסולת על פני השבתה לאנרגיה.

2. הגדרות

אתר או אתר פסולת	שטח המשמש לטיפול בפסולת, ובכלל זה תחנת מעבר;
הטמנה	סילוק פסולת באמצעות הטמנתה בקרקע וכיסוייה;
השבה	פעולה שנועדה לאפשר שימוש בפסולת, ובכלל זה שימוש המחליף חומר אחר, לרבות טיהור, מיחזור או הפקת אנרגיה; לרבות ההליכים המקדימים הנדרשים לצורך כך.
טיפול	סילוק או השבה של פסולת, לרבות פעולות הכנה;
טיפול תרמי	טיפול בפסולת לשם הפקת אנרגיה המתבצע במתקן באמצעות חימום
מיון	הפרדת פסולת לסוגיה.
מיחזור	פעולות עיבוד פסולת למוצרים או לחומרים, למעט השבה לאנרגיה;
סילוק	פעולה בפסולת שאינה השבה, ובכלל זה הטמנה ושריפה שלא לשם הפקת אנרגיה, גם כאשר בפעולה יש תוצר לוואי של הפקת חומר או אנרגיה;
פסולת או פסולת מוצקה	פסולת על כל סוגיה למעט פסולת רדיואקטיבית.
פסולת חקלאית	פסולת מוצקה הנוצרת כתוצאה מפעילות חקלאית, כגון: גזם, יריעות פלסטיק, צנרת השקיה. למעט פסולת מסוכנת ופסולת תעשייתית מאושרת.
פסולת יבשה	פסולת שאינה מכילה מרכיבים פריקים ביולוגית רקבוביים ושאינה פסולת תעשייתית מאושרת ופסולת מסוכנת, כגון: פסולת בנין, פסולת אינרטיית ופסולת גושית.
פסולת מסוכנת	כהגדרתה בתקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים) התשנ"א-1990;
פסולת מעורבת	פסולת המכילה מרכיבים פריקים ובלתי פריקים ביולוגית מעורבים, כגון שאריות מזון, ולמעט פסולת תעשייתית מאושרת ופסולת מסוכנת.
פסולת רדיואקטיבית	כהגדרתה בתקנות החומרים המסוכנים (סילוק פסולת רדיואקטיבית), תשס"ב - 2002.

<p>פסולת העומדת בערכי הסף והקריטריונים להטמנה בתא ייעודי B1 הקבועים בדירקטיבה האירופית בדבר מטמנות פסולת (EC/1999/31) ונספחיה (EC/2003/33) ועדכונה.</p> <p>הפרשות בעלי חיים בצורתן הטבעית בעירוב עם מים, או חומרי רפד.</p> <p>בהמשך ישיר לשטח המיועד לבינוי שלא למגורים בתכנית מקומית, למעט המשך ישיר למבנה בודד או למקבץ מבנים בודדים שאינם מצויים בהמשך רציף לשטח המיועד לפיתוח או לבינוי.</p> <p>תהליך עיבוד אירובי מבוקר של חומר פריק ביולוגית.</p> <p>שטחים המקיפים וגובלים עם האתר בהם צפויים מפגעים סביבתיים לרבות השפעה על בריאות הציבור כתוצאה מהקמת האתר והפעלתו.</p> <p>שטח המקיף את האתר במרחק 1 ק"מ מגבול האתר המסומן בתשריט;</p> <p>שטח המשמש לפינוי פסולת, למיין פסולת ולהקטנת נפחה.</p>	<p>פסולת תעשייתית מאושרת</p> <p>פרש בעלי חיים</p> <p>צמידות דופן</p> <p>קומפוסטציה</p> <p>תחום השפעה</p> <p>תחום התייחסות</p> <p>תחנת מעבר</p>
---	---

3. חובת פתרון לטיפול בפסולת

- א. מוסד תכנון הדין בתכנית כוללנית ייתן דעתו לקיומו של פתרון לטיפול בכל סוגי הפסולת הנוצרת בישוב, תוך שימת דגש לסדרי העדיפות לטיפול בפסולת. התכנית תכלול הנחיות לתכנון המפורט שייגזר ממנה בנושא.
- ב. תכנית מפורטת לשימושים העתידיים לייצר פסולת בהיקף משמעותי כגון תכנית לשכונה חדשה, לאזור תעשייה חדש או לחלק משמעותי מהם, תכלול בנספח הבינוי שלה סימון סכמתי מנחה למרכז איסוף פסולת והוראות להקמתו; לעניין זה, "מרכז איסוף פסולת" - שטח המשמש לאיסוף פסולת תוך הפרדה לפי סוגיה. כן תכלול התכנית התייחסות לטיפול בפסולת הבינוי שתיווצר בתקופת העבודות.

4. שמירת שטחים לתכנון אתרי פסולת

- א. בתשריט התכנית מסומנים שטחים שמורים לתכנון ולהקמת אתרים להטמנת פסולת מעורבת, וכן להטמנת פסולת מסוכנת ופסולת תעשייתית מאושרת ואתרי השבה לפסולת מעורבת. כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת לשימושים אלו, לא תאושר בשטחם כל תכנית למטרה אחרת.
- ב. למרות האמור לעיל, רשאי מוסד תכנון לאחר התייעצות עם ועדת העורכים, לאשר תכנית לשטח פתוח שאינו שטח מוגן על פי תכנית זו, לקווי תשתית, לשימושים זמניים או ליתן היתר מכח תכנית מאושרת ובלבד ששוכנע כי לא תסוכל האפשרות להקים את אתר הפסולת ולתפעלו, והתקבל על כך אישור הועדה המחוזית;
- ג. מוסד תכנון הדין בתכנית או בהיתר הנמצאים בתחום התייחסות של האתר, יתן דעתו להשפעות ההדדיות בין האתר לייעודים המוצעים.
- ד. עם אישור תכנית מפורטת בהיקף שטח התואם את המפורט בנספח רשימת האתרים, וקביעת תחום ההשפעה על הסביבה, יתבטלו ההגבלות בתחום התייחסות.

5. תכנית מפורטת לאתר פסולת

אתר פסולת יוקם על פי תכנית מפורטת העומדת בהוראות תכנית זו או בהיתר על פי תכנית זו או על פי כל דין.

5.1

שיקול דעת בקביעת אתרי פסולת, מיקומם וסיווגם

- מוסד תכנון הדן בתכנית לאתר פסולת שאינו בשטח שמור לתכנון אתר פסולת, ייתן דעתו לנושאים הבאים:
- ראייה אזורית כוללת, לרבות התייחסות למאפייני הביקוש ותפרוסתם, והשתלבות האתר המוצע בפתרון האזורי לטיפול בפסולת.
 - מזעור הפגיעה בשטח הפתוח ובחינת האפשרות למיקום האתר בסמוך לשטח המיועד לפיתוח, בהתחשב בסוג האתר.
 - לא תאושר תכנית לאתר טיפול בפסולת בשמורת טבע ובגן לאומי.
 - בתכנית לאתר להשבת פרש בעלי חיים תינתן עדיפות למיקום בצמידות לשטח שחלה בו תכנית מפורטת המאפשרת הקמת מבני משק לגידול בעלי חיים.

5.2

שימושים מותרים באתרי פסולת

- תכנית מפורטת לאתר פסולת תתייחס לסוג הפסולת ותכלול את השימושים הבאים כולם או חלקם, בהתאם לסוג הפסולת, סוג האתר, אופן הטיפול וקיבולת האתר:
- באתר לפסולת מעורבת ניתן לטפל בפסולת יבשה.
 - כל הנדרש להקמת אתר פסולת, לתפעולו, אחזקתו, הנגשתו ושיקומו, לרבות המבנים, המתקנים וקווי התשתית, האמצעים למיין ולהשבת פסולת לסוגיה, לסילוקה, למניעת מפגעים ולהגנה על הבריאות, אמצעי ביטחון ובטיחות, אמצעי ניטור ובקרה, מרכז מבקרים, מתקני שירות לקהל.
 - קווים ומתקני תשתית שאינם משרתים את האתר, ובלבד שלא יפגעו באפשרות הקמתו ותיפעולו.
 - הוצאת האנרגיה לרשת החשמל הארצית מאתר השבה, תעשה באמצעות רשת מתח נמוך או גבוה בלבד.
 - באתר שאינו לפסולת מסוכנת ניתן לטפל גם באלה:
 - קרקע מזוהמת ובתנאי שניתן לגביה אישור בכתב מאת המנהל לפי תקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"א-1990.
 - פסולת אסבסט ובלבד שתטופל בתא ייעודי למטרה זו, באתר המחזיק ברישיון אתר פסולת אסבסט לפי חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011.

5.3

תסקיר השפעה על הסביבה ומסמך סביבתי

- מוסד תכנון יחליט על הפקדת תכנית מפורטת לאתר פסולת לאחר הגשת תסקיר השפעה על הסביבה או מסמך סביבתי בהתייעצות עם נציג המשרד להגנת הסביבה. תכנית לאתר פסולת מסוכנת תחויב בעריכת תסקיר השפעה על הסביבה אלא אם יקבע אחרת על פי כל דין.
- התסקיר או המסמך הסביבתי יוכן על פי הנחיות מוסד התכנון לאחר שהתייעץ עם נציג המשרד להגנת הסביבה.
- מוסד תכנון רשאי לאחר התייעצות עם נציג המשרד להגנת הסביבה לדחות הכנת חלקים מסויימים מהתסקיר או מהמסמך הסביבתי ולקבוע כי יהוו תנאי להיתר בניה. במקרה זה תחום ההשפעה יקבע בהיתר הבניה והוא לא יחרוג מתחום הקו הכחול של התכנית.
- תסקיר או מסמך סביבתי כאמור יועבר לקבלת חוות דעת המשרד להגנת הסביבה; ממצאיו יוטמעו בהוראות התכנית או בהיתר, לפי העניין, בהתאם להחלטת מוסד התכנון.

5.4

תכולת תכנית מפורטת

- תכנית מפורטת לאתר פסולת תכלול בין השאר, ובהתאם לסוג האתר:
- תשריט בקנה מידה 1:2,500 או מפורט יותר לפי דרישת מוסד התכנון אשר יכלול את תחום האתר, ותחום ההשפעה אשר יקבע בהתאם למסמכים הסביבתיים. ניתן לכלול מנגנון לצמצום או לביטול תחום ההשפעה, בהתאם לשלביות מימוש האתר ושיקומו;
 - תכנית מפורטת תקבע תנאים למתן היתרי בניה ובכלל זה הוראה לפיה על בקשה להיתר לאתר טיפול שאחד מתוצריו הינו הפקת אנרגיה, הספקו מעל 630 קילוואט והוא כולל חיבור לקו חשמל

- תחול חובת הגשת סקר היתכנות להוצאת האנרגיה מהאתר, לרבות אופן מילוי התנאים שנקבעו בו, לעניין זה "סקר היתכנות" - סקר של **ספק שירות חיוני** בעל רישיון לפי חוק משק החשמל, תשנ"ו – 1996, הקובע את אופן החיבור של אתר טיפול לרשת חלוקה.
- ג. באתרי הטמנה יוצגו אומדן כמויות חומרי החציבה ואופן ניצולם המיטבי.
- ד. תכנית לתחנת מעבר תכלול הוראות לגבי מיון פסולת.

5.5

הוראות בדבר שיקום אתר הטמנה ותחנת מעבר

- תכנית מפורטת לאתר הטמנת פסולת ותכנית מפורטת או היתר לתחנת מעבר שאינה במבנה סגור, יכללו הוראות בדבר סגירה ושיקום של האתר וככל האפשר, את ייעודו של האתר לאחר השיקום. לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה, ובכללן:
- א. סגירה ושיקום של תאים בהם הסתיימה ההטמנה; סגירת האתר ושיקומו;
- ב. טיפול בהשפעות הסביבתיות מהאתר לאחר סגירתו, לרבות איסוף וטיפול בתשטיפים, איסוף וטיפול בביוגז, ייצוב מדרונות האתר;
- ג. שיקום נופי וסביבתי תוך התייחסות לאופן השתלבותו בנוף ולייעודו על פי תכנית;
- ד. ניטור, תחזוקה וקביעת הגורם האחראי על האתר עד תום ההשפעות הסביבתיות ממנו;
- לאתר הטמנה ולתחנת מעבר שאינה במבנה סגור הפועלים מכח תכנית מפורטת שאינה כוללת הוראות בדבר שיקומם, תוכן תכנית מפורטת לשיקום, שתכלול הוראות כאמור לעיל.

6

מיתקנים שלא ייחשבו אתרי פסולת

- המיתקנים המפורטים להלן לא ייחשבו אתר פסולת לפי פרק זה:
- א. מפעל תעשייה העושה שימוש עצמי לצורך הפקת אנרגיה בדלק שמקורו בפסולת שעברה תהליכי מיון או עיבוד לצורך התאמתה לשריפה.
- ב. מיתקן לטיפול בקרקע מזוהמת בשטח המיועד לפיתוח, לצורך אותו שטח.

7

שינויים באתרים

- ניתן לאשר שינויים באתרי הפסולת (תוספת אתרים, הגדלה, צמצום וגריעה ושינויי סיווג) כלהלן:

7.1

הוספת או הגדלת אתרים

7.1.1

אתרים לפסולת יבשה ולפסולת מעורבת – הוספה והגדלה

- א. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית לאתר הטמנה לפסולת יבשה או לתחנת מעבר.
- ב. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית לתוספת אתר הטמנה לפסולת מעורבת על המסומן בתשריט, בתנאי שהתקבל אישור המועצה הארצית לאחר שנועצה בוועדת העורכים.
- ג. מוסד תכנון רשאי להוסיף אתר השבה או להגדיל את שטחו מעבר למסומן בתשריט, למעט אתר להשבת פסולת מסוכנת, אתר להשבת פסולת תעשייתית מאושרת. ולמעט אתר לטיפול תרמי.
- ד. על אף האמור בס"ק ב', אתר טיפול תרמי ראשון במרכיב בלתי פריק ביולוגית של פסולת מעורבת שאינו בר-מחזור יאושר בתכנית מתאר ארצית ברמה מפורטת.
- ה. לאחר אישורו של אתר לטיפול תרמי ראשון כמפורט בס"ק ג', רשאי מוסד תכנון להוסיף אתרים נוספים לטיפול תרמי כאמור, ובלבד שהתכנית תופקד לאחר היועצות עם ועדת העורכים.
- ו. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית להגדלת שטח אתר הטמנה לפסולת מעורבת מעבר למסומן בתשריט באישור הוועדה המחוזית ובהסכמת וועדת העורכים. לא התקבלה הסכמת ועדת העורכים, יידרש אישור המועצה הארצית.

7.1.2 אתרים לפסולת מסוכנת ולפסולת תעשייתית מאושרת

- א. תוספת אתר לפסולת מסוכנת ופסולת תעשייתית מאושרת מהווה שינוי לתכנית זו.
- ב. על אף האמור בס"ק א', מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית לאתר השבה לפסולת מסוכנת או לפסולת תעשייתית מאושרת או לאתר המבצע הפחתת רעילות או הפחתת כמויות של פסולת מסוכנת להטמנה, בתחום מפעל תעשייה הממוקם באזור המיועד לתעשייה שבה מותר שימוש בחומרים מסוכנים על פי בדיקה סביבתית, ובלבד שלא מתבצעת בו הטמנה.
- ג. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית להגדלת שטח אתר פסולת מסוכנת ואתר פסולת תעשייתית מאושרת מעבר למסומן בתשריט, ולערוך שינויים בתחומם, לצורך השבת פסולת, בתנאי שהתקבל אישור ועדה מחוזית לאחר שנועצה בוועדת העורכים. הגדלתו או שינויו של האתר לפסולת תעשייתית מאושרת לא יהוו שינוי לתמ"א 16/ה' 2.
- ד. ניתן להגדיל את שטחו של אתר לפסולת מסוכנת שלא בצמידות דופן לשטחי האתר המאושר בתכנית המפורטת, ובלבד שיקבע בתכנית כי לצורך טיפול בפסולת יעשה שימוש במתקני הטיפול הכלולים בשטחו של האתר המאושר בתכנית המפורטת כאמור, ושהאתר ושטח ההגדלה שלו יתפקדו כמערכת אחת.

7.2 גריעה או צמצום אתרים

7.2.1 גריעה או צמצום אתר שלא באמצעות תכנית

המועצה הארצית רשאית להחליט על גריעת אתר או צמצום שטחו אף אם טרם אושרה לאתר תכנית מפורטת, לאחר שהתייעצה עם הועדה המחוזית וועדת העורכים. גריעה או צמצום כאמור לא יהוו שינוי לתכנית זו. במקרה זה יחזרו השטחים שנגרעו ליעודם הקודם, טרם אישור תכנית זו.

7.2.2 גריעה או צמצום אתר השבה או אתר הטמנה לפסולת מעורבת

מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית בשטח השמור לתכנון אתר השבה או אתר הטמנה לפסולת מעורבת בתנאים הבאים:

- א. שוכנע מוסד התכנון כי לא נפגעת יכולת הטיפול בפסולת באזור.
- ב. בגריעה או צמצום אתר השבה – התקבל אישור הועדה המחוזית לאחר שנועצה בוועדת העורכים. בגריעה או צמצום אתר הטמנה - התקבל אישור מועצה ארצית לאחר שנועצה עם ועדת העורכים.
- ג. אושרה תכנית אמור, יגרע שטחה מהשטח השמור לתכנון.

7.2.3 שינוי בסיווג אתר

סיווג אתרי פסולת יהיה על פי הקבוע בנספח, ושינוי ממנו יהיה מותנה באישור המועצה הארצית לאחר שנועצה בוועדת העורכים.

8. הוראות כלליות

8.1 בטיחות טיסה

אתר פסולת מהווה מוקד משיכה לציפורים ועלול לגרום לפגיעה קשה בבטיחות הטיסה. הפקדת תכנית ומתן היתר בניה יותנו בהבטחת אמצעים למניעת פגיעה בבטיחות הטיסה בשל מעוף ציפורים, בשלבי הקמת האתר ותפעולו, ויפרטו את האמצעים הנדרשים לכך, וזאת לאחר קבלת חוות דעת מנציג שר הביטחון במוסד התכנון וכן רשות התעופה האזרחית.

8.2 יחס בין תכניות

על אתר השבה בו מופקת אנרגיה, יחולו הוראות פרק זה ולא יחולו הוראות פרק תחנות כח קטנות.

9. היתרים

9.1

הוספת שימושים לאתר הטמנה

- באתר הטמנה שאושרה לגביו תכנית מפורטת ונקבעו בה תחומי השפעה ומגבלות החלות עליו, ניתן יהיה לאשר בקשה להיתר בנייה לשימושים נוספים של קומפוטציה ומיון ו/או הטמנה של פסולת מסוג מסוים למעט פסולת מסוכנת ופסולת תעשייתית מאושרת, ובלבד שהתקיימו כל התנאים הבאים:
- נערך מסמך סביבתי הבוחן את השפעות השימושים הנוספים וקובע כי תחום ההשפעה של סוג הפסולת שההטמנה ו/או ההשבה בה מבוקשים בהיתר אינו חורג מתחום ההשפעה הקבוע בתכנית לאתר ההטמנה; התקבלה חוות דעת סביבתית מהמשרד להגנת הסביבה למסמך זה;
 - סוג הפסולת תואם את התשתיות הקיימות או המתוכננות באתר, לפי העניין;
 - מוסד התכנון נתן דעתו, לאחר קבלת אישור ועדת העורכים, לשאלת נפחי הטמנה עתידיים ולחלופות הקיימות בעניין זה;
 - בוצע הליך של יידוע הציבור באופן הקבוע בסעיף 9.5 להלן.

9.2

הוספת שימושים לאתר השבה

- באתר השבה שאושרה לגביו תכנית מפורטת ונקבעו בה תחומי השפעה ומגבלות החלות עליו, ניתן יהיה לאשר בקשה להיתר בנייה לשימושים נוספים של השבה למעט טיפול תרמי, טיפול בפסולת מסוכנת ובפסולת תעשייתית מאושרת, ובלבד שהתקיימו כל התנאים הבאים:
- נערך מסמך סביבתי הבוחן את השפעות השימושים הנוספים וקובע כי תחום ההשפעה של השימושים המבוקשים בהיתר אינו חורג מתחום ההשפעה הקבוע בתכנית לאתר ההשבה. התקבלה חוות דעת סביבתית מהמשרד להגנת הסביבה למסמך זה;
 - סוג הפסולת תואם את התשתיות הקיימות או המתוכננות באתר, לפי העניין;
 - בוצע הליך של יידוע הציבור באופן הקבוע בסעיף 9.5 להלן.

9.3

היתר לאתר השבה ותחנת מעבר

- א. במקום שבתכנית מפורטת יועדו מקרקעין לתעשייה לסוגיה או למתקנים הנדסיים, יהיה גם תחנת מעבר ואתר השבה במשמע, למעט אתר טיפול תרמי, אתר להשבת פסולת מסוכנת ואתר להשבת פסולת תעשייתית מאושרת, גם אם לא נאמר כך במפורש, ככל ואין בתכנית המפורטת כוונה אחרת משתמעת; אם התכנית המפורטת לתעשייה לסוגיה או למתקן הנדסי, מתייחסת לסוג מסוים של תעשייה או למתקן הנדסי מסוג מסוים, לא יראו בכך "כוונה אחרת משתמעת" שיש בה כדי לשלול את הקמתם של אתר השבה ותחנת מעבר מכך פרק זה.
- אולם, לא ניתן יהיה לתת היתר לאתר השבה ולתחנת מעבר מכוח פרק זה, אם לפי הוראות התכנית המפורטת אתר השבה או תחנת מעבר עלולים לסכל את מימוש התכנית לאותו מתקן הנדסי או לאותו אזור תעשייה בשל מגבלה כלשהי להקמתם בכפיפה אחת.
- ב. במקום שבתכנית מפורטת יועדו מקרקעין למבני משק או לשטח חקלאי מיוחד או לשטח חקלאי עם הנחיות מיוחדות, או לשטח חקלאי של חלקה א' או לשטח חקלאי בהמשך ישיר לחלקה א' וניתן להקים בשטחים אלה מבני משק לגידול בעלי חיים או מבנים חקלאיים לגידול בעלי חיים וגידול בעלי חיים מתבצע בהם בפועל, יהיה גם אתר השבה בפרש בעלי חיים במשמע, גם אם לא נאמר כך במפורש, וזאת ככל ואין בתכנית המפורטת כוונה אחרת משתמעת ובכפוף לתנאים הבאים:
- אתר ההשבה המוצע בשטח חקלאי שבחלקה א' יהיה בהמשך ישיר למבנה לגידול בעלי חיים כאמור, אך מחוץ לשטח חלקת המגורים אשר בתחום חלקה א', וגודלו לא יעלה על 1.5 דונם.
 - אתר ההשבה המוצע בשטח חקלאי בהמשך ישיר לחלקה א' יהיה משותף למספר משקים חקלאיים המגדלים בעלי חיים, ימוקם ככל הניתן בסמיכות למבנים לגידול בעלי חיים כאמור, וגודלו לא יעלה על 3 דונם.
 - נערכה היוועצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר. חוות הדעת תימסר בתוך 30 ימים מיום שנדרשה על ידי מוסד התכנון. מוסד התכנון ידון בעניין גם ללא חוות הדעת אם חלף המועד להגשתה.
- ג. על בקשה להיתר כאמור יחולו הוראות סעיף 5 בשינויים המתחייבים;
- ד. על בקשה להיתר כאמור תחול חובת יידוע הציבור באופן הקבוע בסעיף 9.5 להלן.

9.4

היתר לתחנת מעבר לפסולת חקלאית

- א. בשטח שהוא בצמידות דופן המיועד לחקלאות בתכנית מפורטת וכן בשטח המיועד למבני משק בתכנית מפורטת, רשאי מוסד תכנון לתת היתר בנייה לתחנת מעבר לפסולת חקלאית, במקרה בו שטחה אינו עולה על 1.2 דונם, תכסית של 100%, גובה המבנים אינו עולה על 3 מ' וכמות הפסולת הנקלטת בה אינה עולה על 25 טון ליום;
- ב. על בקשה להיתר בנייה כאמור יחולו הוראות סעיף 5 בשינויים המתחייבים;
- ג. על בקשה להיתר כאמור תחול חובת יידוע הציבור באופן הקבוע בסעיף 9.5 להלן.
- ד. כל שימוש אחר בשטח מלבד תחנת מעבר לפסולת חקלאית יהווה סטייה ניכרת מהיתר הבנייה.

9.5

יידוע הציבור כתנאי להיתר בניה

- מוסד תכנון רשאי לאשר בקשה להיתר בניה בהתאם לסעיפים 9.1 – 9.4 לעיל, לאחר קיום ההליכים הבאים:
- פורסמה בעיתון, על חשבון מבקש ההיתר, הודעה המפרטת את מהות הבקשה להיתר ואת המועד והמקום להגשת ההתנגדויות;
 - הודעה המפרטת את מהות הבקשה להיתר הוצגה במקום בולט בחזית הקרקע או הבניין שעליהם חלה הבקשה, במשך התקופה להגשת ההתנגדויות;
 - נשלחה, על חשבון מבקש ההיתר, הודעה לכל מי שלדעת הועדה המקומית עלול להיפגע כתוצאה מהקמת אתר ההשבה/תחנת המעבר או הטמנת פסולת מסוג אחר, לרבות לבעלים ולמחזיקים בקרקע הגובלת, המפרטת את מהות הבקשה ואת המועד והמקום להגשת ההתנגדויות, הוועדה החליטה בהתנגדויות והודיעה על כך למתנגדים;
 - תינתן האפשרות להגשת התנגדויות תוך 30 ימים מפרסום ההודעה בעיתונות וממסירת ההודעות;
 - על החלטת הוועדה המקומית ניתן יהיה לערור לועדת ערר.

פרק דרכים ופרק מסילות הברזל דברי הסבר

פרק התחבורה כולל את ההוראות למרכיבי התחבורה היבשתית - דרכים ומסילות ברזל ובא להחליף את תמ"א/3 ותמ"א/23 על שינוייהן.

הפרק קובע את תפישת רשת תשתיות התחבורה הארציות, תוך הבחנה בין דרך מהירה, דרך פרברית מהירה, דרך ראשית, ודרך אזורית ומסילות. ההוראות מבחינות בין רשת הדרכים ובין רשת המסילות, בסדרת הוראות בעלות אופי דומה לדרכים ולמסילות.

הוראות התכניות כוללות סדרת הנחיות וכללים הנוגעים לדרכים ומסילות שהותוו בתכנית המתאר הארצית, אך עדיין לא בוצעה עבור תכנית מתאר מקומית או מפורטת. על רצועת התכנון שבתחומה תתוכן הדרך עליו חלות מגבלות בניה לשם תכנון וסלילת הדרך והמחלפים העתידיים או המסילות והשלוחות. התמא קובעת את המידות והשימושים האפשריים וכן את הגמישות המותרת והתנאים לה.

בנוסף, קובעות ההוראות הנחיות הנוגעות לתכנון הדרך כגון רוחבה המירבי, מספר הנתיבים בדרכים, ואת אופן ההתחברות בין דרכים שונות, והכל בהתאם לסיווג ומדרג הדרך כקבוע בתשריט וכן את המרכיבים במסילה ובדרך. בנוסף, קובעת התמ"א מגבלות בניה לצד הדרכים והמסילות קווי בנין (בתכנית מתאר או בתכנית מפורטת). מרחק קווי הבניין, נקבע בהתאם לסוג התחבורה והמדרג, שיקולי בטיחות והרחבה עתידית של הדרכים והמסילות ומניעת מפגעים, השפעות סביבתיות, שימושי הקרקע הגובלים ורגישותם למפגעים.

הוראות קובעות הנחיות פרטניות בנוגע לתכנון דרך ומסילה נופיות, העוברת באזורים בעלי נוף רגיש. ההוראות נוגעות לתכנון הדרך תוך הבטחת השתלבות מיטבית עם הסביבה ומזעור הפגיעה בנוף. כמו כן מתייחסת התמא לשיקולים ולמסמכים הנדרשים כדי להבין את השפעת התוכנית על הסביבה, לעת אישורה.

(*בפרק זה נערכו שינויים טכניים בלבד היות ובמקביל מקודם פרק תחבורה חדש (תמא 42) אשר יחליף את שני חלקי הפרק).

פרק דרכים הוראות

1. מטרות

- א. להתוות את רשת הדרכים הארצית תוך קביעת מדרג ותפקוד של דרכים וקטעי דרך.
- ב. לקבוע כללים למניעת מפגעים סביבתיים, שמירת הסביבה והנוף לדרכים נופיות.
- ג. לחייב את מערכת התכניות לפי פרק ג' בחוק לשמור על רצועות הקרקע להקמתה ותפקודה של רשת הדרכים הארצית.
- ד. לקבוע הנחיות לעריכת תכניות לדרכים.

2. הגדרות

גוף מוסמך	רשות שהוקמה ע"פ דין או גוף שהוסמך בחוק או בהחלטת ממשלה לעניין הדרך.
דרך	כל דרך הכלולה ברשת הדרכים הארצית, לרבות קטע ממנה.
דרך אזורית	מקשרת בין ישובים ואוספת תנועה מדרכים מקומיות.
דרך מהירה	מקשרת בין מוקדי פעילות היוצרים נפחי תנועה גדולים והאוספת תנועה מדרכים ראשיות ואזוריות.
דרך מקומית	כל דרך שאינה מהווה חלק מרשת הדרכים הארצית.
דרך נופית	קטע מדרך העובר בתחום שטח שיועד בתכנית לשמורת טבע, לגן לאומי, לשמורת נוף או בתחום אזור המוגדר על ידי מוסד תכנון כאזור בעל רגישות נופית, בין אם הדרך היא חלק מרשת הדרכים הארצית ובין אם דרך מקומית שנקבעה בתכנית כ"דרך נופית" ע"י מוסד תכנון.
דרך פרברית מהירה	מחלקת נפחי תנועה גדולים באזורים מטרופוליניים ומתחברת לרשת הדרכים הארצית.
דרך ראשית	מקשרת בין אזורים בארץ ואוספת תנועה מדרכים ראשיות, אזוריות ומקומיות.
מבנה שירות	מבנה לשרות הנוסעים, לרבות תחנת מידע, תחנת תדלוק על פי תמ"א 18, מסעדה, קיוסק, חניון לשירות הציבור, מצפה נוף.
מחלף	מפגש דרכים במפלסים שונים הכולל את הדרכים המחברות בין המפגש.
מתקן דרך	מבנה או מתקן המהווה חלק של דרך ודרוש להקמתה ולפעולתה, לרבות גשר, מנהרה, מעביר מים, אבן שפה, גדר, עמוד תאורה, רמזור, אי תנועה, תעלה, קיר או סוללה למניעת רעש, תחנה לאיסוף ולהורדת נוסעים, תחנת המתנה לרכב, מעברים עיליים ותחתיים להולכי רגל ולרכב, שביל לרוכבי אופניים, מתקן איסוף אשפה, עמדת קריאה לעזרה, דרך שירות, קירות תומכים, תמורה.
קו בנין	קו מקביל לציר רצועת הדרך ובמרחק ממנו, או במרחק מגבול שטח שיועד למחלף בתכנית.
רצועה לתכנון	שטח השמור לתכנון רצועת דרך המסומנת בתשריט והמגבלות הנובעות ממנה.
רצועת דרך	כוללת את נתיבי הנסיעה, שטח הפרדה, שולי הדרך ומתקני הדרך, צמתים ומחלפים.
רשת הדרכים הארצית	כלל הדרכים המהירות, הפרבריות-המהירות, הראשיות והאזוריות.
תכנית	תכנית מתאר מקומית, תכנית מפורטת ותכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת.

3. רצועה לתכנון

3.1 דרכים – שמירת רצועה לתכנון

- א. הרצועה לתכנון מיועדת עבור רצועת הדרך, מבני שרות, חריגות של מתקני הדרך מתחום רצועת הדרך, מערכות תשתית המלוות את הדרך לרבות מסילות ברזל, אמצעים להפחתה של מפגעים סביבתיים ובטיחותיים, לרבות מפגעים נופיים.
- ב. עד לאישור תכנית לרצועת הדרך לא תאושר ברצועה לתכנון כל תכנית מפורטת לבניה או לסלילה, למבני שרות ולמערכות תשתית למעט במקרים הבאים ובלבד שמוסד התכנון שוכנע שהתכנית לא תפגע באפשרות התכנון והביצוע של הדרך על פי סיווגה והתשתיות הצמודות אליה:
 1. תכנית מפורטת לקווי תשתית בלבד או מסילת ברזל בלבד, לאחר תאום עם הגוף המוסמך, ובאישור וועדה מחוזית.
 2. תכנית מפורטת לבניה, לסלילה, למבני שרות ולמערכות תשתית, בתנאים הבאים:
 - אישור המועצה הארצית.
 - התייעצות עם הגוף המוסמך ובתכניות בסמכות ועדה מקומית התייעצות גם עם מתכנן המחוז.
- ג. אושרה תכנית לדרך כאמור, יתבטלו ההגבלות לפי סעיף זה.

3.2 מידות

- א. רוחב הרצועה לתכנון יהא:
 1. בדרכים שברשת הארצית - 300 מטר.
 2. במחלף - מעגל שמחוגו 300 מטר ומרכזו במפגש צירי הדרכים.
 3. בצומת - מצולע שקודקודיו על צירי הדרכים במרחק של 150 מטר ממפגש הצירים.
- ב. ציר הרצועה לתכנון ייקבע על פי הסימון בתשריט, ורוחב הרצועה יהיה 150 מטר משני צידיו.

3.3 גמישות

- בתכנית מתאר מחוזית** (ובאין תכנית מתאר מחוזית, בתכנית אחרת ובאישור המועצה הארצית) ניתן לאשר את השינויים הבאים מהקבוע בתשריט תכנית זו, בהתחשב בתנאים מקומיים ובצורך למנוע מפגעים בטיחותיים, סביבתיים ונופיים:
- א. הסטת הרצועה לתכנון הדרך או שינוי מיקום המחלף
 - ב. שינוי בסיווג הדרך
 - ג. תוספת דרך
 - ד. תוספת מחלף

4. מימוש הדרך

הרצועה לתכנון כוללת בתוכה רצועת דרך ותחום הגבלות בנייה, ואלה יפורטו להלן.

4.1 רצועת הדרך

4.1.1 מאפיינים

- א. מספר נתיבים
 - בדרך מהירה, בדרך פרברית מהירה, ובדרך ראשית: שני מסלולים מופרדים חד סטריים, שבכל אחד מהם שני נתיבים לפחות.
 - בדרך אזורית: שני נתיבים לפחות.
- ב. התחברויות
 - דרך מהירה ופרברית מהירה: התחברות לדרך תהיה על ידי מחלפים בלבד וללא מפגשי רכבת.
 - בדרך ראשית ואזורית: התחברות לדרך תהיה באמצעות כניסות ויציאות על ידי מחלפים או צמתים.

4.1.2 מידות

א. רוחב רצועת הדרך, צמתים ומחלפים יקבע בתכנית. רוחב מרבי של רצועת הדרך יהא כאמור להלן:

מהירה	100 מ'
פרברית מהירה	60 מ'
ראשית	50 מ'
אזורית	40 מ'

בקטעי דרך בהם מופרדת הדרך לשני מסלולים, שהמרחק ביניהם עולה על מחצית רוחב רצועת הדרך, יהא הרוחב המירבי של רצועת הדרך של כל מסלול 60% מהרוחב המירבי שנקבע בס"ק1 לרצועת הדרך של אותה דרך.

ב. בתכנית מפורטת לדרך ניתן לצרף לרצועת הדרך שטחים עבור מסילות, דרכי שרות, נתיבי השתזרות, ומערכות ניקוז או מדרונות בהתאם לתנאי השטח, ולהרחיב את המידות המצוינות בטבלה לשם כך.

4.1.3 מעבר דרך במינהרה

בתכנית מתאר או בתכנית מפורטת ניתן לקבוע כי דרך או חלקה, המופיעות ברשת הדרכים הארצית יעברו במינהרה.

4.1.4 בניה מתחת לפני הקרקע ומעל הדרך

בתחום רצועת הדרך ניתן לקבוע בתכנית זכויות לבניה מתחת לפני הקרקע ומעל מפלס הדרך, ובלבד שלא יפגעו המטרות, התפעול, השימושים והבטיחות בדרך וכן שלא יגרמו מפגעים או מטרדים לדעת מוסד התכנון לשימושי הקרקע שלהם יקבעו זכויות בניה.

4.2 הגבלות בניה

4.2.1 קביעת קוי בנין

א. קווי בניין יקבעו בתכנית בטווח המצויין בטבלה, והם ימדדו מציר הדרך. ניתן לקבוע בקטעי דרך שונים קווי דרך במרחקים שונים.

לפחות	לכל היותר	
75 מ'	150 מ'	דרך מהירה
50 מ'	100 מ'	דרך פרברית מהירה
50 מ'	100 מ'	דרך ראשית
40 מ'	80 מ'	דרך אזורית

ב. בתכנית ניתן לקבוע בקטעי דרך שונים קווי בניין במרחקים החורגים מהמצויין בטבלה באישור המועצה הארצית. אושרה תכנית כאמור, לא יידרש אישור המועצה הארצית לתכנית חדשה התואמת את קווי הבנין שנקבעו אלא אם קבעה המועצה הארצית אחרת.

ג. קווי הבניין יקבעו על פי הנתונים והשיקולים הבאים:

- הצורך בפיתוח ובהרחבת הדרך.
- מניעת מפגעים בטיחותיים תעבורתיים.
- מניעת נגישות ישירה לדרך.
- תנאי השטח.
- הנתונים הגיאומטריים של הדרך.
- השפעות סביבתיות צפויות והאמצעים המוצעים להפחיתן.
- שימושי הקרקע הסמוכים ורגישותם למפגעים, כגון: מגורים, מוסדות ציבור, תעשייה ומתקנים הנדסיים, חקלאות, ספורט ונופש.
- מניעת מפגעי נוף או חסימת הנוף מהדרך.

ד. מוסד תכנון רשאי לקבוע לדרך במנהרה, קווי בניין שונים מהקבוע בטבלה, מעל המנהרה ובסמוך לה, בהתחשב בתנאי השטח ובדרישות התכנוניות וההנדסיות של תכנון המנהרה וזאת לאחר עריכת בדיקה גיאוטכנית שתקבע את ההיתכנות ההנדסית של הבניה. בכפוף לתוצאות הבדיקות, יחולו מגבלות על המצאות מתקנים לחומרים דליקים ו/או רעילים ברצועת הדרך ובתחום קווי הבניין של המנהרה.

4.2.2 הגבלות בניה בין קו הבניין לגבול רצועת הדרך

א. בשטח שבין קו בנין לבין גבול רצועת הדרך תיאסר בניה, אך ניתן לאשר בו לפי כל דין את השימושים הבאים:

- **חלק ממתקני הדרך:** מעברים עיליים ותחתיים להולכי רגל ולרכב, דרכי שרות, שביל לרוכבי אופניים ולהולכי רגל, גדר, עמוד תאורה, רמזור ותעלה, אמצעים להפחתת מפגעים סביבתיים.
- **מבני שרות**

מערכות ומתקני תשתית: חשמל, מים, ביוב, טלפון, דלק וגז.

ב. בצומת, תיאסר בניית מבני שרות בתחום מצולע שקודקודיו ימדדו על צירי הדרכים המאושרות במרחק של 150 מ' ממפגש הצירים, אלא אם שוכנע מוסד תכנון כי אין צורך בשמירת מלוא מימדי המצולע להרחבת הצומת, או משיקולי בטיחות.

5. תכנית לדרך

תכנית הכוללת התווית דרכים הכלולות ברשת הדרכים הארצית, שינויים בהן או הרחבתן תכלול ותקבע שטחים מיועדים לדרך, למתקני דרך ולמבני שרות לאורך הדרך. בתכניות המוגשות על פי סעיף 261 לחוק לא תחול חובת ציון כל מבני השרות.

5.1 תכולת התכנית

התכנית תכלול, בין היתר:

5.1.1 הוראות

א. **תשריט** בקנה מידה 1:5,000 לפחות, ובשטחים שיעודם בניה בקנה מידה 1:1,250 לפחות. התשריט יכלול: תוואי ורוחב רצועת הדרך ומיקום הצמתים והמחלפים בה.

ב. חתך עקרוני לאורך הדרך ובו מיקומי וגבהי חפירה ומילוי בקנה מידה 1:5,000 (אופקי) ובקנה מידה 1:500 (אנכי). בשטחים בנויים, או מיועדים לבניה בקנה מידה 1:1,250 ו- 1:250 בהתאמה. בתכניות העבודה ניתן לסטות ממידות אלו בהתאם לרמת התכנון.

ג. קווי בניין לשימושים שונים, לפי סעיף 4.2.

ד. מיפוי, עליו מסומן תוואי הדרך, בקנה מידה המאפשר בדיקת התאמתו לתנאי השטח.

5.1.2 אמצעים להבטחת ביצוע הוראות התכנית

מוסד תכנון רשאי לדרוש כי התכנית תלווה במסמכים נוספים ובין היתר:

- סקירת ערכי טבע ונוף ואתרים מיוחדים לאורך הדרך.
- חתכי רוחב אופייניים בקטעי דרך שלצידם שטחים בנויים או מיועדים לבנייה בתכנית.
- בקטעי דרך בהם עולה השיפוע הצידי של הקרקע מעל 30% לאורך קטע שמעל 250 מ', או שבהם עולים עומק החפירה או המילוי על 10 מ', ידרשו חתכי רוחב אופייניים, בקנה מידה 1:500 לפחות לכל הרצועה לתכנון.

5.1.3 על פי המסמכים לעיל יטמיע מוסד התכנון בתכנית, לפי שיקול דעתו, את הנושאים הבאים:

- האמצעים למניעת מפגעים סביבתיים ונופיים, לרבות מפגעי רעש וזיהום אוויר.
- האמצעים לשמירת ערכי טבע ונוף, לטיפול בנוף ולשיקומו, לרבות המקומות לכריית עפר ולעודפי עפר ולקטעי חפירה ומילוי הנחוצים לביצוע הדרך, הטיפול בהם או סילוקם.

5.2 תכנית לדרך נופית

5.2.1 תכנית הכוללת דרך נופית או קטע ממנה, ובכלל זה להרחבתה, תכלול בנוסף למפורט בסעיף 5.1 גם את המסמכים הבאים:

- סקירה מפורטת של ערכי טבע ונוף קיימים, אתרים לשימור ומפגעים נופיים לאורך הדרך. אתרים ושטחים מיוחדים הצופים ונצפים אל הדרך.
- בחינה של האפשרויות והשיקולים הבטיחותיים לקביעת תוואי חלופי בו יוגבלו מידות העקומות האנכיות והאופקיות, או הגבלת מידות הרוחב של הדרך, או הפרדת הדרך לשני מסלולים חד סטריים בתוואי המוצע או בתוואי חלופי לגבי קטעי דרך, כל זאת בקטעים בהם מגבלות אלה ימנעו או יקטינו את המפגע הנופי הצפוי, או יגרמו לשיפור אפשרויות הצפייה בנוף הנשקף מהדרך.

5.2.2 תכנית כאמור תכלול בנוסף הוראות המתייחסות למסמכים לעיל:

- א. שמירת ערכי טבע ונוף וטיפוחם בתחום רצועת הדרך כרקע חזותי לצפיית הנוסע בדרך.
 - ב. מיקום נקודות עצירה, תצפית וחניה לצורך גישה לאתרי טיול וביקור בכפוף לכך שלא תיגרם בכך פגיעה בבטיחות הנסיעה, בנוף וברמת הדרך.
 - ג. מניעת חסימתם של מבטים או פתיחת מבטים לנוף הנצפה מהדרך.
 - ד. שילוב חזותי של הדרך עם סביבתה.
 - ה. שיקום מפגעים נופיים שייגרמו כתוצאה מהקמת הדרך.
- 5.2.3 לכל קטע דרך קיימת בפועל המסווגת על פי הגדרות תכנית זו כדרך נופית, ניתן יהיה לבצע עבודות עפר לצורך הרחבת השטח הסלול בפועל, רק בהתאם לתכנית מפורטת שתכלול את הוראות סעיף 5 לתכנית זו.
- 5.2.4 הוראות אלה יחולו גם על דרך מקומית נופית, שאינה ברשת הדרכים הארצית.

5.3 תסקיר השפעה על הסביבה

5.3.1 תכנית לסוגי הדרכים שלהלן תלווה בתסקיר השפעה על הסביבה:

- א. דרך פרברית מהירה.
 - ב. דרך מהירה ומחלפים בקטעים העוברים בשטח המיועד לבינוי או בסמוך לו.
 - ג. כל קטע דרך אשר לדעת מוסד תכנון, עלול לגרום להשפעה ניכרת על הסביבה ויש לנקוט בו אמצעים למניעת מפגעים סביבתיים ונופיים.
- 5.3.2 מוסד תכנון רשאי לפטור מהכנת התסקיר לאחר קבלת חוות דעת חיובית מנציג השר להגנת הסביבה במוסד תכנון, ולאחר ששוכנע כי אין בכך כדי לגרום ליצירת מפגעים סביבתיים או נופיים.

5.4 גמישות בתכנית

- 5.4.1 בתכנית ניתן לאשר את השינויים הבאים מהקבוע בתשריט תכנית זו בהתחשב בתנאים מקומיים ובצורך למנוע מפגעים בטיחותיים, סביבתיים ונופיים:
- א. חריגת רצועת הדרך מציר הרצועה לתכנון, בשיעור של עד 750 מ', ובתנאי שאין בכך שינוי מהותי במאפייני השטח.
 - ב. תוספת מחלפים בדרכים ראשיות ובדרכים אזוריות, הנפגשות עם דרכים באותה דרגה או בדרגה נמוכה מהם, בהתקיים אחד מהתנאים הבאים:
 - המחלף לא יחרוג מגבולות מצולע שצירי האורך והרוחב שלו הם 525 מ' ו-150 מ' בהתאמה, לכל צד ממפגש צירי הדרכים.
 - שטח המחלף כולל הדרכים לא יעלה על 160 דונם.

- 5.4.2 נקבעה רצועת דרך בתכנית מתאר ארצית, הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, מותר לשנותה בתכנית בתנאים הבאים ובאישור המועצה הארצית:
- א. הסטת רצועת הדרך הינה למרחק שלא יעלה על קווי הבניין המינימליים כאמור בסעיף 4.2.
 - ב. שינוי במיקום או באופן העמדת מבנה דרך כהגדרתו בסעיף 1 לחוק, או הגדלת שטחו בשיעור שאינו עולה על 10% משטח המבנה בתכנית המאושרת.

- 5.4.3 נקבעה רצועת דרך בתכנית מתאר ארצית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, ניתן לגרוע שטחים ממנה בתנאים הבאים: אישור מועצה ארצית, התייעצות עם נציג שר התחבורה, התחשבות בהיבטים סביבתיים. ניתן לייעד שטח זה לכל ייעוד, בכפוף לתכניות מתאר ארציות ומחוזיות תקפות.

5.5 יחס לתכניות אחרות

- א. ניתן לאשר מרחק קווי בנין מציר רצועת הדרך בגודל קטן מהאמור בסעיף 4.2, בתכנית מתאר מקומית או בשינוי בה, ובלבד שאינו שונה מהמרחק שהיה בתכנית המתאר שאותה משנים.
- ב. אישור תכנית לדרך ברשת הדרכים הארצית יחייב התאמתה להוראות תכנית זו. בתכנית כאמור המשנה תכנית קודמת לדרך, רשאית המועצה הארצית לתכנון ובניה לפטור לגביה מילוי הוראות תכנית זו.

6. הוראות מעבר

על קטעי דרך קיימים, המיועדים לגריעה מפאת הצעת קטעים חלופיים, על פי הטבלה בנספח ב'7 ימשיכו לחול הוראות תכנית זו וזאת עד לביצועם בפועל של הקטעים החלופיים, אלא אם כן תקבע המועצה הארצית אחרת.

פרק מסילות ברזל הוראות

1. מטרות

- א. לאפשר התוויה ופיתוח מערכת מסילות ברזל שתספק שירותי הסעת נוסעים והובלת מטענים ברכבת ברמה גבוהה של אמינות, מהירות, בטיחות, מניעת מפגעים לסביבה ושמירה על הנוף, תוך ניצול יעיל של הקרקע ואיחוד תשתיות.
- ב. לשמור רצועות קרקע עבור הקמתה ותפקודה של רשת המסילות הארצית.
- ג. לקבוע הנחיות לעריכת תכניות למסילות.

2. הגדרות

דרך	כהגדרתה בחוק, למעט מסילת ברזל.
הגוף המוסמך	רשות שהוקמה ע"פ דין או גוף שהוסמך בחוק או בהחלטת ממשלה לתכנן מסילות ברזל.
מסילת ברזל נופית	קטע מסילת ברזל או שלוחה העובר בתחום שטח שיועד בתכנית לשמורת טבע, לגן לאומי, לשמורת נוף או ליער, למרחב נחל וסביבתו, או בתחום אזור המוגדר על-ידי מוסד תכנון כאזור רגיש מבחינת נוף.
מסילת ברזל קיימת	מסילת ברזל שנשללה על-פי כל דין, טרם תחילתה של תכנית זו.
מפגש	מקום שמסילת ברזל חוצה דרך או מסילת ברזל אחרת או נפגשת עם מסילת ברזל אחרת.
ציר המסילה	אמצע קו התוואי המסומן בתשריט או קו העובר במרכז מסילת ברזל קיימת. במסילת ברזל כפולה או רב מסילתית קו האמצע בין שתי המסילות הקיצוניות.
קו בנין	קו מקביל לציר רצועת המסילה ובמרחק ממנו.
רכבת קלה	כהגדרתה בתמ"א/23/א/4.
רצועה לתכנון	שטח שמור לתכנון רצועות מסילה והמגבלות הנובעות ממנה.
רצועת מסילה	רצועה המיועדת למסילת ברזל לרבות כל השטחים, המבנים והמתקנים הדרושים להפעלת רכבות.
רשת מסילות הברזל הארצית	כלל מסילות הברזל המסומנות בתשריט.
שטחים פתוחים	שטח ציבורי פתוח, שטח פרטי פתוח, גן לאומי, שמורת טבע, שמורת נוף, מרחב נחל וסביבתו, יער לסוגיו וכל יעוד דומה אחר, שמטרתו שמירת השטח כשטח פתוח.
שלוחה	קטע מסילה המסתעף מהרשת הארצית שנועד לאפשר גישה לאתרים יחודיים ואליהם בלבד כגון מפעלי תעשייה, מחצבות, מסופי מטענים, אתר סילוק פסולת, אתר תחזוקה ותפעול רכבתי, אתרי תחנות כח.
תחנה	מקום המיועד להעלאת נוסעים ולהורדתם; לטעינה, לפריקה ולאחסון מטענים; לעיתוק ולעריכה של רכבות.
תכנית	תכנית מתאר מקומית, תכנית מפורטת וכל תכנית אחרת הכוללת הוראות של תכנית מפורטת

3. רצועה לתכנון

3.1 שימושים

- א. הרצועה לתכנון מיועדת עבור רצועת מסילה.
- ב. כל עוד לא נקבעה רצועת מסילה בתכנית לא תאושר כל תכנית בתחום הרצועה לתכנון.
- ג. למרות האמור לעיל, ניתן לאשר תכנית ליעוד דרך, מתקני וקווי תשתית, רכבת קלה, בתנאים הבאים:
 - לא תפגענה מטרות תכנית זו.
 - התייעצות עם הגוף המוסמך. ראה נציגו כי התכנית עלולה לפגוע במטרות תכנית זו, רשאי להתנות אישורה באישור המועצה הארצית.
- ד. רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית בתחום שטח רצועה לתכנון מסילה במנהור, לאחר ששמע את עמדת הגוף המוסמך הנוגע בדבר והשתכנע שאין בכך לפגוע באפשרות הקמת המסילה ובלבד שהתקבל אישור הועדה המחוזית (סעיף משינוי 26)

3.1.1 היתרים

- א. כל עוד לא נקבעה רצועת מסילה בתכנית או בתכנית מתאר מחוזית בקנ"מ של 1:10,000 לפחות, יינתנו היתרי בניה או הרשאות ותבוצע בניה, סלילה, הקמה והנחה של מתקני וקווי תשתית ברצועה לתכנון, באישור הוועדה המחוזית, לאחר שנכחה שאין בכך כדי לפגוע באפשרויות התכנון וההקמה של מסילת הברזל.
- ב. הועדה המחוזית רשאית לקבוע שטחים בהם לא יידרש אישורה כאמור, ובתנאים הבאים:
 - נוכחה הועדה כי הפעולות האמורות לא יפגעו באפשרות הקמה ותכנון של המסילה.
 - התייעצה הועדה עם נציג הגוף המוסמך.

3.1.2 תחולת ההגבלות

- א. משאשורה תכנית בה נקבעה רצועת המסילה, יתבטלו ההגבלות על הרצועה לתכנון.
- ב. הוראות ס"ק 3.1.2 ה' לא יחולו על היתר בניה, על הרשאה או על ביצוע עבודה על-פי תכנית שאושרה לפי ס"ק 3.1.1 ג'.
- ג. הוראות סעיף 3 יפקעו בתוך שנתיים מאישור תכנית זו, בכל מקום שבו עד אותו מועד, לא הוגשה למוסד תכנון תכנית לרצועת מסילה (קיים בנוסח המקורי ולא הוצג למועצה ארצית). המועצה הארצית רשאית להאריך תוקפו של סעיף זה.

3.2 מידות

- א. רוחב הרצועה לתכנון יהא 240 מטר וגבולותיה ייקבעו על-ידי מדידת 120 מטר לכל צד מציר המסילה.
- ב. ניתן בתכנית או בתכנית מתאר מחוזית, להרחיב או לצמצם את הרצועה לתכנון, באישור המועצה הארצית, לאחר ששוכנעה, כי אין בכך כדי לפגוע במטרות תכנית זו, ולאחר התייעצות עם הגוף המוסמך.

3.3 גמישות

בתכנית מתאר מחוזית מותר להסיט את הרצועה לתכנון לעומת המסומן בתשריט.

4. מימוש המסילה

הרצועה לתכנון כוללת בתוכה רצועת מסילה ותחום הגבולות בנייה.

4.1 רצועת המסילה

4.1.1 מידות

רוחבה המרבי של רצועת המסילה יהיה 50 מטר. ניתן להרחיבה בתכנית או בתכנית מתאר מחוזית משיקולים של תנאי השטח, צרכי תפעול, בטיחות, תחזוקה וסביבה. והכל לצורך השגת מטרות תכנית זו.

4.1.2 שימושים

- בתכנית ובתכנית מתאר מחוזית ניתן יהיה לייעד בתחום רצועת המסילה שטחים לתכליות אלה:
- מסילה וכל מבנה ומתקן הנדרשים להקמתה, לתפעולה, לאחזקתה, לשידרוגה להנגשתה, תשתית למערכת הנע חשמלי, תחנות, בתי מלאכה וסדנאות, מגרשי עיתוקים ועריכה ומשרדים הנחוצים להפעלה השוטפת של השירות הרכבתי, אמצעי ביטחון ובטיחות, קווים ומתקני תשתית לסוגיהם, מתקנים למזעור מפגעים לסביבה ולהגנה על הבריאות ואמצעי ניטור ובקרה לרבות חניה.
 - מבנים ומתקנים המשרתים את ציבור המשתמשים ברכבת.
 - מתקני וקווי תשתית והנדסה נוספים, ואמצעי תחבורה נוספים לתחבורה ציבורית בלבד, בתנאים:
 - תאום עם הגוף המוסמך
 - לא ייפגעו מטרות תכנית זו

4.1.3 מעבר מסילה במנהרה

תכנית למנהרה למסילת ברזל מתחת לשטח בנוי או המיועד לבינוי או בסמוך לו, תופקד רק על סמך ממצאי בדיקה גיאוטכנית אשר תקבע את ההיתכנות ההנדסית, התנאים והאמצעים למניעת נזקים למבנים קיימים ומאושרים ולצמצום מפגעים לסביבה, לרבות מרעש ומרעידות.

4.1.4 בנייה מתחת לפני הקרקע ומעל למסילה

- תכנית המאפשרת בניה מעל ומתחת לקטע של מסילת ברזל המתוכנן במנהרה או חפיר עמוק (להלן: "מנהרה"), או בסמוך לו, תופקד לאחר שהוצגו בפני מוסד התכנון ממצאים של בדיקה גיאוטכנית, אשר תקבע את ההיתכנות ההנדסית של בניה מעל לתוואי המנהרה או בסמוך לו ואת התנאים לכך. רשאי מוסד תכנון לפטור תכנית כאמור מהצורך בבדיקה גיאוטכנית, בהתקיים אחד מהתנאים הבאים:
 - בדיקה גיאוטכנית כזו הוצגה בפניו לעת הדין בהפקדת תכנית לרצועת המסילה.
 - ניתנה לכך הסכמתו של הגוף המוסמך.
 - מוסד תכנון רשאי, על סמך ממצאי בדיקה גיאוטכנית ולאחר התייעצות עם שירותי הכבאות, לאסור או להגביל הימצאות חומרים דליקים או רעילים בשטח מעל למנהרה או בסמוך לה.
 - ניתן לאשר בתחום רצועת מסילה שימושים נוספים בשטח שמתחת לרצועת המסילה או מעליה בתכנית באישור ועדה מחוזית או בתכנית מתאר מחוזית ובתנאים הבאים:
 - לא יפגעו הבטיחות והמטרות, התפעול והשימושים של מסילת הברזל.
 - לא ייגרמו מפגעים או מטרדים לשימושי הקרקע אשר להם ייקבעו זכויות הבניה.
 - התייעצות עם הגוף המוסמך.
- התכנית תקבע הוראות לעניין האמצעים להבטחת יישום התנאים, לרבות התנאים שיש לכלול בהיתרי בניה.

4.2 הגבלות בניה

4.2.1 קביעת קו בניין

- מרחק קו הבניין מציר המסילה יהיה 120 מטר. ניתן לקבוע בתכנית ובתכנית מתאר מחוזית קו בניין במרחק קטן יותר, כאמור להלן:
 - מרחק 60 - 120 מטר, באישור ועדה מחוזית.
 - מרחק הקטן מ- 60 מטר, באישור המועצה הארצית.
- אושרה תכנית כאמור, לא יידרש אישור המועצה הארצית לתכנית חדשה התואמת את קווי הבנין שנקבעו אלא אם קבעה המועצה הארצית אחרת.

- ב. בקביעת קווי בנין יתייחס מוסד תכנון, בין השאר, לשיקולים אלה:
- שיקולי פיתוח, הרחבה ותחזוקת המסילה.
 - שיקולים בטיחותיים, לרבות במפגשים.
 - תנאי השטח.
 - נתוני הגיאומטריה של מסילת הברזל.
 - השלכות המסילה על השימושים הסמוכים והאמצעים למזעור ההשפעות הסביבתיות.
 - צמצום מפגעים לנוף לאורך מסילת הברזל, צמצום חסימת הנוף הנצפה מהרכבת.
- ג. תכנית הקובעת קו בנין הקטן מ-120 מ' ויש בכך כדי ליצור מפגעים או מטרדים בשטחה או בסמוך לה, תקבע הוראות בדבר אמצעים למניעתם או לצמצומם, לרבות הוראות לתנאים למתן היתר בניה.
- ד. קווי בנין ביחס לשלוחה ייקבעו בתכנית, ולא יחולו עליהם הוראות סעיף זה למעט השיקולים בקביעתם.

4.2.2 הגבלות בניה בין קו הבניין לגבול רצועת המסילה

- א. בתחום שבין קו הבניין לבין גבול רצועת המסילה תיאסר כל בניה, סלילה והקמת מתקני תשתית, אך ניתן להתיר עיבוד חקלאי ושימוש לשטחים פתוחים ללא בניה.
- ב. רשאי מוסד תכנון בתכנית מפורטת להתיר התכליות הבאות, לאחר שהתייעץ עם הגוף המוסמך:
- מבנים ומתקנים למטרות הנלוות למסילת ברזל והמשרתות אותה ואת המשתמשים בה.
 - דרכים ומתקני תחבורה ותשתית אחרים, שבילים, מעברים עיליים ותחתיים להולכי רגל ולרכב.
 - כל שימוש שאינו כולל בניה ובלבד שאין בכך פגיעה בתפעול, בשימושים ובבטיחות של מסילת הברזל ובמטרות תכנית זו.
- ג. הפרדה מפלסית בתחום קווי הבניין תותר ובתנאי שתערך בדיקה גיאוטכנית.
- ד. חייבה בניית ההפרדה המפלסית הקמת חיבורים לקרקע בתוך רצועת המסילה, רשאי מוסד תכנון לאשרם, בתיאום עם הגוף המוסמך.

4.2.3 תכניות סמוכות

מוסד תכנון רשאי לקבוע בתכניות המצויות גם מעבר לקו הבניין של מסילת ברזל, הוראות הנוגעות למניעת מפגעים מהמסילה לרבות הגבלה על הבניה או על השימוש בקרקע.

5. תכנית למסילת ברזל

5.1 תכולת התכנית

תכנית זו לא תחשב כתכנית מפורטת שניתן להוציא על פיה היתר בניה ושניתן לבצע עבודות מכוחה לפי סעיף 261 (ד). ניתן לאשר תכנית למסילת ברזל לאחר שתכלול, בין היתר ולפי הצורך, הוראות, פרטים ומסמכים אלה:

5.1.1 תשריטים ונספחים:

- א. רצועת המסילה, מבני הדרך והתחנות, על רקע מפת מדידה הכוללת את רוחב הרצועה לתכנון והמציגה את הטופוגרפיה.
- ב. קנה-המידה של התשריט לא יפחת מ-1:5,000 בשטחים פתוחים ומ-1:1,250 בשטחים שיעודם בניה.
- ג. חתכי רוחב אופייניים.
- ד. חתך לאורך המסילה, בו יסומנו קטעי החפירה והמילוי וגובהם. קנה-המידה: בשטחים פתוחים לפחות 1:5,000 אופקי ו-1:500 אנכי. בשטחים בנויים לפחות 1:1,250 אופקי ו-1:250 אנכי.
- ה. קווי הבניין.
- ו. מיקום המפגשים וסוגם, מידות רצועת המסילה בשטח המפגש.

5.1.2 הוראות:

- א. הוראות בדבר צמצום מפגעים לסביבה ושיקום נופי בעת הקמת המסילה ותפעולה הנובעות, בין השאר, מהמסמכים הסביבתיים שנדרשו.
- ב. הוראות בדבר הסדרת הניקוז.

- ג. מוסד התכנון רשאי להתנות הפעלת מסילת ברזל בביצוע הוראות השיקום הנופיים.
- ד. מוסד תכנון רשאי לקבוע בתכנית מפורטת למסילת ברזל סטיות ושינויים לא מהותיים לעת ביצועה, כגון שינויים במימדי מבני הדרך.
- ה. הוראות סעיף זה לא יחולו על עבודות הקמה ופיתוח של מסילת ברזל בתחום המקרקעין שנקבע בצו לפי פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה פיתוח) 1943, אשר הוצא לפני תחילת החוק, וזאת כל עוד אין הגדלה במספר מסילות הברזל ברצועת המסילה.

5.2 תכנית למסילה נופית

- א. על תכנית מפורטת למסילה נופית יחולו הוראות סעיף 5.1.
- ב. תכנית מפורטת למסילה נופית או לתחנה לאורך מסילה נופית, ניתן לאשר לאחר שהוצגה בפני מוסד תכנון סקירה מפורטת של ערכי טבע ונוף, אתרים לשימור, נחלים ושיקולי נוף הנצפה אל הרכבת וממנה.
- ג. התכנית תכלול במידת הצורך, על פי החלטת מוסד תכנון, הוראות הנובעות מהתייחסות לסקירה הנזכרת.

5.3 תחנות

- 5.3.1 בתכנית או בתכנית מחוזית בקו"מ 1:10,000 לפחות, ניתן לייעד שטחים לתחנה ובה התכליות הבאות:
 - א. כל בניה או שימוש הנדרשים למתן שירות לציבור המשתמשים ברכבת ולשירות הרכבתי.
 - ב. משרדים, מסחר וחניה.
 - ג. מתקנים ושטחים להעלאת נוסעים והורדתם.
 - ד. שטחי איחסון, פריקה וטעינה.
 - ה. מבנים ומתקנים לשילוב הרכבת עם אמצעי הסעה אחרים.
- והכל במידה הדרושה לשרת את צרכי הרכבת, להפעלה השוטפת של השירות הרכבתי ולמתן שירות לציבור המשתמשים בה.

- 5.3.2 בתכנית מתאר מחוזית או בתכנית באישור הוועדה המחוזית, ניתן לאשר תכליות נוספות בתחום התחנה ובלבד שאין בכך כדי לפגוע במטרות, בתפעול, בשימושים ובבטיחות של מסילת הברזל והתחנה ובמטרות תכנית זו וזאת לאחר התייעצות עם הגוף המוסמך הנוגע בדבר.

- 5.3.3 ב"תכנית דרך" למסילת ברזל ניתן לכלול הוראות להקמת תחנה לאיסוף נוסעים והורדתם לרבות מתקנים הדרושים להבטיח לציבור הנוסעים בטיחות ובטחון, נגישות ורמת שירות נאותה ובכלל זה:
 - א. רציפים
 - ב. קירוי
 - ג. קופות למכירת כרטיסי נסיעה

5.4 שלוחות

- בתכנית ניתן לייעד שטחים לשלוחות. הוראות תכנית זו יחולו עליהן למעט הוראות הסעיפים הנוגעים לרצועות לתכנון, לתחנות לאיסוף נוסעים והורדתם והוראות הנוגעות לגמישות.

5.5 גמישות בתכנית

- 5.5.1 ניתן לקבוע הוראות שיש בהן סטייה מתכנית זו במקרים הבאים:
 - בתכנית מותר להסיט רצועת המסילה מהרצועה לתכנון ובלבד שהסטייה לא תעלה על 1,000 מטר מציר המסילה ולא תהווה שינוי מהותי במאפייני השטח שבו מתוכנן תוואי מסילת הברזל. והכל בכפוף לתנאים הבאים:
 - א. הסטייה נדרשת לצורך התאמת התוואי לטופוגרפיה ולתנאי המקום.
 - ב. הסטייה נדרשת לצורך במזעור מפגעים לבטיחות או לסביבה, לרבות מפגעים לנוף.
 - ג. ישמרו מטרות תכנית זו.

- 5.5.2 תכנית בה רצועת המסילה סוטה מהרצועה לתכנון, והיא נמצאת כולה או חלקה בתחום שטח בטחוני, תופקד לאחר התייעצות עם נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית.

6. אישור תכנית הכוללת הוראות בדבר התווית מסילת ברזל

הוגשה למוסד תכנון, שלא על ידי הגוף המוסמך, תכנית למסילת ברזל, לתחנה, לשלוחה, לבניה בתחום רצועת המסילה, תועבר התכנית לידי הגוף המוסמך לצורך העברת חוות דעת.

7. יחס לתכניות אחרות

- א. תכנית זו אינה פוגעת בתוקף כל תכנית שאושרה טרם אישורה.
- ב. המועצה הארצית רשאית לפטור תכנית למסילת ברזל המשנה תכנית קודמת למסילת ברזל, ממילוי הוראה מהוראות תכנית זו.

8. הוראות מעבר

- א. **קטעים המיועדים לגריעה**
על קטעי מסילות ברזל קיימים, המיועדים לגריעה מפאת הצעת קטעים חלופיים, על פי טבלה בנספח ב' 8 ימשיכו לחול הוראות התכנית זו וזאת עד לביצועם בפועל של הקטעים החלופיים, אלא אם כן תקבע אחרת המועצה הארצית.

חטיבת השטחים הפתוחים דברי הסבר

תיפקודי שטחים פתוחים

השטחים הפתוחים מהווים מערכת מגוונת, שחלקיה תומכים זה בזה לכדי מערך שלם אחד. הם מספקים שירותים שמקורם בערכי השטח: מגוון ביולוגי, חקלאות, מדע, ידיעת הארץ, חינוך, תיירות ופנאי, והם מותאמים לקהלים ולטעמים שונים:

חברה: המרחב הפתוח מהווה מקום מרגוע לחברה הישראלית הדחוסה ברובה בערים צפופות. חשיבותו תגדל ככל שעולה רמת החיים ושיעור הזמן הפנוי שבידי הציבור ועולה תודעת הנופש ותרבות הפנאי.

תרבות ומורשת: בשטחים הפתוחים חקוקים נופיה הקדומים של הארץ ומאורעות בחיי העם העברי ועמים אחרים החיים בה, בהם נאצרים ונמשכים רוח המקום וסיפורה ההיסטורי של הארץ.

אקולוגיה ומגוון ביולוגי: בתי גידול טבעיים – חי וצומח והמערכות הסובבות אותם. מתקיימים בשטחים הפתוחים. חשיבותם בקיום תהליכים אקולוגיים, הנזקקים מעצם טיבם למרחבים גדולים ומוגנים.

סביבה: לשטחים הפתוחים תרומה סביבתית ברמה הארצית: החדרת מים והעשרת מפלסי מי תהום, ניקוז והולכת מים, אספקת חמצן, (בעיקר בשטחי יער וחורש) וצמצום מטרדי זיהום, רעש ואבק.

חקלאות: החקלאות מתקיימת ברובה הגדול בשטחים פתוחים, חשיבותה בהבטחת מזון איכותי, ונדעות לה תועלות נוספות בדמות נוף פתוח, שטחי מורשת ותרומה סביבתית.

שמירת השטח לדורות הבאים: לרווחתם ולצרכיהם, כריאות ירוקות במרחב ההולך ומצטמצם או כבסיס לתכנון עתידי, בטכנולוגיה, במימדים ולמטרות שאינם חזויים כיום.

הריבוי והרבגוניות בתיפקודי השטחים הפתוחים משתקפים בניסוח המטרות והעקרונות לשטחים הפתוחים כמיכלול, ולסוגיהם השונים.

עקרונות ומאפיינים בתכנון שטחים פתוחים

רציפות: שטחים פתוחים רציפים מעניקים תחושת מרחב ופתיחות, קשר בין בתי גידול שונים, ומאפשרים זרימה ומעבר למיני בעלי חיים וצומח.

מגוון: איכות השטח הפתוח קשורה גם במגוון ובעושר ערכיו בכל היבטיו - המגוון הביולוגי, המגוון הנופי והתרבותי.

ייצוגיות: אופייה של הארץ שהיא רבת-פנים – וביטוייה ביחידות נוף שונות ומגוונות, לכל אחת ניתן ייצוג במערך השטחים הפתוחים.

חטיבת השטחים הפתוחים נחלקת לשתי קבוצות: שטחים מוגנים ושטחים מערכתיים.

קבוצת השטחים המוגנים - ובהם שטחים השמורים ומטופחים עקב ערכיהם. פרק אחד הכולל את שמורות הטבע, יערות טבעיים ויערות נטועים, והגנים הלאומיים.

קבוצת השטחים המערכתיים: מתווי-שטח יוצרי נוף. הנחלים והחופים חוצים בדרכם יעודי שטח שונים, הנדרשים להתחשבות ולהתאמה אליהם. הקבוצה כוללת שני פרקים - נחלים וחופים.

תרשים 8 - שטחים מוגנים לעומת שטחים מערכתיים בחטיבת השטחים הפתוחים

פרק שטחים מוגנים דברי הסבר

פרק זה מאגד את תכנית המתאר הארצית שהסדירו את מערך השטחים המוגנים - שמורות טבע, גנים לאומיים ויערות. הפרק בא להחליף את תמ"א 8 - תכנית מתאר ארצית לשמורות טבע וגנים לאומיים, ותמ"א 22 - תכנית מתאר ארצית ליער ולייעור.

מינעד דרגות שימור ופיתוח: הפעולות והשימושים חולקו לקבוצות המותאמות לרמות שונות של רגישות שטח, ומכאן לרמות שונות של התערבות בתאי שטח שונים, כגון: שימושים הנדרשים במישרין לשמירת השטח, קליטת קהל, חקלאות ומרעה, ייעור, וכן למטרות אחרות דוגמת העברת תשתיות, והכל תוך מיזעור הקונפליקט עם השטח המוגן.

חשיפה לציבור: בשטח המוגן מתקיימות פעילויות פנאי, ספורט, חינוך וידיעת הארץ. לשם כך ניתן להקים מתקני משחק, שביל, מצפור, מבואה וכדומה, לשירות הקהל, ניהול וויסות זרם המבקרים. הנגשת השטח תיעשה תוך הגנה על ערכיו.

הכרת השטח כבסיס לתכנון ולממשק: ערכי השטח הם הבסיס לתכנון ולממשק בשטח המוגן. ניתוח השטח ורגישותו, וזיהוי ערכיו הייחודיים ינחו את ההתערבות בו. אלה יסוכמו ויוצגו במסמך נלווה שיצורף לתכנית.

ממשק יערי: בשטחים המוגדרים כיער טבעי כלולים מגוון בתי גידול ונופים טבעיים שונים, ובכללם, חורש טבעי לסוגיו, בתות ועשבוניים, בתי גידול מדבריים וערביים, בתי גידול לחים ועוד. מטבע הדברים, הצומח הטבעי בבתי הגידול וביחידות הנוף השונות, יזכה לצורות התייחסות שונות, החל מגישת אל-געט והותרת השטח בטבעו, ועד לשיטות טיפול, טיפוח, וממשק שונות, המכוונים כולם להעצמת ערכיו הטבעיים של השטח. בבתי גידול המתאפיינים בחורש טבעי, ביערות פארק וכדומה תתאפשר נטיעת עצים ושיחים מקומיים, בהתאם לצורכי ממשק השטח, והכל בהתאם למקומו, אופיו ותכונותיו של בית הגידול. וללא שינוי אופי בית הגידול הטבעי.

נטיעות עצים ושיחים יהיו למטרות מוגדרות: שיקום והתחדשות דוגמת נטיעות במקבצים או בדלילות באתרי חורש טבעי (כסיוע להתחדשות הטבעית של השטח), שנפגעו ע"י מרעה-יתר או שריפה, עצי צל ואספקת מזון לבהמות בשטחי מרעה, ונקודות צל למטרות נופש והתכנסות בחיק הטבעי.

הנטיעות ביער הטבעי יהיו על פי העקרונות הבאים:

- בבתי גידול המתאפיינים בצומח מעוצה לסוגיו
- נטיעות במינים מקומיים בלבד
- בשיטות נטיעה נקודתיות, בדרך שאינה פוגעת ואינה מפירה את פני השטח,
- בשיטות ממשק ההולמות את התנאים הטבעיים במקום

דוגמאות

- בבתי גידול בהם שלטת צמחייה עשבונית ובתות, יישמרו תצורות צומח אלו. אם תידרש נטיעת השלמה לצרכי שיקום שטחים מופרים, צרכי פנאי או מרעה, היא תכונן לשולי השטח בלבד, ובמקבצים מוגדרים ובודדים.
- בשטחי חולות וכורכרים, יישמרו פני השטח, נוכח התמעטות שטחי בתי גידול אלו. שמירה על פני שטח חשופים תתקיים בעיקר בחולות נודדים, וכן טיפוח צומח טבעי מקומי דליל על פני גבעות כורכר.
- בשטחי חמרה (שולי שדות, חקלאות נטושה, גובלי חלקות) ראוי להשיב את מראה היער הטבעי (ככל שהיה בעבר, דוגמת יער פארק דליל של יערות אלון תבור).
- בגדות נחלים, יישמר ויטופח הצומח הטבעי האופייני. נטיעה תהיה במיני צומח נחלי; דוגמת עצי דולב, ערבה, שיחי הדס וכדומה, בדלילות לאורך גדות הנחל, כחלק משיקום הנחל וגדותיו, תוך שמירת חתך הנחל הטבעי.
- ביערות פארק טבעיים בהם הצומח המעוצה דליל, יישמרו הבתות והצומח העשבוני. נטיעות השלמה יהיו בדלילות ובמענה לתנאי המרעה.
- בשטחי מדבר, במקבצים דמויי "נאות מדבר" בנטיעות בודדות או במקבצים, בעצים מקומיים דוגמת שיטים, אשלים, דקלים, או עצי בוסתן, למטרות צל וטיילות, שיחזור חקלאות עתיקה (חקלאות הנבטים, וכדומה).

ממשק ראוי	מאפייני הצומח הטבעי ופני השטח	בית גידול אופייני
		חורש ים-תיכוני
		בתה ועשבוניים (בזלות)
		בתה ועשבוניים (איאוקן בר-כוכבא)
		בתי גידול לחים
		חולות
		כורכרים

ועדה מקצועית ליער: מימוש תכנית ליער כפוף לאישור מסמך ממשק בועדה המקצועית ליער. ועדה זו אחראית על מעקב ובקרה ביחס ליישום תכנית הממשק, ובחינת השפעת הממשק על השגת מטרות התכנית.

פרק שטחים מוגנים הוראות

שמורות טבע, גנים לאומיים, יערות

1. מטרות כלליות לחטיבת השטחים הפתוחים

הבטחת קיומם ותפקודם של השטחים הפתוחים וסביבתם בפרישה ארצית, ומתן ביטוי והדגשה לרוח המקום ולזהותו:

- א. **תפקודים תרבותיים:** טיפוח ערכי המורשת והמגוון התרבותי שאפיין את ארץ ישראל מימי קדם, והדגשת חשיבותה של הארץ בהתפתחות התרבות האנושית.
- ב. **תפקודים חברתיים:** חשיפת השטחים והנגשתם לציבור למטרות תיור, טיול וידיעת הארץ, טבעה ומורשתה, חינוך והסברה, מוקדי עניין ופנאי בחיק הטבע.
- ג. **תפקודים אקולוגיים:** שמירת ערכי הטבע, המערכות האקולוגיות הטבעיות והמגוון הביולוגי, הרציפות והקישוריות בין שטחים פתוחים ומתן ביטוי לחשיבותה של ארץ ישראל כמפגש שלוש יבשות וכמסדרון אקולוגי בין-יבשתי.
- ד. **תפקודים נופיים:** שמירה וטיפוח ערכי הנוף, המגוון הנופי וייצוג כלל יחידות הנוף של ארץ ישראל.

2. מטרות

- א. שימור, טיפוח ושיקום השטחים המוגנים, ערכיהם ונופיהם, שמירת טבעם והמגוון הביולוגי, בתי הגידול, צומח וחי, והקישוריות ביניהם, ערכי תרבות ומורשת, עתיקות ומונומנטים בעלי חשיבות היסטורית או אדריכלית.
- ב. חשיפתם של השטחים המוגנים לציבור, למטרות חינוך ודעת, מחקר ומדע, מורשת ותרבות, פנאי, תיור וטיול, תוך שמירת ערכיהם.
- ג. מתן ביטוי מתאים לתפקודי השטח, לאופי ולתמהיל השימושים, לעוצמת הפעולות ולאופי ביצוען בהתייחס לסיווג השטח, לערכיו, מאפייניו ומיקומו במרחב הארצי.

3. הגדרות

- ועדה מקצועית ליער** ועדה למעקב ולבקרה שעניינה אישור הממשק היערני, והרכבה יהיה נציגים מטעם המשרד להגנת הסביבה (י"ר), קק"ל, רט"ג, משרד החקלאות, החברה להגנת הטבע ומומחה מקצועי מהאקדמיה.
- חניון** שטח הכולל מתקנים לשהייה, כגון ספסלים ושולחנות, מתקני משחק, ברזיות, חניה והצללה, לרבות לצורך לינה ללא בינוי.
- חניון לילה** בנוסף על שימושי חניון, יכלול גם את המתקנים והמבנים הנדרשים במתחם ללינת שטח.
- שטח מוגן** שטח המיועד לאחד מאלה שמורת טבע, גן לאומי, יער נטע אדם או יער טבעי.
- תחום יער** אזור המסומן על גבי התשריט ומפורט בספח 1, והכולל שטחי יער לסוגיהם.

4. עקרונות ראשיים

- מוסד תכנון הדן בתכנית בשטח מוגן יתחשב בתכלית השטח המוגן ובמאפייניו, בהתייחס לעקרונות הראשיים וכן לכללים ולעקרונות של ייעודי הקרקע כדלהלן:**
- א. שמירת המגוון הביולוגי ומאפייני הנוף, המערכות האקולוגיות הטבעיות ושירותיהן החיוניים לקיומם ולקיום האדם.

- ב. הגנה על תהליכים ותפקודים של בית הגידול המקומי. הדגשה ומתן ביטוי לערכיו האקולוגיים, הנופיים והתרבותיים ביחידות הנוף השונות.
- ג. שיקום ערכי נוף טבעי ונוף מעשה אדם, תרבות ומורשת, סביבה וחזות השטח, שיקום אקולוגי תוך העדפת מינים מקומיים, להדגשת המאפיינים והייחוד הטבעי והנופי.
- ד. השימושים והפעולות לאחזקת השטחים, ובכללם פיתוח לקליטת מבקרים, חקלאות ומרעה, ישולבו לפי הצורך בשטח, בהתאם לאופיו ותוך שמירת ערכיו.

4.1 שמורת טבע

שמורת טבע נועדה לשמירת המגוון הביולוגי המקומי הטבעי, מערכות אקולוגיות, מגוון מינים ומגוון גנטי, מורשת, נוף, חי, צומח ודומם, לייצוג תופעות ייחודיות, וחשיפתה לציבור למטרות חינוך, מחקר, פנאי, תיור וטיול בחיק הטבע.

כללים ועקרונות

- א. שמירת השטח בטבעו, המגוון הביולוגי ושירותי המערכת האקולוגית הטבעית.
- ב. חשיפה והנגשה של תכני השמורה ואתריה לציבור יהיו במקומות המתאימים, בדרך מבוקרת ובאמצעים מינימליים.

4.2 גן לאומי

גן לאומי נועד לשמירה ולחשיפה לציבור של ערכי היסטוריה, מגוון תרבותי ומורשת, אתרי עתיקות וארכיאולוגיה, מונומנטים היסטוריים, טבע ונוף, למטרות חינוך, מחקר, פנאי, תיור וטיול בחיק הטבע.

כללים ועקרונות

- א. ביטוי המגוון התרבותי והנופי בארץ ישראל והקשרם הטבעי.
- ב. שמירה על האתרים העתיקים וההיסטוריים, שחזרם וחשיפתם לציבור תוך שמירת ערכיהם.
- ג. שמירה על רוח המקום ואופיו ומתן ביטוי להקשרו של הסיפור ההיסטורי ורוח הזמן.
- ד. הסדרת פעילות של פנאי בחיק הטבע לציבור המבקרים.

4.3 יער טבעי

היער הטבעי נועד לשמירת מופעי צומח טבעי לסוגיהם ומופעי נוף שונים, ובהם יערות, שטחי חורש טבעי, בתה, וכל צומח טבעי אחר, לרבות צומח חופים, צומח טרשים, צומח עשבוני ומדבר.

כללים ועקרונות

- א. היער הטבעי יישמר במצבו הטבעי, לשמירה על סגולותיו ומאפייניו, ולטיפוח, לשימור ולשיקום החורש הטבעי וכלל תצורות הצומח והמגוון הביולוגי שבו.
- ב. תתאפשר חשיפתו לציבור למטרות חינוך, מחקר, פנאי, תיור וטיול בחיק הטבע.

4.4 יער נטע אדם

יער נטע אדם מהווה מקור משיכה לפעילות פנאי, תיור וטיול בחיק הטבע, מתאפשרת בו קליטת ציבור רב לצרכי טיול ופעילות פנאי, ספורט ומשחק. ביערות הנטועים "נטועים" גם ערכי מורשת - טרסות ומבנים חקלאיים עתיקים וערכי טבע. ביער משולבים חורש טבעי, טרשים, שטחי בתה וגריגה, המגוונים ומוסיפים לתכניו.

כללים ועקרונות

- א. היער מהווה ריאה ירוקה ומרחב פנאי ופעילות לקהילות הסובבות ולציבור הרחב.
- ב. הפיתוח ביער, פרישתו, רמתו ועוצמתו ייעשו בהתחשב בצרכי ציבור המבקרים ובערכי הטבע והמורשת, באמצעות מתקנים המיועדים לכך, כגון מתקני משחק ופיקניק ומוקדי עניין.
- ג. מתן מענה לשיקום ושיחזור שטחי חקלאות עתיקה, כגון: בוסתנים, טרסות, מבני השקיה, גתות ושומרות כחלק מערכי מורשת האדם בשטח.

5. תכנית בשטחים המוגנים

5.1 הוראות כלליות לתכנית בשטח המוגן

תכנית הכוללת ייעוד של שטח מוגן ו/או את השימושים המותרים בו המפורטים בסעיפים 5.2 ו-6 (להלן: תכנית בשטח המוגן) תוגש למוסד תכנון לאחר התייעצות עם קק"ל או רט"ג, לפי העניין, ויחולו עליה ההוראות הבאות:

5.1.1 שיקולים לעת דיון בתכנית

- א. מוסד תכנון הדן בתכנית בשטח המוגן ייתן דעתו לערכי השטח ובכללם: טבע, חיי, צומח טבעי ודומם, נוף ומורשת, שירותי המערכת האקולוגית הטבעית ורצף השטחים הפתוחים. כמו כן, ישקול את פרישת השטח והממשק הנדרש להגנתו, לאחזקתו, לטיפוחו ולשיקומו ואת הנימוקים לתיחום גבולותיו, בהסתמך על מידע שיצורף לעניין זה.
- ב. בתכנית בשטח מוגן ניתן לאשר ייעודים, פעולות ושימושים כמפורט בסעיף 5.2 ו-6, ובלבד שאלו ייקבעו בהתחשב בשטח המוגן, ערכיותו ותכליתו, ולאחר ששוכנע מוסד תכנון בנחיצותם ובחן את השפעותיהם על ערכי השטח. תכנית כאמור תכלול הוראות אשר יבטיחו שילוב ראוי של השימושים בשטח וצמצום הפגיעה במערכת האקולוגית וברציפות השטחים הפתוחים.

5.1.2 מסמך נלווה

- א. לתכנית המסדירה פעולות ושימושים בשטח המוגן על פי סעיף 5.2 ו-6 יצורף מסמך נלווה אשר יכלול את הנימוקים להיקף השימושים, נחיצותם ומיקומם ביחס לכלל השטח המוגן וביחס למוקדי שירות נוספים באזור. כמו כן, יפרט המסמך הנלווה את התנאים להסדרה ולהשתלבות הבינוי בסביבה ובנוף, בהתייחס לערכי השטח.
- ב. מוסד תכנון רשאי לפטור מהגשת מסמך נלווה לאחר ששקל, בין היתר, את היקף הבינוי ואת היקף השטח המוגן.

5.1.3 הוראות בינוי

- א. הבינוי, ממדיו ועיצובו ישתלבו בסביבה ובחזות הנופית של המרחב.
- ב. הבינוי יוצמד, ככל הניתן, למרחב הכניסה לשטח המוגן או לבינוי קיים ויכול שיהיה באזור אחר שהנגישות אליו גבוהה וערכיותו נמוכה יחסית או שהינו מופר.
- ג. בשטחים סלולים או מרוצפים, דוגמת חניות, תינתן עדיפות לשימוש במצע שמאפשר חלחול נגר עילי.

5.2 פעולות ושימושים בשטח המוגן

5.2.1 פעולות ושימושים לשמירת טבע בשילוב עם חשיפה מבוקרת לציבור

- מוסד תכנון רשאי לאשר בתכנית בשטח המוגן את השימושים המפורטים להלן, הנדרשים במישרין לשמירה על השטח ואמצעים מינימליים לחשיפה מבוקרת:
- א. שילוט, אמצעי ביטחון, בטיחות, הגבלת מעבר וכיבוי אש, לרבות גידור ומעקות.
 - ב. מצפורים ומגדלי תצפית.
 - ג. שימור, שיקום ושחזור עתיקות ומבנים היסטוריים, והשמתם לציבור המבקרים, לרבות באמצעות סככות, תמיכות ומבנים לקירוי.
 - ד. שבילים, גשרונים וכן מתקנים להנגשה לאנשים עם מוגבלויות.
 - ה. מתקנים לצרכי מחקר וניטור.
 - ו. בינוי מינימאלי לקליטת קהל ולמטרות מידע, הכוונה, תפעול, מתן עזרה ראשונה, מזנון וגביית דמי כניסה.
 - ז. מתקנים לאחזקת בתי גידול וכן מבנים ומתקנים לגידול חיות בר בעיקר לשם רבייה, אישוש והשבה לטבע.
 - ח. מתקני מרעה, לרבות גידור, מנע בקר, מכלאות פתוחות, שקתות ואבוסים.
 - ט. חניון, סככות צל, שטחי חנייה ושירותים ציבוריים.

י. מתקנים פוטו-וולטאיים על גבי גגות אשר יוקמו בהתאם להוראות פרק 'מתקנים פוטו-וולטאים' וישמשו במישרין לצרכי השטח המוגן. בנוסף, תותר הצבת מתקנים בודדים לצרכי תאורת חירום או הפעלת מתקני ניטור.

5.2.2 פעולות ושימושים לקליטת קהל

- בשטח מוגן בו נדרש ניהול, וויסות או קליטת קהל מבקרים, רשאי מוסד תכנון לאשר בתכנית מבואה וחניון לילה. על תכנית הכוללת מבואה יחולו בנוסף על הקבוע בסעיף 5.1.3, ההוראות הבאות:
- א. בשטח המבואה ניתן לאשר: מרכז הסברה, חללי התכנסות, מרכז מבקרים, מנהלה, תפעול, קופה, אחסון ואחזקה. ניתן לכלול בנוסף שימושים נלווים, כגון: מזנון וחנות מזכרות.
 - ב. גודלו של השטח הבנוי של המבואה, למעט שטח הסככות והשירותים הציבוריים, לא יעלה על 300 מ"ר. מוסד תכנון רשאי לאשר היקף בינוי העולה על 300 מ"ר, לאחר ששוכנע כי היקף השטח המוגן ואופי הפעילות בו מחייבים את הקמתו.
 - ג. המבואה תהיה בהקשר לתכני וערכי השטח המוגן וגודלה יתאם לצרכי המבקרים ולאופי השטח.
 - ד. המבואה תמוקם ככל הניתן בכניסה לשטח המוגן. בשטחים רחבי היקף, בהם מספר מוקדי עניין מרוחקים זה מזה, ניתן לאשר, במידת הצורך מבואה גם במוקדים אלה.

5.2.3 חקלאות ומרעה

- א. אין בתכנית זו בכדי למנוע המשך עיבוד חקלאי בשטח המוגן.
- ב. מוסד תכנון רשאי לאשר שימוש לחקלאות בשטח המעובד בפועל והמיועד ליער במקרים הבאים:
 - בשטח חקלאי המצוי בלב היער ניתן לאשר עיבוד חקלאי, לרבות קירוי צמחי.
 - בשטח חקלאי המצוי בשולי היער ניתן לאשר מבנים הנדרשים במישרין לחקלאות.
- ג. על תכנית כאמור בסעיף ב' לעיל לא יחולו הוראות סעיף 7.1.1 לפרק זה, והיא תועבר להתייעצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, לעניין הפעילות החקלאית.
- ד. אין בתכנית זו בכדי למנוע מרעה בשטחים המוגנים ככל שנעשה בתיאום עם הרשויות המוסמכות, ששקלו את כושר הנשיאה של השטח והבטיחו אי פגיעה בערכים אקולוגיים.

5.2.4 תשתיות

- א. מוסד תכנון רשאי לאשר בשטח מוגן, במסגרת תכנית או היתר, מתקני מים, גז, ביוב, חשמל ותקשורת (להלן: מתקני תשתית), קווי תשתית ודרכים, הכל בהתאם להוראות כל דין. מתקני התשתית יהיו מצומצמים בשטחם. שטח המתקנים העיליים בתכנית לא יעלה על 15% במצטבר מתוך שטח שמורת הטבע או הגן הלאומי או מתוך סך שטחי היער הכלולים באותו תחום יער. על דרכים בשמורת טבע או בגן לאומי יחול בנוסף הקבוע בסעיף קטן ד' להלן.
- ב. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית כאמור, לאחר ששוכנע כי מיקום מתקני התשתית, קווי התשתית או הדרכים בתחום השטח המוגן היא החלופה המועדפת, לאחר שהוצגו לו חלופות מחוץ לשטח המוגן או בשוליו, אלא אם קבע מוסד תכנון כי לא נדרשת בחינת חלופות.
- ג. מוסד תכנון הדרן בתכנית כאמור, יבטיח השתלבותם המיטבית של התשתיות בשטח, ויקבע הוראות בדבר אמצעים למזעור הפגיעה בחזות הנופית ובערכי הטבע, ולעניין השיקום הנופי בתום עבודות ההקמה.
- ד. בשמורת טבע או בגן לאומי, רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית לדרך באחד מהתנאים הבאים:
 1. הדרך משרתת את השמורה או את הגן הלאומי, או את השימושים שאושרו בתחומם, לפי העניין.
 2. הדרך מועברת במנהרה, בחפירה מלאה, ללא פגיעה בפני הקרקע, למעט פתחי אוורור מינימאליים ופתחי ודרכי מילוט, ככל שיידרש.
 3. הדרך מועברת בגשר אשר מוסד תכנון קבע לגביו, לאחר שהתייעץ עם מועצת גנים ושמורות, כי הוא מאפשר את המשך התפקוד האקולוגי ואינו פוגע באופן מהותי בערכי נוף ומורשת.

5.2.5 נחל בשטח מוגן

מוסד תכנון רשאי לאשר באפיק נחל העובר בתחום שטח מוגן וברצועת המגן שלו רק את השימושים המותרים בתחומים אלה לפי פרק הנחלים בתכנית זו.

6. הוראות פרטניות לייעודי השטחים המוגנים

6.1 שמורת טבע

- 6.1.1** הפעולות והשימושים בשמורת טבע יוגבלו לשטח מצומצם, ככל הניתן.
- 6.1.2** מוסד תכנון רשאי לאשר מבואה או חניון לילה בשמורות טבע המנויות בספח ג'4. במקרים חריגים רשאי מוסד תכנון לאשר האמור בשמורות טבע נוספות, ובתנאי שהתקבל אישור מועצת גנים ושמורות.
- 6.1.3** שמורת טבע אשר בתחום חוף הים תישמר במצבה הטבעי. רשאי מוסד תכנון לאשר בה את השימושים הבאים בלבד, לאחר ששוכנע בנחיצותם וכי פגיעתם הצפויה בשטח הפתוח ובערכי טבע הינה מיזערית: הנגשה לחוף ובכללה מתקנים להנגשה לאנשים עם מוגבלויות; דרך גישה לצרכי חירום ולתחזוקת החוף; שבילים; שילוט; סככות צל; מתקני ניטור; אמצעי ביטחון ובטיחות לרבות להגנה על המצוק; אמצעים להגבלת מעבר כלי רכב ככל שאינם פוגעים ברציפות המעבר הפתוח לאורך החוף; מתקנים לרבייה, אישוש והשבה לטבע של בעלי חיים שביית גידולם חופי או ימי; שימור, שיקום ושחזור עתיקות ומבנים בעלי ערך היסטורי והשמשתם לציבור המבקרים לרבות באמצעות סככות, תמיכות ומבנים לקירווי הדרושים לצורך כך.
- 6.1.4** בשמורת טבע הכוללת חוף רחצה, יותרו בנוסף הקמת סוכת מציל, ותחנת עזרה ראשונה.

6.2 גן לאומי

- 6.2.1** תכנית המייעדת שטח לגן לאומי תכלול התייחסות לשטחי העתיקות והמורשת, שטחים טבעיים ושטחים לצרכי פנאי בחיק הטבע, על פי העניין.
- 6.2.2** מוסד תכנון רשאי לאשר שימושים ופעולות, מבנים ומתקנים והכשרת שטח לתכליות הדרושות במישרין להשגת היעוד העיקרי של הגן הלאומי ולהנצחת ערכיו, בהתאמה לחלוקה לתיפקודי השטח האמורים לעיל. במסגרת זו, ניתן לאשר בינוי והשמשת מבנים קיימים הנדרשים לקיום פעילות הנשענת על ערכי האתר ומשמעותו ההיסטורית והארכיאולוגית, ופעילות של פנאי בחיק הטבע. תכנית כאמור תועבר להתייעצות עם מועצת גנים ושמורות.
- 6.2.3** בגן לאומי לא יחולו המגבלות הקבועות בסעיף 5.2.2.
- 6.2.4** גודל הבינוי והיקפו ייקבעו בהתחשב באופיו של האתר, בצפי מספר המבקרים ובכושר הנשיאה. תימנע פגיעה בעתיקות ובערכי המורשת והטבע ויימנע, ככל הניתן, בינוי בשטחים הטבעיים.
- 6.2.5** בגן לאומי אשר בתחום חוף הים רשאי מוסד תכנון לאשר את השימושים הבאים:
- בשטחים טבעיים - השימושים המותרים בשמורת טבע בתחום חוף הים כמפורט בסעיף 6.1.3 בלבד.
 - בשטחי עתיקות ומורשת ניתן יהיה לאשר בנוסף לקבוע בס"ק א' גם שיקום, שחזור והשמשת מבנים עתיקים בעלי ערך היסטורי ליעוד לטובת הציבור המשתלב בערכי הגן.
 - בשטחי פנאי ונופש בחיק הטבע ניתן יהיה לאשר בנוסף לקבוע בס"ק א'-ב' גם את השימושים המותרים בחוף רחצה אשר בחוף פתוח כמפורט בפרק החופים, וכן מתקנים לספורט ימי כדוגמת מדרונות הורדה לכלי שיט.

6.3 יער טבעי

- 6.3.1** ביער טבעי רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית הכוללת פעולות שיקום וטיפוח, ניהול וממשק, וכן נטיעות, לרבות לצורך טיפוח המרעה. הנטיעות תהיינה במקבצים (כתמים) ו/או בדלילות, במינים מקומיים תוך שמירת המופע הטבעי של השטח.
- 6.3.2** במקרים חריגים, רשאי מוסד תכנון לאשר בתכנית מבואה או חניון לילה ביער טבעי.
- 6.3.3** הועדה המקצועית ליער רשאית לקבוע את המקומות בהם יישאר השטח בטבעו, לרבות מניעת נטיעה, בעת שתאשר את הממשק היערי.
- 6.3.4** ביער טבעי בתחום חוף הים רשאי מוסד תכנון לאשר רק את השימושים המפורטים בסעיף 6.1.3 לעיל.

6.4 יער נטע אדם

- 6.4.1** בשטח המיועד בתכנית ליער נטע אדם, רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית הכוללת נטיעה, כריתה, חידוש ושיקום יער, מתקני משחק ומחנאות. וכיו"ב.
- 6.4.2** תכנית ליער נטע אדם תאושר לאחר התייעצות עם הרשות הארצית לכבאות והצלה.

7. שינוי יעוד

7.1 שינוי יעוד משטח מוגן ליעוד אחר

7.1.1 מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית המשנה ייעוד של שטח מוגן, לאחר ששוכנע כי המיקום וההיקף של היעוד המוצע אכן נדרשים בשטח המוגן, בכפוף לתנאים הבאים:

1. ההיקף הכולל של השטחים שישונה ייעודם לפי סעיף זה לא יעלה על 15%.
 2. התקבל אישור המועצה הארצית, ואולם ניתן באישור הועדה המחוזית לשנות ייעוד של שטח מוגן בהיקף של עד 7% משטחו.
- א. חישוב השטחים שמותר לשנות את ייעודם, ייערך על פי התשריט, נספח ג'1 או נספח ג'2, ובאופן שהשטח המותר לשינוי יחושב מתוך שטח שמורת הטבע או הגן הלאומי או מתוך סך שטחי היער הכוללים באותו תחום יער.
- ב. אושרה תכנית לפי ס"ק א', לא יידרש אישור על פי סעיף זה לתכנית חדשה החלה בשטח שייעודו שונה, אלא אם קבע מוסד התכנון אחרת.

7.1.2 מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית המשנה ייעודם של שטחי יער נטע אדם שטרם ניטעו, בתנאי שהתכנית כוללת חטיבת קרקע סמוכה, רציפה נוספת המיועדת ליער לסוגיו, ששטחה לא יפחת משטח היער שייעודו שונה, והיא אינה מיועדת בתכנית לשטח מוגן ואינה משמשת לעיבוד חקלאי. על תכנית כאמור, לא יחול הקבוע בסעיף 7.1.1.

7.1.3 לא ישונה ייעודם של שמורת טבע או גן לאומי בתכנית כאמור לעיל, אלא לאחר התייעצות עם מועצת גנים ושמורות. לא ישונה ייעודו של יער אלא לאחר התייעצות עם קק"ל.

7.2 שינוי יעוד משטח מוגן לשטח מוגן אחר

- מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית המשנה יעוד שטח מוגן לשטח מוגן אחר, לאחר ששקל את ערכי השטח, תנאיו ותפקודיו, כמפורט במטרות ובעקרונות לעיל (סעיפים 2 ו-4) ובתנאים הבאים:
- א. בשינוי ייעוד של יער נטע אדם או יער טבעי: התייעצות עם קק"ל.
 - ב. בשינוי ייעוד של שמורת טבע או גן לאומי: התייעצות עם רט"ג.
 - ג. בשינוי ייעוד של שמורת טבע או גן לאומי או יער טבעי: אישור מועצת גנים ושמורות.
 - ד. שינוי ייעוד של שמורת טבע או גן לאומי ליער, בהיקף שעולה על 15% אישור רט"ג.

8. הוראות נוספות

8.1 תוספת שטחים

אין בתכנית זו כדי למנוע ייעוד שטחים מוגנים נוספים, עליהם יחולו עקרונות התכנון של תכנית זו.

8.2 ממשק יערני

לאחר אישורה של תכנית מפורטת ליער, וטרם ביצעה, ייערך מסמך ממשק לשטחים המיועדים ליער, אשר יכלול בין השאר את פעולות הממשק, השיקום והשימור, פירוט מינים וצפיפות, העדפת מינים מקומיים, פעולות הכנת השטח לנטיעה, האמצעים לצמצום הפגיעה בפני השטח ושמירת הצמחייה הטבעית, ככל שמוצע. הועדה המקצועית ליער תקבל החלטתה במסמך תוך 60 יום מעת קבלתו.

9. יחס לתכניות אחרות

- א. על אף האמור בסעיף 2 לפרק הכללי, ככל הנוגע ליער, גובר פרק זה על תכנית מקומית או מפורטת שאושרה קודם ה-19.11.95. אולם, רשאי מוסד תכנון להביא לאישורה של המועצה הארצית תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת הקובעת יעודים שונים מאלה שקבעה להם תכנית זו ובלבד שהתכנית חלה בשטח יער שאושר בתכנית מתאר ארצית לפני ה-19.11.95 ושהינה בשטח יער לפי תכנית זו.
- ב. בכל מקרה של סתירה בין פרק זה לבין תמ"א 35, יגברו הוראות פרק זה.

פרקי שטחים מערכתיים דברי הסבר

ראייה כוללת: השטח הפתוח המערכתי הוא צר וארוך, ופעילות במקטע אחד עשויה להשפיע על אחר. ראייה אגנית מתייחסת להשפעות ממעלה הנחל או מיובליו הניכרות גם במורד. שינויים בפעילות לאורך החוף, דוגמת שוברי גלים או מרינות, משפיעים על חלקי חוף אחרים. חסימת המעבר לאורך החוף או הנחל, פוגעת ברציפות שחשיבותה ציבורית ואקולוגית.

חלוקה למקטעים ולתחומים: בשל היותו צר וארוך, נדרש תכנון השטח המערכתי להבחין בין חלקים שונים. תמ"א אחת קובעת עקרונות תכנון בחלוקה אורכית ורוחבית של השטח המערכתי:

- חלוקה אורכית מבחינה בין מקטעים פתוחים למקטעים עירוניים (דוגמת מקטעי נחל עירוני, חוף עירוני).
- חלוקה רוחבית מבחינה בין תחומים (דוגמת ערוץ, רצועת מגן והשפעה. תחום החוף, עורף החוף).

זיקה: התכניות האורחות במרחב הנחל או החוף, ישמרו על הזיקה למרחבים אלה, אם בקביעת היעודים ואם ביצירת חיבורים וקשרים ובהפניית פנים וחזיתות כלפי הנחל או החוף.

השטח המערכתי כמרחב: נחלים וחופים משפיעים ומושפעים מסביבתם הקרובה, (דיונות חול הסמוכות לחוף, או פשט הצפה של הנחל). בשטחים אלה קובעת תמ"א אחת כללי תכנון מתאימים.

פרק נחלים דברי הסבר

פרק נחלים בא להחליף את תמ"א 34/ב/3 נחלים וניקוז.

תמ"א אחת כוללת את מערכת הנחלים הראשית בארץ, המתווים את קווי הנוף העיקריים ואת מערכת אגני הניקוז. זרימת המים בנחלים (ארעית או קבועה), מקיימת בהם בתי גידול לחים, הנדירים בנוף הארץ. צירי הנחלים קושרים אתרים ומוקדי עניין, צירי טיול ותיור לאורכה ולרוחבה של הארץ. הנחלים וסביבתם יוצרים אתנחתאות בין הערים - מבנה ארצי של "שלבי סולם" אשר לאורכם שטחים חקלאיים וטבעיים.

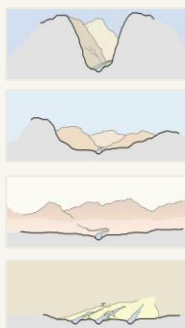
הדגשים העיקריים בהוראות פרק הנחלים:

שמירת הנחלים, תוך ביטוי לערכיהם המיוחדים. התייחסות לאגן ההיקוות והאגן החזותי של הנחל, העדפת שימושים בעלי זיקה לנחל בקירבתו, (בדומה לעקרון בפרק החופים), אבטחת קיומו של הנחל במופע פתוח, וככל הניתן טבעי - לכל אורכו, טיפוח מעיינות, שיקום נחלים והשבת פיתולים.

רציפות לאורך הנחל: מתן אפשרות להליכה רציפה לאורך הנחל, והמשכיות המבטים דרך הנחל. שמירת רציפות אקולוגית - מרבית המסדרונות האקולוגיים מתקיימים על צירי הנחלים.

חלוקה לתחומים ולמקטעים

תחומים: הוראות המתייחסות לאפיק, ולרצועות מגן והשפעה משני צידיו ולפשט ההצפה לאורך הנחל.

מקטעים: במעבר הנחל בתצורות נוף שונות יש לנו גם אופיו, ערכיו ותחומי השתרעותו. נחל המתחתך באזור הררי תלול אינו דומה לנחל העובר במישור, ומכאן התייחסות תכנונית שונה, בהתאם למופע הנחל.

שפך הנחל - המפגש נחל ים, מצטיין בתנודתיות רב-שנתית וערכיות אקולוגית גבוהה. התכנית קובעת כי תחום תנודות הנחל ישאר ככל הניתן בטבעו.

למקטע נחל עירוני ניתנה תשומת לב מיוחדת, כשלב עירוני סביבו מתכנסים החללים הציבוריים. טיפוח קו המגע של העיר והנחל ליצירת 'חזית לנחל', ובה עירוב שימושים - מגורים, מבני ציבור, תיירות ומסחר, פנאי ובלוי. השטח הפתוח לגדותיו ישולב במערך השטחים הציבוריים הפתוחים בעיר. **במקטע הפתוח** - ישמר השטח ככל הניתן בטבעו, למעט פיתוח מצומצם להנגשתו.

הנחיית תכניות במרחב הנחל

פרק זה קובע הוראות לתכנית שתכליתה הנחל עצמו, "תכנית לנחל", וכן לתכנית לתכלית אחרת. הוראות אלה מתייחסות, בין היתר, לשימושים המותרים בכל אחד מתחומי הנחל, קביעת תחומי הנחל ומקטעיו, התייחסות לערכי הנחל וטיפוחם, ומניעת פגיעה בערכיו.

לתחומי הנחל השונים נקבעו הוראות פרטניות - לאפיק הנחל, לרצועת המגן, לרצועת ההשפעה, ל"פשט הצפה" - לאורכו של הנחל, ול"שטח הצפה", שלוליות חורף או ביצות קדומות אשר נודעת להם חשיבות אקולוגית כבית גידול לח.

הנחיות לנספח ניהול מי נגר: תכניות המשנות את פני הקרקע משפיעות על זרימת הנגר העילי וחלחולו לתת-הקרקע. פרק הנחלים מגדיר את סוגי התכניות הנדרשות להכנת נספח ניהול מי נגר, וקובע להן הנחיות מתאימות.

תרשים 10 - מעבר הנחל בתצורות נוף שונות

פרק נחלים הוראות

1. מטרות

- הבטחת קיומם ותפקודם של נחלים וסביבתם בראייה אגנית:
- תפקודים הידרולוגיים:** הולכת מים תקינה תוך העדפה למים ממקורות טבעיים, בהתייחס לשימושי הקרקע הגובלים, בקיבולת מתאימה ועל מנת למנוע נזקי סחף והצפות;
 - תפקודים אקולוגיים:** מסדרון אקולוגי המחבר בין שטחים טבעיים שונים, והוא בעל ערכים אקולוגיים, נופיים ומורפולוגיים בפני עצמו;
 - תפקודים חברתיים:** ציר תיור, תרבות וטיול הקושר אתרים, מוקדי עניין ופעילויות פנאי, לאורכה ולרוחבה של הארץ;
 - תפקודים מבניים:** שלד המחזיק את "המרחב הציבורי הארצי", מרחבים פתוחים ושטחי חייץ בין המערכים הבנויים.

2. הגדרות

אגן היקוות	המרחב המתנקז אל הנחל.
חוק הניקוז	חוק הניקוז והגנה מפני שיטפונות התשי"ח - 1957 (ניהול נגר).
חזית-נחל	בינוי ייצוגית בקו ראשון אל הנחל (riverfront).
חניון	שטח הכולל מתקנים לשהייה, כגון ספסלים ושולחנות, מתקני משחק, ברזיות, חניה והצללה, לרבות לצורך לינה ללא בינוי.
מפעל ניקוז, ניקוז	כהגדרתם בחוק הניקוז.
מרחב נחל	תיחום גיאוגרפי הכולל את האפיק, שפך הנחל, רצועות המגן, רצועות ההשפעה ופשט ההצפה משני צידי הנחל, המשפיעים והמושפעים באופן ישיר מבחינה הידרולוגית ואקולוגית על הנחל.
נחל	גיא או ערוץ, שזורמים בו מים, תדיר או לפרקים, לרבות עורק כהגדרתו בחוק הניקוז.
נחל עירוני	מקטע נחל שעובר בשטח לפיתוח עירוני הנמצא במרקם עירוני או ישוב מיוחד או בשטח שאושר לבינוי על פי הגמישות בתכנית מתאר מחוזית, כהגדרתם בתמ"א 35.
נחלי הדרום הרחבים	אמציה, באר שבע, בשור, גרר, חברון, חיון, חמד, נקרות, ערבה, פארן, צין, שקמה.
נקודת מדידה	נקודת המפגש של מדרון טבעי או מוסדר של נחל עם גובה פני הקרקע שבצד הנחל.
ספיקה	נפח מים הזורמים בחתך רוחב מוגדר של הנחל ביחידת זמן.
ספיקת התכן	ספיקה המתוכננת להעברה בנחל בהסתברות מוגדרת.
פשט הצפה	שטח לאורך הנחל בו זורמים או עומדים מים, תדיר או לפרקים, כתוצאה מזרימות שהנחל אינו מסוגל להעביר.
רשות נחל	כמשמעה בחוק רשויות נחלים ומעיינות, התשכ"ה 1965
רשות ניקוז	תאגיד שהוקם מכוח חוק הניקוז.
שטח הצפה	שטח מנותק מהנחל, בו עומדים לפרקים מים (דוגמת שלוליות חורף או שטחי ביצות).
שיקום	פעולות שמטרתן השבת מאפייני המבנה והתפקוד של מערכת הנחל למצבה הטבעי.
שפך נחל	השטח שנוצר מהשתנות מיקום המפגש שבין האפיק לים לאורך השנים.
תכנית לנחל	תכנית שעיקרה תכנון מרחב הנחל לכל אורכו או הכוללת מקטע משמעותי ממנו, בכלל זה תכנית מתארית הכוללת נחל.

3. עקרונות ראשיים

- א. שמירה ושיקום תפקודי הנחל. עידוד פעולות התומכות בהם והרחקת כל גורם העלול להפריע או לפגוע בהם.
- ב. העדפת שימושים שיש להם זיקה לנחל.
- ג. רציפות לאורך הנחל, ומתן מעבר חפשי, נגיש ורציף לאורכו ואליו.
- ד. התייחסות לאגן החזותי, הנצפה אל הנחל וממנו לרבות מבטים וצירים פתוחים.
- ה. שמירת פיתולי הנחל ואף השבת פיתולים בהתאם לתנאי השטח.
- ו. שמירתם וטיפוחם של המעיינות ושפיעתם.
- ז. ראייה כוללת של אגן ההיקוות. התייחסות להשפעות במורד הנחל ובמעלה.
- ח. אבטחת קיומו של הנחל במופע פתוח לכל אורכו.
- ט. בחינת ההתכנות להחזרת הנחל למצבו הטבעי ככל הניתן וקביעת האמצעים לכך.
- י. במקטע עירוני – שילוב הנחל במערך השטחים הפתוחים של הישוב.
- יא. קידום בנייה משמרת נגר, המקטינה את הנגר העילי ונזקי ההצפות.

4. תחומים (בנחל)

- 4.1** כל עוד לא נקבעו התחומים בתכנית לנחל או בתכנית לפי חוק הניקוז, יהיה הרוחב המינימאלי של התחומים במרחב הנחל בכל יעוד קרקע כלהלן:
- א. **אפיק** - המרחק שבין נקודות המדידה משני עבריו, על פי תצלום אוויר מיושר (אורתופוטו) ועדכני.
 - ב. **רצועת מגן** - 5 מטרים מנקודות המדידה משני צידי האפיק.
 - ג. **רצועת השפעה** - בנחל ראשי - 100 מטר מנקודות המדידה ובנחל משני - 50 מטר מנקודות המדידה. בנחלי הדרום הרחבים - 500 מטר מנקודות המדידה.
 - ד. **פשט ההצפה** - כמסומן בתשריט.
 - ה. **שטח הצפה** - כמסומן בתשריט.
 - ו. **שפך נחל** - כהגדרתו.
- 4.2** כאשר תוואי הנחל אינו תואם למסומן בתשריט, יחולו הוראות תכנית זו על תוואי הנחל במקומו המדויק.

5. תכניות במרחב הנחל

- 5.1** **בתכנית לנחל ייכללו לפי העניין הוראות והנחיות בנושאים הבאים:**
- א. שימור ושיקום הנחל בראייה אגנית.
 - ב. שיקום הנחל על פי התוואי הטבעי, ככל הניתן.
 - ג. קביעת ההנחיות הנדרשות בהתייחס ליעודי הקרקע באגן.
 - ד. שימור, שיקום, ופיתוח ערכי טבע, נוף ותרבות בסביבת הנחל ושימור המערכת האקולוגית,
 - ה. יעוד שטחים לפעילויות פנאי בחיק הטבע לרווחת הציבור ובכלל זה הבטחת מעבר חפשי ורציף, ככל הניתן.
 - ו. הבטחת זרימת המים ושמירה על איכותם.
 - ז. הממשק הנדרש להגנה, אחזקה ולטיפוח של מרחב הנחל, בהתאמה למקטעים השונים.
- 5.2** תכנית לנחל תלווה במסמך המפרט את השיקולים ההידרולוגיים, המורפולוגיים והאקולוגיים, ותוגש לאחר התייעצות עם רשות הניקוז ורשות הנחל.

5.3

קביעת תחומי הנחל

א. תכנית לנחל תקבע את התחומים במרחב הנחל, על פי ההנחיות הבאות:

- אפיק - דיוק התוואי על פי מדידה עדכנית.
- רצועת המגן - רצועת קרקע המהווה חיץ הגנה על הנחל, לאורך האפיק משני צידיו, ומאפשרת מעבר רציף לאורך הנחל.
- רצועת השפעה - רצועת קרקע שהפעילות בה משפיעה על תפקוד הנחל ומושפעת ממנו, בהתאם לאופי השימושים.
- פשט ההצפה - ניתוח הידרולוגי וחישובי הסתברות.
- שפך נחל - יוגדר מנקודת ההסתעפות ממנה משתנה תוואי האפיק בדרכו לים.

ב. התכנית תקבע את מקטעי הנחל העוברים באזורים השונים בהתייחס לגורמים הבאים:

- חבלי הארץ, בכלל זה יחידות מורפולוגיות מהן נגזרים מאפיינים אקולוגיים, נופיים וסביבתיים בהם הר, שפלה, מישור, שפך הנחל וכיוצא באלו.
- ייעודי הקרקע ותפקודיהם, ובכלל זה פתוח טבעי, חקלאי, עירוני וכיוצא באלו.

5.4

הסטת נחל:

- ככלל, תימנע ככל האפשר הסטת נחל מן התוואי הטבעי. או הטמנתו בקרקע. עם זאת, במקרים חריגים ניתן להסיט תוואי נחל או להטמינו רק על פי תכנית לנחל, בתנאים הבאים:
 - א. נבחנו חלופות ושוכנע מוסד תכנון כי לא ניתן למקם הפיתוח במקום אחר.
 - ב. ההסטה או ההטמנה יהיו בהיקף מזערי, ככל הניתן.
 - ג. ההסטה תבוצע במופע טבעי, ככל הניתן.
 - ד. התקבל אישור הועדה המחוזית.

5.5

בתכנית הכוללת בינוי במרחב הנחל יפורטו האמצעים למזעור הפגיעה בנוף, בערכי טבע, בשטחי חקלאות, באתרי עתיקות ומורשת, הנחיות עיצוב בזיקה לנחל, נצפות והשתלבות בנוף, שיקום והסדרת פני הקרקע ופתרונות לעודפי עפר אשר לא יפגעו בנחל ובסביבה.

6

שימושים ופעולות

מוסד תכנון רשאי לקבוע את השימושים המפורטים להלן:

א. באפיק

1. פעולות להשבה ושיקום של נחלים, להשבת נחלים שנאטמו או שהוסדרו בתעלה, להשבת פיתולים ותוואים מקוריים וכן לשם הבטחת ערכיו האקולוגיים של הנחל.
2. עבודות הסדרה ותחזוקה לצורך הבטחת זרימה תקינה, ובכללן הטיית זרימות להגנה על נפש ורכוש מפני שטפונות, לאחר בחינת חלופות אחרות ובכללן הפניית הפיתוח למקום אחר,
3. אמצעי עגינה ומזחים, תוך מתן עדיפות להקמתם בסמוך למוקדי פנאי ושרותי תיירות, עדיפות לשימוש בחומרים הניתנים לפירוק, והתחשבות בכושר הנשיאה של הנחל ובאיכות המים.
4. מתקנים הנדרשים לתפקוד האפיק, וכן מתקני מחקר וניטור.
5. חציית האפיק בקווי תשתית ודרכים, מעליו ומתחתיו, תוך מתן אפשרות למעבר אדם ובעלי חיים במסדרון הנחל וגדותיו, תתאפשר לאחר שהובטחו אמצעים להגנה על האפיק וגדותיו, למניעת חסימתו ולמתן מעבר חפשי לאורכו. יישקל הצורך בהטמנתם וייקבעו הוראות לשיקום.
6. קווי תשתית לאורך האפיק יאושרו רק לאחר שנבחנו חלופות להרחקת הקווים ולאופן הנחתם, ונמצא כי זהו המקום המיטבי להעברתם. במקרה זה יישקל הצורך בהטמנתם וייקבעו הוראות לשיקום.

ב. ברצועת המגן

- כל האמור באפיק, וכן:
- 1. שבילים או דרכי שירות לא סלולים, אשר יורחקו ככל הניתן מן האפיק, כך שלא ייפגע תפקוד הנחל ותימנע ככל הניתן פגיעה בערכי טבע.
- 2. שילוט ותצפיות.

ג. ברצועת ההשפעה

כל האמור ברצועת המגן, וכן:

1. נטיות במינים מקומיים ובעדיפות לצמחיית נחלים.
2. פעילות חקלאית ללא בינוי. בנחלי הדרום הרחבים תתאפשר פעילות חקלאית הכוללת מבנים.
3. טיילת, חניון
4. מתקנים וקווי תשתית, דרכים ומסילות
5. מבנים חקלאיים בנחלי הדרום הרחבים, ובלבד שימוקמו ככל הניתן בשולי רצועת ההשפעה, ולאחר שנבחנו חלופות מחוץ לרצועת ההשפעה.
6. כל הקבוע בתכנית מתאר מחוזית וכן בתכנית מתאר כוללנית ליישוב, לרבות הגמישויות שבהן.
7. **ברצועת השפעה במקטע נחל עירוני:** ייקבעו שימושים בהתחשב בעקרונות הבאים:
 - שילוב הנחל במערך השטחים הפתוחים העירוניים, תוך שמירת תפקודי הניקוז.
 - עדיפות לשימושים המיועדים לציבור הרחב, כגון מבני ציבור ותרבות, אכסון מלונאי, מסעדות, בתי קפה, טיילת, תוך עירוב שימושים עם מגורים. הפניית חזיתות ראשיות אל הנחל ועיצובן כחזית-נחל.
 - שמירת הרציפות לאורך הנחל ושמירת מבטים וצירים לכיוון הנחל.
8. **ברצועת ההשפעה במקטע נחל בשטח מוגן:** ייקבעו השימושים בהתאם לשימושים המותרים בשטח המוגן.

ד. בפשט הצפה

בשטח החופף לרצועת המגן - כל האמור ברצועת המגן. בשטח החופף לרצועת ההשפעה - כל האמור ברצועת ההשפעה. בשטחים שמעבר להן - כל שימוש ופעולה. תכנית בפשט הצפה, הכוללת בינוי, תפרט בהוראותיה את האמצעים להגנה בפני הצפות ולטיפול בנגר העילי, לרבות בנייה משמרת נגר.

ה. בשטח הצפה

כל שימוש ופעולה, ובתנאי שפורטו האמצעים לניהול הנגר העילי ולמזעור הפגיעה בערכים אקולוגיים, במי התהום ובאיכות המים.

ו. בשפך הנחל

שפך הנחל, בתחום הפעיל, יוותר ככל הניתן במצבו הטבעי. אין באמור בכדי למנוע אישור תכנית לקווי תשתית תת-קרקעיים ומתקנים נלווים, ובלבד שתבטיח שיקום השפך והמשך זרימה של הנחל.

7. הוראות גמישות

בתכנית ניתן לקבוע פעולות ושימושים נוספים לקבוע בסעיף 6, בתנאים הבאים:

באפיק וברצועת המגן:

- א. פעילות חקלאית ללא מבנים בנחלי הדרום הרחבים, באישור הועדה המחוזית.
- ב. כל שימוש נוסף - באישור המועצה הארצית.

ברצועת ההשפעה:

כל שימוש באישור הועדה המחוזית, לאחר ששקלה חלופות מחוץ לרצועת ההשפעה ואת מיתון ההשפעות הצפויות של התכנית על הנחל.

8. הנחיות לתכניות המשנות את משטר הזרימה העילי

- א. תכנית אשר צפויה לשנות את משטר הזרימה העילי של הנחל, תוגש למוסד תכנון בצירוף מסמך ניהול נגר. לעניין זה, **תכנית המשנה את משטר הזרימה העילי:** תכנית ליישוב, שכונה חדשה, אזור תעשייה חדש או תכניות כגון אלו; או תכנית מפורטת במרחב הנחל; או תכנית לקוי תשתית, דרכים או מסילות ברזל באפיק הנחל – ככל שתכנית כאמור כוללת, בין היתר, בינוי ועבודות עפר הגורמים לכיסוי ואיטום של פני השטח הפתוח, לשינוי משטר זרימה עילי או למניעת חלחול.

- ב. המסמך יכלול התייחסות לנושאים המפורטים בנספח הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר, ויועבר יחד עם מסמכי התכנית על ידי מגיש התכנית להתייעצות עם רשות הניקוז. בשטחים שמחוץ למרקמים העירוניים לפי תמ"א 35 שהם שטחים פתוחים בתכניות מתאר מחוזיות יועבר המסמך גם להערות ר.ט.ג.
- ג. רשאי מגיש תכנית לפנות להתייעצות כאמור עם רשות הניקוז ביחס לעצם הצורך במסמך ניהול נגר בין נספחי התכנית, והיא רשאית להמליץ למוסד התכנון לפטור מהצורך בהגשת המסמך.

9. תכנית למפעל ניקוז

- בתכנית למפעל ניקוז לפי חוק הניקוז, תבחן הוועדה המחוזית את ההשלכות התכנוניות ואת ההשפעות הסביבתיות, ותבחין בהתייחסותה בין תכניות בשטח פתוח ותכניות בשטח בנוי. הבחינה תכלול התייחסות לנושאים הבאים:
- א. פירוט התכניות המאושרות החלות על שטח התכנית על פי חוק התכנון והבנייה.
 - ב. פירוט ההשפעות של פתרונות הניקוז המוצעים, בראייה אגנית, על אפיק הנחל, גדותיו וסביבתו. ועל שטחים במורד אגן ההיקוות שיחולו כתוצאה משינויים במשטר הנגר עקב ביצוע התכנית.
 - ג. שמירה ושיקום ערכים אקולוגיים, ערכי טבע ונוף, תפקודי סביבה ושימושי פנאי ונופש. ובכלל זה שמירה מרבית של פיתולי הנחל.
 - ד. החזרת מצב הנחל לקדמותו, כולל פיתולים בתוואי הנחל ופשט ההצפה.
 - ה. מיקום מאגרי השחייה ופעולות להשחיית נגר, יבחנו בראייה אגנית ועל פי שיקולים אקולוגיים. במאגרי השחייה יעשה, ככל הניתן, שימוש לצרכי פעילויות פנאי.

10. הוראות כלליות

- א. תכנית זו באה להוסיף ולא לגרוע מהוראות תכנית לפי חוק הניקוז. במקרה של סתירה עם הוראות תכנית זאת, יגברו הוראות תכנית לפי חוק הניקוז.
- ב. ניתן באישור מועצה ארצית להוסיף נחלים לתכנית זו ולא יראו בכך שינוי לתכנית זו.

11. היתרים

- 11.1.1 הוגשה בקשה למוסד תכנון למתן היתר לבנייה או לשימוש בקרקע בתחום עורק ראשי, רצועות המגן וההשפעה שלו, בתחום עורק משני ורצועות המגן שלו ובתחום פשטי הצפה המסומנים בתשריט, יועבר העתק ממנה לרשות הניקוז שבתחומה נמצאת הקרקע נשואת הבקשה.
- 11.1.2 הוגשה בקשה למוסד תכנון למתן היתר לבנייה או לשימוש בקרקע בתחום רצועות ההשפעה של עורק משני, ישקול מתכנן המחוז או מהנדס הוועדה המקומית, לפי העניין, את הצורך בהעברת הבקשה לחוות דעת רשות הניקוז שבתחומה נמצאת הקרקע נשואת הבקשה.
- 11.1.3 רשות הניקוז שקיבלו העתק מבקשה כאמור בסעיף קטן 11.1.1, או סעיף קטן 11.1.2, לפי העניין, תעביר חוות-דעתה או הערותיה למוסד תכנון הנוגע לדבר תוך 30 יום מיום קבלת העתק הבקשה או תוך פרק זמן ארוך יותר כפי שיקבע מוסד תכנון, אם ביקשה זאת רשות הניקוז. לא העבירה רשות הניקוז חוות-דעתה או הערותיה במועד האמור, יראה זאת מוסד התכנון כחוות דעת שלפיה אין הערות.

פרק חופים (ים תיכון) הוראות

1. מטרות

- א. שמירת ערכים טבעיים, נופיים ותרבותיים של תחום חוף הים ומכלולי החוף.
- ב. איסור שימושים שאינם נדרשים לקרבת חוף וקביעת הוראות לפעולות ושימושים נדרשים בחוף, לצרכי פנאי, תיירות, ספורט וחינוך ימי.
- ג. קביעת הוראות שיאפשרו הקמת תשתיות חיוניות בסמיכות לים ותשתיות המגיעות מן הים.

2. הגדרות

- מדורן הורדה** משטח משופע המשמש להורדת כלי שיט קטנים למים ולהעלאתם באמצעות עגלה או מתקן נגרר.
- מעגנה** מקום לעגינת כלי שיט קטנים המשמשים לתחבורה, לספורט ימי, נופש, חינוך ימי, שירותים ימיים, דייג וחקלאות ימית, שיטור ופיקוח ימי וכדומה, תיקונם, שיפוצם או הספנתם.
- סביבה חופית** כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, תשס"ד - 2004.
- עורף החוף** המרחב היבשתי הגובל והסמוך לתחום חוף הים.
- קו בינוי ראשון** שורת המבנים הראשונה בישוב הפונה לים, שאיננה חלק תפקודי מן החוף.
- קו החוף** כהגדרתו בחוק שמירת הסביבה החופית, תשס"ד - 2004.
- תחום חוף הים** תחום 100 מטרים מקו החוף לכיוון היבשה וכן התחום שבין קו החוף לקו המגע בין היבשה למים.

3. עקרונות תכנון

תכניות בתחום חוף הים יערכו על בסיס עקרונות התכנון הבאים:

- א. חוף הים הוא "נחלת הכלל".
- ב. שמירה על הערכים הנופיים והאקולוגיים ערכי המורשת והארכיאולוגיה של החוף והים, לצד עידוד שימושים ופעילויות המותרים על פי תכנית זו התומכים בתפקודי החוף כמקום מפגש חברתי, וכמרחב בריאות, ספורט ופנאי.
- ג. רציפות לאורך החוף ומעבר חופשי ונגיש לציבור. שמירת צירים פתוחים ניצבים אל החוף. הנגשה מירבית של החוף לציבור.
- ד. בתחום חוף הים תאסר בניה למעט השימושים והמבנים המותרים על פי תכנית זו.

4. חוף עירוני

מוסד תכנון הדין בתכנית **בתחום חוף הים העירוני** יתייחס לתיפקודו כמרחב פתוח המשמש לפעילות פנאי, ספורט, חינוך ימי, תיירות, ומקום מפגש להנאת כלל הציבור. כן יתייחס לתיפקודו כשער כניסה לעיר מכיוון הים באמצעות מעגנות, נמלים ורציפי נוסעים שיאפשרו קישור ימי בין ישובים לאורך החוף, בישראל ומחוצה לה.

מוסד תכנון הדין בתכנית **בעורף החוף העירוני** יתייחס לחזית הים העירונית (waterfront) המחברת חזותית ותפקודית בין העיר והחוף, ובה עירוב שימושי מסחר ובידור, תיירות, מגורים ושטחים פתוחים, תוך הפניית השדרות והצירים הראשיים לכיוון חוף הים.

4.1

שימושים מותרים בחוף עירוני

בתחום חוף הים, תאסר כל בניה, למעט לשימושים הנדרשים לטובת הציבור ולקרבה לים, כגון:

- א. הנגשה לחוף ובכללה מתקנים להנגשה לאנשים עם מוגבלויות; דרך גישה לצרכי חירום ולתחזוקת החוף; שבילים; שילוט; אמצעי ביטחון ובטיחות לרבות להגנה על המצוק; אמצעים להגבלת מעבר כלי רכב ככל שאינם פוגעים ברציפות המעבר הפתוח לאורך החוף; מתקנים לרבייה, אישוש והשבת בעלי חיים לטבע; שימור, שיקום, שחזור עתיקות או מבנים בעלי ערך היסטורי והשמשתם ליעוד לטובת הציבור המשתלב בערכי השטח.
- ב. טיילת חוף – שמיקומה ייקבע על בסיס מסמך ראייה כוללת שיערך לחוף הים, או לחלק משמעותי ממנו, בתחום הרשות המקומית. התוויית הטיילת תתייחס לאופי החוף ולתנאים הפיסיים המקומיים (רגישות טבעית או ארכיאולוגית, קירבת מצוק וכדומה), תוך הימנעות ממעבר בשטחים בעלי רגישות גבוהה.
- ג. בחוף רחצה: בנוסף לאמור לעיל: סוכת מציל, מבנים ומתקנים לשרותים ומקלחות, תחנת עזרה ראשונה, מתקני פנאי וספורט, קיוסקים – ששטח כל אחד לא יעלה על 50 מ"ר.
- ד. מתקנים לספורט ימי, כגון: מדרונות הורדה וכן מתקנים לחינוך ימי כגון סככות ומבנים לאחסון כלי שיט – ככל שלא ניתן למקמם מחוץ לתחום חוף הים וככל שנמצא שאינם פוגעים בסביבת החוף. מוסד תכנון הדין בתכנית לשימושים האמורים שאינם נדרשים במובהק לקרבת קו החוף, יעדיף הרחקתם ממנו ככל הניתן, בהתאם לתנאים המקומיים. השימושים האמורים יוקמו תוך מזעור הפגיעה בשטח, בפעילות החופית, במעבר הנופשים בחוף וברצף לאורך קו המים.

4.2

פארק חוף עירוני

בתשריט מסומן פארק חוף עירוני בקו סכמטי, תכנית לפארק חוף עירוני תדייק את גבולותיו. רשאי מוסד תכנון לאשר בשטחו לפי העניין, שימושי פנאי, נופש ובילוי, בתי קפה ומסעדות, חינוך ימי, מגרשי ספורט, מצפורים, מגרשי חנייה, מבני ציבור, שחזור, שיקום והשמשת אתרי ארכיאולוגיה ושימושים נוספים המשרתים את באי הפארק והחוף. ניתן יהיה לאשר תכנית בשטח זה לשימושים אחרים ובלבד שלא יסוכל ייעודו של פארק חוף עירוני כאמור.

4.3

עורף החוף העירוני

- א. מוסד תכנון הדין בתכנית הכוללת את קו הבינוי הראשון, ייתן בה עדיפות לשימושים מעורבים **התומכים בפעילות העירונית באזור החוף**, ובכלל זה תיירות, מלונאות, בילוי ופנאי, מסחר, מגורים, מבנים ומוסדות ציבור, שטחים פתוחים וטבע עירוני. בקו הבינוי הראשון לא תותר תוספת מגורים על מלון קיים.
- ב. קו הבינוי הראשון יאפשר ככל הניתן מראה נוף ימי פתוח מצירים ומוקדים בתוך העיר.
- ג. תכנית מתאר כוללת ליישוב תתייחס להפניית צירי תנועה ולנצפות מעומק העיר אל החוף ולקשירת השלד העירוני הציבורי אל החוף.

5

חוף פתוח

מוסד תכנון הדין בתכנית בחוף פתוח, יתייחס לתיפקודו של החוף בשמירת ערכי טבע ומורשת, בשמירת שטחים פתוחים ורציפים לאורך החוף ובשמירת רציפות וקשר בין המרחב הימי ובין הסביבה היבשתית.

5.1

שימושים מותרים בחוף הפתוח

בתחום חוף הים, תיאסר כל בניה אלא לשימושים הבאים:

- א. הנגשה לחוף ובכללה מתקנים להנגשה לאנשים בעלי מוגבלויות; דרך גישה לצרכי חירום ולתחזוקת החוף; שבילים; שילוט; סככות צל; אמצעי ביטחון ובטיחות לרבות להגנה על המצוק; אמצעים להגבלת מעבר כלי רכב ככל שאינם פוגעים ברציפות המעבר הפתוח לאורך החוף; מתקנים לרבייה, אישוש והשבת בעלי חיים לטבע; שימור, שיקום ושחזור עתיקות ומבנים בעלי ערך היסטורי.

ב. בחוף רחצה, ניתן לאשר בתכנית את השימושים המפורטים בסעיף 4.1 ס"ק ג' ובנוסף השמשת מבנים ליעוד ציבורי. הפיתוח יותאם לאופי המרחב, ויתוכנן באופן המשתלב בסביבה הכפרית ובשטח הפתוח, ככל הניתן בצמידות דופן.

מוסד תכנון הדין בתכנית לשימושים האמורים שאינם נדרשים במובהק לקרבת קו החוף, יעדיף הרחקתם ממנו ככל הניתן, בהתאם לתנאים המקומיים. השימושים האמורים יוקמו תוך מזעור הפגיעה בשטח, בפעילות החופית, במעבר הנופשים בחוף וברצף לאורך קו המים.

5.2 עורף החוף הפתוח

א. מוסד תכנון הדין בתכנית הכוללת את קו הבינוי הראשון בישובים כפריים בחוף פתוח ייתן עדיפות לשימושים לטובת הציבור הרחב ובזיקה לחוף, באופן המשתלב בצביון הכפרי, ובכלל זה שטחים ציבוריים, תיירות ואכסון תיירותי, ספורט, בילוי, פנאי ונופש.

6. מוסד תכנון הדין בתכנית להרחבת ישוב בעורף החוף הפתוח ימנע, ככל הניתן, מהרחבתו לכיוון חוף הים.

7. שימושים מותרים בשטחים מוגנים בתחום חוף הים

בשמורת טבע, יער טבעי וגן לאומי בתחום חוף הים רשאי מוסד תכנון לאשר רק את השימושים המפורטים לעניין זה בפרק שטחים מוגנים.

8. מכלול חוף

בתחום מכלול חוף כמסומן בתשריט, יישמר השטח הפתוח כמרחב בזיקה לים, בעל ערכים ותפקודים טבעיים, חקלאיים, חברתיים, ותיירותיים, ישמרו שטחים פתוחים ורציפים ניצבים לחוף ומסדרונות בין הים והחוף לשטחים מוגנים בעורף החוף.

8.1 מוסד תכנון רשאי לאשר במכלול חוף תכנית אשר תקבע את היעודים והשימושים כדלהלן:

- א. **שטחים פתוחים.**
- ב. **שטחים חקלאיים** בהם יותרו שימושים למטרה חקלאית בהתאם לתוספת הראשונה לחוק.
- ג. **בריכות תעשייתיות וחקלאיות** בהן יותרו מבני עזר לחקלאות ימית הנדרשים במישרין לקרבה לים לאחר בחינת השתלבותם בנוף.
- ד. **שימושים נוספים** ובלבד שהם צמודי דופן והתקבל אישור המועצה הארצית. שימושים אלה יאושרו לאחר שצורך לתכנית מסמך סביבתי וככל שאינם משפיעים השפעה מהותית על המכלול כולו. ניתן אישור המועצה הארצית כאמור, לא ידרש אישורה לתכנית נוספת בשטח זה.

8.2 בתחום מכלול חוף הגובל בחוף רחצה בחוף פתוח, יותרו שימושים המותרים בחוף רחצה ככל שמדובר בצורך להרחיק שימושים אלה מתחום חוף הים וככל הניתן בצמידות דופן.

9. תיירות מוטת חוף

9.1 תכנית בישוב עירוני לאורך החוף, הכוללת בינוי בקו הבינוי הראשון, תכלול תמהיל שימושים המבטיח שטחים ראויים למלונאות ולתיירות מוטת חוף.

9.2 בתשריט התכנית מסומנים סמלים בעורף חוף פתוח שמטרתם להבטיח כי תכנית במרחב הסמוך תכלול שטח למלונאות ולתיירות מוטת חוף. הבינוי המוצע בתכנית יהיה נמוך ותואם לאופי האזור. תכנית כאמור החלה בשטח המוקף שטחים פתוחים, תאפשר בינוי לתיירות ולמלונאות בלבד.

9.3 מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית, גם אם אינה מבטיחה שטח למלונאות ולתיירות מוטת חוף כאמור בס"ק 1 ו-2, ככל שהיא תואמת תכנית מתאר כוללנית, או בהסכמת משרד התיירות. לא התקבלה הסכמת משרד התיירות תוך 30 יום, יידרש אישור המועצה הארצית.

10. נמלים ומעגנות

תכנית באתרים המסומנים בסמל עבור נמלים, מעגנות ורציפי נוסעים תקבע את הגבולות והשימושים הנדרשים להקמתם ולהפעלתם.
עד לאישור תכנית כאמור, מוסד תכנון יהיה רשאי לאשר תכנית בסמיכות לסמל כאמור, בלבד ששוכנע כי לא תסוכל האפשרות להקמתם ולהפעלתם, לאחר התייעצות עם רספ"ן.

11. תשתיות

ניתן לאשר בתחום חוף הים ובמכלול חוף, תכנית לקווי תשתית, למתקני תשתית, למתקנים הנדסיים הנדרשים לקרבת הים ולהרחבת דרכים, אלא אם נקבע אחרת בפרקי תכנית זו. התכנית תבטיח מיזעור הפגיעה הסביבתית בעת ההקמה, בפעילות החופית ובמעבר הנופשים בחוף, ושיקום בתום העבודות.

12. אזור מוטה שימושים נמליים, תשתיות, מע"ר ופארק נחל

תכנית באזור מוטה שימושים נמליים, תשתיות, מע"ר ופארק נחל תיתן עדיפות לשימושים אלו ותקבע את החלוקה בין היעודים השונים ואת השימושים המותרים בכל אחד מהם.

13. מסמך סביבתי

לתכנית בתחום חוף הים, יצורף מסמך סביבתי אשר יתייחס להשפעותיה על הסביבה החופית. המסמך יוכן בהתאם להנחיות כלליות שתאשר המועצה הארצית. מוסד תכנון רשאי לפטור מהכנת המסמך לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה ולאחר ששוכנע שאין בתכנית כדי לגרום להשפעה משמעותית על הסביבה החופית.

14. גמישויות

14.1 גמישויות לתכנית בתחום חוף הים

על אף האמור בפרק זה רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית בתחום חוף הים באחד מן המקרים הבאים ובלבד שהתקבל אישור הולחוף:

14.1.1 תכנית בתחום ישוב - בשטח הבנוי כדין או בשטח המאושר לבניו, ובלבד שהתקיימו התנאים הבאים:

- א. התכנית אינה חורגת מקו הבינוי הראשון הבנוי כדין או המאושר כדין.
- ב. התכנית אינה משנה את המצב התכנוני באופן הפוגע בחוף או המחליש את הקשר שבין החוף לבין הישוב.
- ג. בתחום חוף הים לא תאושר תכנית המשנה יעודו של מגרש שאינו מיועד למגורים למגרש המיועד למגורים.
- ד. בתחום חוף הים לא תאושר תכנית המאפשרת תוספת מגורים למלון קיים. וכן לא תאושר תכנית לשימושי מגורים למגרש המיועד למלונאות, גם אם אינו בנוי.
- ה. בתכנית בתחום מועצה אזורית – התקבל אישור המועצה הארצית.

14.1.2 תכנית המסדירה שטח לקיום אירועים - בחוף עירוני או בחוף פתוח שבו חוף רחצה, ובלבד, שתקבע ותפרט את העקרונות שלהלן:

- א. השטח לקיום האירועים יהיה מרוחק, ככל הניתן, מקו החוף וממתקני החוף.
- ב. לא יותרו אירועים פרטיים המגבילים כניסת הציבור הרחב לשטח הפתוח.
- ג. האירוע יהיה קצוב בזמן ולא יעלה על ימים ספורים בלבד, ובכללם התארגנות והשבת המצב לקדמותו.
- ד. כל המתקנים הדרושים לקיום האירוע והעבודות הכרוכות בהקמתם יהיו בעלי אופי ארעי והפיך.

- ה. קיום האירוע לא ימנע הליכה רצופה לאורך קו החוף, רחצה בים והמשך התפקוד הציבורי של החוף במהלך האירוע.
- ו. נקיטת אמצעים בדבר מזעור ההשפעות הסביבתיות של האירוע, ובכלל זאת היקפי המבקרים, תאורה ורעש, פתרונות גישה וחנייה והכל בהתייחס לערכי השטח ורגישותו והמשך התפקוד הציבורי של החוף.
- ז. תכנית המסדירה שטח לקיום אירועים לא תתאשר בתחום שמורת טבע ויער טבעי.

14.1.3 תכנית למוקד חוף תתאפשר רק בחוף עירוני ובהתקיים התנאים הבאים:

- א. התכנית תאפשר את השימושים הבאים במוקד החוף: מבנים הנדרשים לקרבה לים והמשרתים את הציבור כגון חינוך ימי וספורט ימי, שירותי הסעדה, מבני שירותים בסיסיים הנדרשים לבאי החוף ולשמירה על בריאותם ובטיחותם, נגישות וחניה ככל שלא ניתן למקמה מחוץ לתחום חוף הים, וכן שימושים המותרים בתחום חוף הים לפי סעיף 4.1 לעיל.
- ב. הבנייה תהיה נמוכה ותשתלב בסביבה החופית.
- ג. לא ניתן יהיה ליצור רצף מוקדים לאורך החוף.
- ד. לא ניתן לאשר מוקד חוף בתחומי שמורת טבע, בשטח הטבעי בגן לאומי או ביער טבעי.
- ה. במוקד החוף ירוכזו, ככל הניתן, כל מתקני החוף הנדרשים.
- ו. מספר מוקדי החוף, מיקומם במרחב, היקף הבינוי והשימושים המותרים בו ייקבעו בהתבסס על מסמך ראייה כוללת לחוף כמפורט בס"ק 6 להלן. מסמך הראייה הכוללת יפורסם עם מסמכי התכנית בעת הפקדתה, כמסמך רקע.
- ז. מסמך ראייה כוללת יערך לחוף הים בתחום הרשות המקומית ויאושר על ידי הולחוף. הולחוף רשאית לאשר מסמך כאמור על חלק מתחום הרשות המקומית. המסמך יתייחס לעניינים הבאים:
 1. מספר המוקדים בכל מקטע חוף, המרחקים ביניהם, היקף הבינוי בכל מוקד ואופי הבינוי בהם, תמהיל השימושים, עקרונות השתלבותם בסביבה החופית ובמרחב הבינוי. והכל בהתאמה לסוג החוף, ולתנאים הפיסיים המקומיים (רגישות טבעית או ארכיאולוגית, קירבת מצוק וכדומה), תוך הימנעות מפיתוח בשטחים בעלי רגישות גבוהה.
 2. המצב הקיים בחוף ובסביבתו, מגמות הפיתוח, עליית מפלס מי-הים, היבטים חברתיים, סביבתיים וכלכליים, הנגישות מהעיר והזיקה לצירים ראשיים.

14.2 גמישות לעורף חוף פתוח

בעורף חוף פתוח ניתן להקים מוקד חוף רק אם הוא צמוד דופן לשטח מאושר לבינוי ביישוב או למתחם תיירות ולאחר שצורף לתכנית מסמך סביבתי.

14.3 סווג החוף

המועצה הארצית תהיה רשאית בהחלטה לשנות את הגבול בין מקטעי החוף לסוגיהם עד למרחק מצטבר של 1,000 מ' מאורך המקטע.

15 יחס לתכניות אחרות

על אף האמור בסעיף 2 לפרק הכללי, פרק זה גובר על תכנית מקומית או מפורטת שאושרה קודם ה-31.7.83. אולם, מוסד תכנון רשאי להביא לאישורה של המועצה הארצית תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת שאושרה לפני ה-31.7.83 בתנאים הבאים:

- א. חלה התכנית בתחום חוף הים, ניתן לאשרה לפי הוראות הגמישות הקבועות בפרק זה בלבד.
- ב. חלה התכנית בתחום מכלול חוף, ניתן לאשרה לאחר שהמועצה הארצית שקלה את מידת הפגיעה במכלול החוף.

חלק שלישי - נספחי התכנית

נספחים כלליים

נספח א' - רשימת התמ"אות הכלולות בתמא אחת, השינויים להן ומועדי האישור
תמ"אות ושינוייהן בחטיבת שטחים פתוחים

תמ"א 8 אושרה ביום 21.06.1981

- שינוי מספר 1 9.6.1996
- שינוי מספר 2 17.9.2014
- שינוי מספר 3 24.10.2013
- שינוי מספר 4 4.1.16

תמ"א 22 אושרה ביום 19.12.1995

- שינוי מספר 1 אושר ביום 15.7.2003
- שינוי מספר 2 אושר ביום 30.10.2003
- שינוי מספר 3 אושר ביום 29.8.2002
- שינוי מספר 4 אושר ביום 21.7.2008
- שינוי מספר 6 אושר ביום 26.4.2007
- שינוי מספר 8 אושר ביום 7.11.2013
- שינוי מספר 9 אושר ביום 7.11.2013

תמ"א 13 חופי ים תיכון אושרה ביום 31.07.1983

- שינוי מספר 1 אושר ביום 9.6.1996
- שינוי מספר 5 אושר ביום 26.1.2003
- שינוי מספר 5א אושר ביום 5.8.2004
- שינוי מספר 7 אושר ביום 12.10.2008
- שינוי מספר 8 אושר ביום 4.2.2010

תמ"א 34/ב/3 נחלים וניקוז אושרה ביום 16.11.2006

תמ"אות ושינוייהן בחטיבת תשתיות

תמ"א 8/ד/10 תחנות כח עד 250 מגוואט אושרה ביום 12.10.2008

תמ"א 10/ד/10 מתקנים פוטו וולטאיים אושרה ביום 26.12.2010

- שינוי מספר 1 אושר ביום 24.3.2016

תמ"א 4/16 פסולת מוצקה

- שינוי מספר 1 אושר ביום 22.5.2013
- שינוי מספר 2 אושר ביום 21.1.2016

תמ"א 34 משק המים (ביוב) אושרה ביום 20.3.2013

תמ"א 2/2/ב/34 אתרים להתפלת מי ים אושרה ביום 20.03.2014

תמ"א 4/ב/34 איגום מים עיליים, החדרה, העשרה והגנה על מי התהום אושרה ביום 12.07.07

תמ"א 5/ב/34 מערכות הפקה והולכה של מים אושרה ביום 9.08.2009

תמ"א 37 גז טבעי אושרה ביום 20.09.2012

- שינוי מספר 1 אושר ביום 20.9.2012
- שינוי מספר ת' אושר ביום 9.7.2006

תמ"א 3 דרכים אושרה ביום 1.08.1976

רשימת שינויים

מספר שינוי	תאריך א'	מספר שינוי	תאריך אישור
1	1.1981	26	21.5.1995
2	7.1984	27	15.7.1997
3	2.1987	א' /27	16.6.1996
4	3.1989	ב' /27	12.1.2012
5	3.1989	29	5.2.2001
6	1991	30	1.1.1995
7	1.1991	31	26.3.1989
8	1991	32	10.10.1991
9	1991	33	23.3.1995
10	1.1991	34	8.1.1995
א' /11	1.1995	35	9.6.1996
ב' /11	8.2002	36	8.1.1995
ג' /11	2.2006	37	1.2.1998
12	1993	38	20.11.1996
13	1.1995	39	30.4.1997
14	1.1991	42	1.2.1998
15	1993	44	5.12.1999
16	3.1995	45	9.6.1996
17	1.1995	46	9.6.1996
א' /17	2.1998	47	2.9.1996
18	5.1995	49	1.2.1998
19	5.1995	50	1.2.1998
20	9.1994	51	3.9.1998
א' /21	1.1995	54	5.2.2001
22	2.1996	56	6.12.1998
23	1.1995	57	6.12.1998
24	6.1996	59	6.12.1998
25	2.1996	60	6.12.1998

תמ"א 23 מסילות ברזל אושרה ביום 31.7.1986

רשימת שינויים

מספר שינוי	תאריך אישור
2	25.5.1997
3	27.5.2004
4	15.10.1998
5	17.5.1998
6	16.2.1995
7	16.2.1995
8	26.1.1999
9	1.3.2001
10	26.1.1999
1 /10	23.8.2006
2 /10	21.7.2008
4 /10	13.2.2011
11	12.9.1995
12	20.12.1998
13	20.12.1998
14	20.12.1998
15	22.11.2001
1 /15	7.1.2009
16	25.1.2001
18	8.7.2005
19	20.1.2008
21	25.2.2007
23	19.6.2008
24	10.7.2013

מספר שינוי	תאריך אישור
62	1994
63	5.2.2001
64	5.2.2001
65	7.6.1999
66	5.2.2001
70	7.2.2008
72	9.10.2003
75	1.8.2004
76	29.4.2004
78	25.2.2007
79	14.4.2005
80	4.9.2004
82	23.9.2004
83	26.10.2005
84	25.2.2007
86	12.3.2006
87	16.11.2006
90	25.2.2007
91	7.2.2008
92	7.2.2008
95	29.3.2009
98	13.2.2011
99	13.2.2011
103	10.7.2013
107	10.7.2013
108	9.6.2016

נספחים - חטיבת התשתיות

נספח ב'1 - פרק המים - תפוקת מים מותפלים ממתקני התפלה

האתר	מצב תכנוני	תפוקה מתוכננת* מלמ"ש
חדרה - תחנת כוח אורות רבין	מתקן פעיל עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותמ"א 10	130
שורק א	מתקן פעיל עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותת"ל 36	150
שורק ב	מתקן מתוכנן עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותת"ל 36	150
פלמחים א	מתקן פעיל עפ"י תמ"א 2/ב/34	90
פלמחים ב	מתקן מתוכנן עפ"י תמ"א 2/ב/34	90
א"ת אשדוד א	מתקן בהקמה עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותב"ע 124/101/02/3	100
א"ת אשדוד ב	מתקן מתוכנן עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותכנית זז	100
אשדוד - תחנת כוח	מתקן מתוכנן עפ"י תמ"א 2/ב/34	45
אשקלון	מתקן פעיל עפ"י תמ"א 1/ב/34	120
אילת	מתקן פעיל עפ"י תב"ע 238/02/2	50
אתר גליל מערבי	מוצע בתמ"א 3/2/ב/34 (נמצאת בהליכי תכנון)	200
אתר עמק חפר	מוצע בתכנית זז	200
אתר שורק ד	מוצע בתכנית זז	150
אתר אשדוד ג	מוצע בתכנית זז	150
אתר אשקלון	מוצע בתכנית זז	150

"תפוקה מתוכננת", אינה התפוקה המירבית, והגדלתה לא תהווה שינוי לתכנית זז

נספח ב'2 - פרק המים - מוצאים ימיים למי רכז

איתור כללי	הערות למיקום
1. שמרת	כמסומן בתשריט
2. עכו דרום	מוצא קיים מתקן א.ל.א.
3. חיפה	דור כימיקלים
4. עתלית	מוצא קיים לצורך הוצאת רכז מים מליחים בלבד אל בריכות המלח. כ-50 מ' מדרום לשפך נחל אורן
5. מעגן מיכאל	במיקום שאושר בתכנית חכ/9 י
6. ת"כ חדרה	תחנת הכח חדרה, מוצא מי הקרור במיקום מתקן ההתפלה הקיים
7. א"ת עמק חפר	כמסומן בתשריט
8. נקז נתניה	נקז גשמים קיים מצפון לחוף ארגמן. לצורך רכז מהתפלת מים מליחים בלבד
9. מט"ש הרצליה	מוצא מט"ש הרצליה מדרום למרינה לצורך רכז מהתפלת מים מליחים בלבד
10. תל אביב	תחנת הכח רידינג
11. שורק	במיקום עפ"י תת"ל 36 ותמ"א 34/ב/2/2
12. פלמחים	במיקום הקיים למתקן ההתפלה
13. ת"כ אשדוד	במיקום תחנת הכח
14. א"ת אשדוד	במיקום אתר ההתפלה, מצפון לתחנת הכח
15. אשקלון	בגבול הצפוני של קצא"א, ככל שיוחלט על אישור החלופה הצפונית בתמ"א 34/ב/2/2
16. אשקלון	בתחום קצא"א
17. אילת (סבחה)	במוצא הקיים בחוף הצפוני

הערות

1. הרשימה לעיל מפרטת את נקודות המעבר של המוצאים בחוף. סימון המוצאים הימיים בתשריט הינו סכמתי ואין בו כדי לקבוע את גודל השטח הדרוש להם. מיקומם המדויק, שטחם, אורך הצנרת לסילוק מי הרכז, עומקה, והמיקום האופטימלי של יציאת מי הרכז לים, גם אם במקום קיימת צנרת, ייקבעו בתכנית מפורטת.
2. הרשימה מתייחסת למוצאים להזרמת מי רכז ממתקני התפלה למי ים וממתקני התפלה למים מליחים וטיוב מים בלבד.
3. איתור המוצא אינו מחייב שימוש בצנרת הקיימת אלא מאפשר הנחת צנרת לרכז בתוואי המצוין ברשימה, למעט באזור השפד"ן.
4. אין ברשימה זו בכדי לחייב את מוסדות התכנון ובכללם הולחוף, לאשר מתקן התפלה מול המוצא או בקרבתו.

נספח ב'3 - פרק המים - הנחיות למסמך הגנה על מי תהום

תיאור וניתוח נתוני רקע, מפות ונתונים נדרשים

1. מפות רגישות למי תהום
2. סוגי המזהמים, כמות ופוטנציאל, מודל התפשטות הזיהום
3. ניתוח התווך המחדיר, ערכי יכולת החידור של הקרקע ומוליכות הידראולית במצבים שונים
4. אפיון האקוויפר, עומק, כמות, איכות, זרימות
5. איתור מעיינות, נחלים וגופי מים באזור
6. ניתוח ההשפעות הצפויות על מי תהום

הצגת פתרונות להגנת ולמניעת נזקים

1. טיפול מונע במזהמים
2. איטום פני השטח
3. איסוף תשטיפים וסילוקם
4. הצעת טכנולוגיות ופתרונות מתאימים לתנאי המקום

נספח ב'4 - מתקנים פוטו-וולטאיים - הנחיות לעריכת מסמך סביבתי למתקן פוטו-וולטאי

1. נתונים כלליים

- המסמך הנופי-סביבתי יכלול את הנתונים הבאים:
- שם האחראי לעריכת המסמך ושמות נותני השירות המקצועיים שהשתתפו בהכנתו ובהערכת ההשפעות הסביבתיות של הפרויקט.
 - תצהירים מלאים וחתומים על ידי עורך המסמך והיועצים המקצועיים;
 - תקציר ובו עיקרי הממצאים וההמלצות.
 - רשימה ביבליוגרפית והפניה למקורות הנתונים ששימשו את מכיני המסמך.
- המסמך יערך בהתחשב באופי התכנון המוצע ומיקומו ובהתאם להנחיות המפורטות להלן.

2. תיאור התכנית המוצעת

תיאור התכנית המוצעת לרבות השטחים והמתקנים השונים בשטחה והפעילות שתבצע בהם. התכנית תלווה בתשריטים, בפרוגרמה ובחתכים. התכנית והתיאור יתייחסו לכל העבודות שייעשו לשם הקמת הפרויקט והפעלתו, כולל עבודות תשתית לצורך התכנית ומחוץ לגבולותיה, דוגמת דרכים וקווי מתח עליון.

2.1 התכנית תוגש עם מפות רקע, תיאורים והצגה מילולית וגרפית כמפורט:

- 2.1.1 תשריט ייעודי קרקע לפי נוהל מבא"ת. ובו ייעודי קרקע על פי תמ"אות, תמ"מ ותכניות מפורטות.
- 2.1.2 תרשים סביבה - מפה בקנ"מ 1:20,000 עד למרחק 3 ק"מ מגבולות התכנית. המפה תכלול טופוגרפיה, נחלים ותוואי ניקוז, ישובים, קווי מתח, דרכים, מסילות ומערכות תשתית, מאגרי מים, בריכות חורף, מעיינות וקידוחים, תוואי ניקוז וכו'.
- 2.1.3 תשריט מפורט - בקנ"מ 1:5,000 עד למרחק 500 מ' מגבולות התכנית. התשריט יכלול את כל השימושים בתחום האתר המוצע (פאנלים סולארים, מסדר חשמל, דרכים, מגדלי שמירה, משרדים, מחסנים וכו"ב) וכן את התשתיות הנלוות לאתר כגון קווי מתח, דרכים וכו"ב.
- 2.1.4 תצ"א/אורטופוטו צבעונית מפורטת ומעודכנת בקנ"מ המתאים להיקף התכנית, באופן שייכלל בתצ"א היקף של 500 מ' מסביב לשטח התכנית. בתצ"א יסומן תחום התכנית.

2.2 תיאור העבודות הכרוכות בהקמת הפרויקט:

- 2.2.1 תיאור והצגת העבודות שייעשו להקמת הפרויקט על פי לוחות הזמנים לביצוע, המידע יוצג במלל ועל גבי תשריט בקנ"מ מתאים.
- 2.2.2 תיאור מילולי וגרפי, הצגת תכניות וחתכים, מבני עזר, מבנים זמניים, גידור, עמודי תאורה, מגדלי שמירה, מחנות קבלן, שטחי אחסון זמניים לצידוד ועודפי עפר, תנועת כלים כבדים, שילוט וכו"ב בתקופת ההקמה.
- 2.2.3 תיאור הכולל הצגת תכניות וחתכים את התשתיות הנלוות הנדרשות כולל קווי מתח (עיליים וטמונים), דרכי גישה ודרכים היקפיות, תעלות ניקוז ועבודות שייעשו מחוץ לשטח התכנית כגון חיבור לקווי חשמל, דרכים, קווי מים, עבודות עפר וכדומה.
- 2.2.4 מאזן עבודות העפר כולל כמויות ומיקום של אזורים לכרייה ומילוי, מקור חומר הגלם ואתרים מתוכננים לניצול או לסילוק עודפי עפר, וככל האפשר, אפשרויות לניצול חומרים בתכנון המוצע או במקום סמוך. יש לצרף הערכה לגבי כמויות חפירה/מילוי.
- 2.2.5 תיאור הפעילות הנובעת מביצוע התכנית: (תפעול שוטף, אחזקה, אבטחה וכו"ב). יש להתייחס במיוחד לגורמים שעשויים לפגוע בסביבה או להפר אותה כגון שהות של אנשי תחזוקה ואבטחה, יצירת רעש, הארת הסביבה מעבר לגדר וכו"ב.

3. תיאור סביבת התכנית - תאור תכונות הנוף הטבעי

3.1 נחלים וניקוז:

תיאור וניתוח אגן ההיקוות שבתחומו נמצאת התכנית - נחלים, פשטי הצפה, מעיינות, בריכות חורף וכו"ב. יש לתאר במלל ולהציג את הנתונים לגבי המשטר ההידרולוגי של עורקי הניקוז הסמוכים, כהגדרתם בפרק הנחלים, זרימות בסיס באם ישנן, ספיקות שיא וכו"ב.

3.2 ערכי טבע:

- 3.2.1 צומח - פרישת חברות הצומח הטבעי בשטח התכנית עד לטווח 200 מ' מגבולותיה, הנתונים יוצגו במלל ועל גבי מפה בקנ"מ 1:5,000, כולל התמקדות במינים אדומים, נדירים, ייחודיים (אנדמיים) או ראויים

- לשימור. יש לצרף תמונות של צומח אופייני ו/או ייחודי. במידת הצורך יש לציין מוקדי מינים פולשים (ניתן להיעזר באתר Biogis, אתר רת"ם, סקרי ח.ל.ט, אתר המשרד להגנת הסביבה, הספר האדום וכיו"ב).
- 3.2.2 בעלי חיים - סימון על גבי מפה בקנ"מ 1:10,000** קיומם של אתרים המאכלסים בעלי חיים, לרבות אתרי רבייה וקינן של עופות, תוך שימת דגש על בע"ח נדירים בתחום התכנית והשפעתה הצפויה (ניתן להיעזר בסקרי ח.ל.ט, אתר המשרד להגנת הסביבה, הספר האדום של החוליתנים בישראל וכיו"ב).
- 3.3 תאור תכונות הנוף הטבעי ומעשה ידי אדם:**
- 3.3.1 תיאור יחידת הנוף והתכונות הנופיות של שטח התכנית** וסביבתה הקרובה במלל ובתשריט.
- 3.3.2 ניתוח חזותי של האתר המתוכנן על רקע הסביבה.** הניתוח יכול את האגן החזותי שממנו נצפית התכנית והתשתיות הקשורות בה (כגון דרכים ותשתיות חשמל), חתכים מנקודות בולטות בשטח ומנקודות ישוב, דרכים וכבישים, שבילי טיול, חניונים ונקודות תצפית, מאתרי טבע, נוף ומורשת.
- 3.3.3 מכלולים נופיים מקומיים, טבעיים ומעשי-אדם, באזור התכנית** וכן מכלולי הנוף בתמ"א 35 בתחום התכנית.
- 3.4 נוף חקלאי וערכיות קרקע חקלאית:**
- 3.4.1 תיאור העיבוד והנוף החקלאי** בשטח התכנית וסביבתה (אופי העיבוד, אינטנסיביות, מבנים חקלאיים, תרומת השטח החקלאי לדמות נוף האזור וכו'). יש לצרף צילומים על פי צורך.
- 3.5 תופעות טבע ייחודיות ומערכות אקולוגיות:**
- 3.5.1 תשתית פיזית - יש לתאר במלל ובצילומים מאפיינים ומופעים ייחודיים של התשתית הפיזית** כגון מצוקים, מחשופי קרקע וכיו"ב.
- 3.5.2 רצף שטחים פתוחים - ניתוח תפקוד השטח כחלק ממערך המסדרונות האקולוגיים הארציים והמקומיים, סמיכות התכנית לשמורות טבע, גנים לאומיים ויערות טבעיים ונטועים תוך התייחסות למצב קיים ומתוכנן.** הניתוח יוצג במלל ועל גבי מפה בקנה מידה 1:50,000.
- 3.6 אתרי עתיקות ומורשת:**
- 3.6.1 תיאור ופירוט הממצאים הארכיאולוגיים** בשטח התכנית ובסביבתה: מיקומם, מהותם ומידת חשיבותם לשימור. יש לצרף אישור רשות העתיקות לגבי אתרי עתיקות מוכרזים.
- 3.6.2 תיאור ערכי המורשת ההיסטורית והתרבותית המצויים** בשטח התכנית ובסביבתה. יש לציין את ייחודיותם, נדירותם ומשמעותם ההיסטורית, התרבותית והמרחבית.
- 3.7 אתרי ביקור ומסלולי טיול:**
- סקירה וסימון על גבי מפה בקנ"מ 1:50,000 אתרי ביקור ומסלולי טיול קיימים ומתוכננים בתחום התכנית ובסביבתה (ניתן להיעזר במפות סימון שבילים של הוועדה לשבילי ישראל).
- 4. הצעת חלופות תכנוניות**
- בהתבסס על הרגישות הסביבתית ועל העבודות הצפויות להתבצע יש להציג חלופות למיקום האתר ולפריסה מרחבית. בבחינת החלופות ניתן, בהתאם לעניין, להתייחס גם לחלופות למתקנים נלווים, לחיבור לתשתיות ולדרכי גישה. בהצגת החלופות יש להתייחס לנושאים הבאים:
- א. הצגת המשמעות של אי ביצוע התכנית על היבטיה השונים.
- ב. הצגת חלופות למיקום המוצע, תוך פירוט יתרונותיה וחסרונותיה של כל חלופה.
- ג. התייחסות לחלופות אפשריות להקטנת שטח הפרויקט, עיצוב שונה, הצבות אחרות וכיו"ב שמטרתן צמצום ההשפעה הנופית והסביבתית של הפרויקט.
- ד. הצגת מכלול השיקולים שהביאו לבחירת החלופה המוצעת - שיקולי תכנון, סביבה הנדסה, ושיקולים אחרים, לרבות המגמה לחיסכון בקרקע, היבטים נופיים לרבות נוף תרבות, שמירת שטחים פתוחים ורצף שטחים פתוחים, איכות הקרקע החקלאית, מניעת חסימת מסדרונות אקולוגיים ומעבר בע"ח.
- 5. ניתוח השפעת מימוש התכנית על שטח התכנית וסביבתה והשתלבות בסביבה**
- הניתוח להלן יבוצע בהתאם לממצאי סעיפים 2-4 ויתייחס לחלופה הנבחרת.
- 5.1 ניקוז והידרולוגיה:**
- 5.1.1 ניתוח השינויים שיגרמו במערכת הניקוז הטבעית ובמערכת ההידרולוגית בתחום התכנית ובתחום הנתון להשפעתה.**
- 5.1.2 הצעת פתרונות ואמצעים הנובעים מהניתוח הנ"ל אשר ישמרו הן את יכולת העברת הנגר והן את ערכי**

הנוף, הבילוי והפנאי הנלווים למערכת הניקוז.

- 5.2 ערכי טבע ואקולוגיה:**
- 5.2.1** תיאור ההשפעות הצפויות להיגרם לסביבה הטבעית כתוצאה מהקמת הפרויקט. כולל התייחסות לצומח טבעי, בעלי חיים, אזורי קינון ומחיה, התפשטות מינים פולשים וכדו' הן בסביבתה הקרובה של התכנית והן באזורים העשויים להיות מושפעים ממנה. בהיבט זה יש להתייחס להשפעות פיזיות בדמות בינוי, גידור וכיו"ב ולהשפעות בדמות תאורה בשטחים פתוחים, מטרדי רעש כתוצאה מתפעול וכיו"ב.
- 5.2.2** תיאור האמצעים לצמצום ההשפעות השליליות שנמנו לעיל.
- 5.3 שינויים חזותיים ונופיים:**
- 5.3.1** הדמיה - תוצג הדמיה של התכנית המוצעת על רקע הנוף באזור. יש לנתח ולתאר את ההדמיה גם באופן מילולי. תוצג מפת נצפות של האתר. ובה יסומנו האתרים מהם נצפה האתר והמרחק מהם, מידת ההשתלבות בקו הרקיע ומידת הבולטות והנוכחות של התכנית בסביבתה. יש להציג את השפעת התכנית על האגן החזותי שממנו נצפית התכנית והתשתיות הקשורות אליה.
- 5.3.2** חתכים - מנקודות בולטות בשטח: מנקודות ישוב, מדרכים וכבישים, משבילי טיול, מחניונים ונקודות תצפית, מאתרי נוף, טבע ומורשת (בין אם הם קולטי קהל ובין אם לאו). צמצום הפגיעה החזותית/נופית - הצגת האמצעים לצמצום או לשיקום הפגיעה החזותית/נופית בסביבה.
- 5.4 פגיעה בשטחים חקלאיים:**
- 5.4.1** תיאור ההשפעות הצפויות על השטחים החקלאיים בסביבת התכנית המוצעת.
- 5.4.2** פירוט האמצעים האפשריים והמתוכננים לשמירתם ולצמצום הפגיעה בהם.
- 5.5 פגיעה ברצף השטחים הפתוחים:**
- תיאור במלל ובאמצעים גרפיים את הפגיעה הצפויה ברצף השטחים הפתוחים, היקפה ומשמעותה. פירוט האמצעים המתוכננים לשמירה מיטבית על הרצף.
- 5.6 פגיעה באתרי עתיקות ומורשת:**
- תיאור ההשפעות הצפויות על אתרי עתיקות ומורשת. פירוט האמצעים האפשריים והמתוכננים לשימורם ולטיפוחם של האתרים שזוהו בתכנית וסביבתה.
- 5.7 אתרי ביקור ומסלולי טיול:**
- תיאור ההשפעות הצפויות על אתרי ביקור ומסלולי טיול בסביבת התכנית המוצעת ואת צמצום מידת הנגישות אליהם. פירוט האמצעים המתוכננים לשימורם ולטיפוחם של האתרים ומסלולי הטיול בתחום התכנית ובסביבתה.
- 5.8 השפעות על שימושי וייעודי קרקע סמוכים:**
- בחינת האפשרות לפגיעה צפויה בשימושי הקרקע, קיימים או מתוכננים, כתוצאה מיישום התכנית ושינויי ייעוד או שימוש קרקע שיידרשו כתוצאה מהיווצרות מטרדים עקב הקמת המתקן.
- 6. הוראות להיתר הבניה או הוראות לתכנית**
- בהסתמך על הניתוח לעיל, ינוסחו הוראות בהיבטי איכות סביבה ונוף אשר יהיו חלק מהוראות התכנית והתנאים בהיתרי בניה. הוראות ואמצעים למניעת מטרדי אבק, רעש ופסולת, בעת עבודות ההקמה.

נספח ב'5 - גז טבעי - הנחיות לעריכת מסמך סביבתי למערכת הגז הטבעי

- 1. רקע** - מטרת הנספח ליצור אחידות בין המסמכים הסביבתיים המוגשים מכח התכנית בועדות השונות ולקבוע פעולות ואמצעים לצמצום הפגיעה הסביבתית בעת מימוש התכניות ואת הפעולות הנדרשות לשם שיקום השטח. ההנחיות מחולקות לשלב התכנון ולשלב הרישוי (היתר הבניה).
- 2. הנחיות כלליות**
- 4.1** על פי קביעת התמ"א הגשת בקשה להיתר מחייבת הכנת תכנית עבודה מפורטת בה ייקבעו: אתר עבודה, אופן ההקמה, אמצעים לצמצום פגיעות בערכי טבע ונוף בזמן ההקמה ושיקום לאחריו. תכנית העבודה תתבסס על הנספח הסביבתי של התמ"א.
- שטחי ההתארגנות ושטחי האחסנה ימוקמו אך ורק בתחום רצועת העבודה. אתר העבודה, למעט דרכי גישה, לא יחרוג מתחום התכנית, אלא אם כן שוכנע מוסד התכנון כי מטעמים של בטחון או שמירה על איכות הסביבה, יש למקם גם את שטחי האחסנה וההתארגנות מחוץ לגבולות התכנית.

- 4.2 הנושאים הסביבתיים והנופיים יקבלו ביטוי בכל המסמכים (כולל ההנדסיים), ולא רק במסמך לשיקום נופי.
- 4.3 תכניות השיקום יוטמעו בתוך התכניות ההנדסיות לביצוע ולא בנפרד.
- 4.4 צורת הגשה - עותקים קשיחים (הדפסה על נייר) ומדיה מגנטית (בפורמט JPG, TIFF, PDF וכדומה).

הנחיות לשלב התכנון

3. פרק א' - תיאור התכנית

התייחסות מפורטת בהוראות התכנית:

כללי - שם התכנית; פרטי היזם; סוג התכנית.

שמות המתכננים ומקצועם: אדריכל נוף - תכנון השיקום הנופי, אגרונום - שיקום צמחי, איסוף זרעים והעתקות (בכלל זה עצים, גיאופיטים וכדומה), אקולוג - טיפול באזורים ברמת רגישות אקולוגית גבוהה.

תכנית עבודה מפורטת - אשר תתייחס לכל העבודות שייעשו לשם הטמנת קו מערכת הולכת הגז וכן כל המתקנים הנלווים. התכנית תוצג באופן מילולי ותלווה במפות ברמת פרוט גבוהה, תוך התייחסות בין היתר לנושאים הבאים:

- א. מקום ותיאור קצר של הסביבה ומאפייניה.
- ב. תיאור תוואי מערכת הולכת הגז ותאור מרכיביה, לרבות מבנים ומתקנים תת קרקעיים ועל-קרקעיים (תחנות הגפה, תחנות הפחתת לחץ PRMS וכו').
- ג. סימון רצועת העבודה, דרכי גישה, שטחי התארגנות ושמושים נלווים.
- ד. תאור מיקום הפעולות הנדרשות להקמה (בניה, חפירה והטמנה, חציבה, פריצת דרכים, הגנות על הצנרת ועל המתקנים הנלווים, גידור, תאורה, טיפול בצומח פולשני וכדומה).

4. פרק ב' תיאור הסביבה - מצב קיים

- 4.1 **שימושי ויעודי קרקע -** קיימים ומתוכננים, יוצגו על גבי מפה בקנ"מ מפורט.
 - א. תאור תנוחה על גבי אורטופוטו עדכני ובקנ"מ מפורט (עם קווי גובה), בה יסומן ציר הרצועה לתכנון וכן רצועת התכנון של החלופה הנבחרת. בנוסף, יצינו תשתיות קיימות במרחב התכנון.
 - ב. מפת רקע טופוגרפית מפורטת, עם סימון כל נתוני השטח כמקובל במפות מדידה (לרבות סימון מקבצי עצים וצומח). ע"ג המפה יסומן ציר הרצועה לתכנון וכן רצועת התכנון.
 - ג. סימון התכנית ע"ג תכניות מתאר ארציות, מחוזיות ומקומיות רלבנטיות.

4.2 סקר אקולוגי

- א. סקר אקולוגי בתחום הסקירה (קו כחול). סקרי צומח, בעלי חיים, סקר ומיפוי עצים בוגרים והצורך בעקירה או העתקה; מיני צמחים להעתקה - דוגמת גיאופיטים; היבטים של מיני צומח פולשניים.
- ב. הסקר יכלול צילומים המייצגים את הצומח לאורך התוואי המוצע.

4.3 סקר ערכי טבע ונוף

- יבוצע על ידי אקולוג או אדריכל נוף, ויתאר את המצב הקיים טרם מימוש התכנית, תוך התייחסות אל:
 - א. מיפוי יחידות נוף ואזורים רגישים, הדגשת מעבר רצועת התכנון סמוך לנחלים בסביבה או חצייתם.
 - ב. האיזמים מצד התכנית המוצעת בהיבטים האקולוגיים/נופיים והצעת אמצעים מפורטים לצמצום או ביטולם.

4.4 הידרו-גיאולוגיה

- א. איפיון מערכת הניקוז במרחב התכנון, פירוט השלכות הסביבתיות והגיא-הידרולוגיות של התכנית.
- ב. תיאור אזורי החציה של נחלים ואופן המעבר.

4.5 גיאולוגיה, סיסמולוגיה, גיאומורפולוגיה וקרקעות

- א. סקירת המבנה הגיאולוגי במרחב התכנון, במלל ובאמצעות מפה, ובה סימון רוחב רצועת התכנון. תיאור השלכות התכנית מבחינה גיאולוגית.
- ב. ניתוח סיסמולוגי לאורך כל רצועת התכנון, והדגשת סיכונים, ככל שנמצאו.

ג. פירוט המאפיינים הגיאומורפולוגיים של מרחב התכנון, טופוגרפיה, מסלע וקרקע, סימון רוחב רצועת התכנון. יפירוט השפעות התכנית בהיבטים אלו, והאמצעים הנדרשים למיזעור הנזקים, בכלל זה סחיפת קרקעות, עירוף וכדומה.

4.6 אתרי נוף, מורשת וארכיאולוגיה

סקירה, ומיפוי מתאים אתרים ארכיאולוגיים קיימים על פי סקר רשות העתיקות.

5. פרק ג' השלכות סביבתיות והאמצעים לצמצום המפגעים הסביבתיים במהלך ההקמה ויישום התכנית כללי

סקירת ההשלכות הסביבתית הצפויות מיישום התכנית, במהלך ההקמה ולאחריה. כמו כן התייחסות לאמצעים לצמצום המפגעים הסביבתיים הצפויים כתוצאה מהפעולות הקשורות בכניסה לעבודה ובמהלכה, וכן פירוט האמצעים ומהלך השיקום.

התייחסות מפורטת לאזורים רגישים מבחינה סביבתית או אקולוגית. בקטעים החוצים נחלים, תוצג התייחסות לעבודות שיבוצעו מחוץ לרצועת ההטמנה ולפרוט מיוחד לעניין חציית נחלים/שטחים שהוגדרו ברגישות נופית סביבתית גבוהה וכיוצ"ב.

כאשר יידרשו שטחי התארגנות לעבודה בשטח, בכלל זה שטחי אחסנה ומחנות קבלן, תוגבל הקמתם לתחום השטח המיועד לרצועת התכנון.

הצגת שלבי ביצוע העבודה והתייחסות לאפשרות התקדמות הטמנת מערכת הולכת הגז ושיקום פני השטח במקביל.

התכנית תסמן תוואי תשתיות אחרות החוצות או עוברות בקרבת תוואי הולכת הגז, (דרכים ומסילות, קוי מים וביוב, קוי מתח, תקשורת וכיוצ"ב), ותעדיף האפשרויות לעשות שימוש בהן או להיצמד אליהן.

5.2 שמירה על ערכי טבע ונוף ושיקום נופי:

א. יוגדרו האזורים בהם עבודות ההטמנה עלולות לגרום לפגיעה בצומח ובנוף הטבעי.

ב. הפיקוח על השיקום הנופי בתחום גנים לאומיים ושמורות טבע יעשה על ידי רשות הטבע והגנים הלאומיים, וביערות על ידי קק"ל. הפיקוח על השיקום הנופי בשטחים אחרים יקבע על ידי הועדה המחוזית הדנה בתכנית.

ג. תכנון השיקום והפיקוח על ביצועו, לפי סעיף זה, יעשה באישורו של אדריכל נוף

5.3 הידרולוגיה, גיאומורפולוגיה:

א. יוצגו פתרונות הניקוז בתחום התכנית, לרבות: מניעה ומיזעור נזקים למערכות הידרולוגיות.

ב. יוצגו פתרונות לטיפול ולשיקום במפגשים/חציית נחלים.

ג. יוצגו פתרונות לשיקום פיזי של פני הקרקע, הן בתת הקרקע והן בפני הקרקע, לרבות התייחסות לשיפועים טבעיים וכדומה.

5.4 פגעי רעש

הצגת ההשלכות האקוסטיות של הפרויקט בשלב ההקמה ובשלב התפעול, יש לפרט את הפתרונות האקוסטיים אם צפויה חריגה מהתקנות.

5.5 מחנות קבלן ודרכי גישה

על בסיס רגישות השטח יסומנו אזורי אל געת, בהם תימנע הקמת מחנות קבלן, אתרי התארגנות ו/או דרכי גישה זמניות.

5.6 הפחתת פיזור אבק

הערכת הפוטנציאל לגרימת מפגעי ומטרדי אבק והאמצעים למזערם, כגון הרטבת פני השטח וכיוצ"ב.

5.7 טיפול בפסולת מוצקה

הערכת הפוטנציאל ליצירת הפסולת לסוגיה כתוצאה מביצוע הפרויקט ואת הפתרונות לסוגי הפסולת השונים, כגון הצבת מיכלי אצירה מסוגים שונים, הסכם לפינוי פסולת גושית מול הועדה המקומית וכיוצ"ב.

5.8 פיקוח, ניטור ובקרה בתקופת הבדק ולאחריה למניעת מפגעים

הנספח יכלול עקרונות לתכנית בקרה, ניטור ופיקוח למשך שלוש שנים מתחילת העבודות.

5.9 סיכונים סייסימים

יש להתייחס לבטיחות מערכת הולכת הגז, המבנים והמתקנים מבחינה סייסימית, תוך צירוף התייחסות מפורטת לכל אחד מגורמי הנזק האפשריים.

5.10 הנחיות לשלב ההיתר

הנספח יבחן חלופות מיקרו להתוויית קו הגז;

- א. חלופות המיקרו יבחנו תוואי אנכי ו/או אופקי השונה מהתכנון המוצע בעת מעבר במקומות רגישים כגון נחלים, סביבה חופית, מקומות החשודים כבעלי רגישות סייסמית ועוד
- ב. הבחינה תתקיים במרחק סביר מהתכנון המאושר בתמ"א כך שאיננו משנה את ההתווייה באופן עקרוני, אלא משפר את התכנון המקומי, ממזער קונפליקטים סביבתיים ותכנוניים ומפחית סיכונים ככל שישנם.

5.11 תיאור הנוף וחציית נחלים

- א. תיאור הנוף באמצעות חתכים טיפוסיים לאורך תוואי מערכת ההולכה המתוכננת: חתכי אורך ורוחב – משולבות נופיות-הנדסיות. יוצג מצב קיים, מצב מוצע, כולל התייחסות אדריכל נוף לכל חתך ומתן הנחיות למזעור נזקים.
- ב. התייחסות מפורטת לחציית נחלים, באמצעות חתכים לפרוט האופן בו תחצה התשתית את מרחב הנחל.
- ג. תיאום הפתרונות ההנדסיים לחציית נחלים ופרטי טיפול ושיקום במערכות הנחלים הנחצות על ידי רצועת העבודה עם רשות הניקוז ו/או רשות נחל בתחום רצועת העבודה.

5.12 שיקום צמחי

תכנון והנחיות של שיקום צמחי בהתאמה ליחידת הנוף ולסביבה הקיימת בכל קטע של תוואי מערכת הולכת הגז המתוכנן. בהדגשה למקבצי עצים, מקבצי מיני צומח (בכלל זה גיאופיטים), לחישוף ולשמירת הקרקע העליונה וכן לצמחייה עתידית מתאימה בתהליך השיקום.

5.13 שיקום נופי

- מסמכי השיקום הנופי יתבססו על סקירת ערכי הטבע והנוף וייתייחסו לכל תחום העבודות. יש להציג את מכלול האמצעים שיינקטו ובכלל זה:
- א. שחזור פני השטח והחזרתו במידת האפשר למצבו המקורי, לרבות שיפועים, מדרונות וגדות נחלים שנפגעו במהלך ההקמה.
 - ב. ניקוי השטח וטשטוש סמני החפירה
 - ג. סימון וגידור
 - ד. שימור קרקע ומניעת ארוזיה
 - ה. שיקום הצומח לרבות באמצעות נטיעות המתאימות לבית הגידול המקומי
 - ו. שיקום תשתיות שהיו קיימות טרם ביצוע התכנית.
 - ז. השיקום הנופי יתבסס על יחידות הנוף לאורך התוואי, על פי הנספח הסביבתי, וייתייחס לפני הקרקע (תבליט) ולתכסית הצומח.
 - ח. בהיתר הבנייה להקמת מערכת ההולכה ייקבע כי אישור הוועדה המקומית על ביצוע השיקום הנופי, בהתאם למסמכי השיקום הנופי, יהיה תנאי להפעלה. מסמכי ההיתר יועברו להתייחסות המשרד להגנת הסביבה, ככל שלא תועבר התייחסות בתוך 45 ימים תוכל הוועדה לאשר את ההיתר גם ללא התייחסות המשרד להגנת הסביבה.

5.14 מחנות קבלן

- א. יוצגו האפשרויות למיקום מחנות קבלן מחוץ לגבולות התכנית בתוך מתחמים בנויים.
- ב. ככל שאין מענה למחנות קבלן באזורים מפותחים, תוצג תכנית להקמת מחנות קבלן בתחום רצועת התכנון, ובה הנחיות למיזעור פגיעה בסביבה, הנחיות לפרוק כל המתקנים שיוקמו בתחום מחנות הקבלן וכן הנחיות לשיקום הסביבה והחזרתה למצבה הקודם, טרם הקמת המחנות.
- ג. התכנית תכלול פירוט במלל ובאמצעים מתאימים (תצ"א, מפה וכו'). יש לציין בעזרים סימון מפורט של הגידור המתוכנן והשטחים המיועדים לאחסון זמני של ציוד וחומרי בנין.

5.15 תכנון דרכי גישה

- א. התכנית תציג במלל ובאמצעים מתאימים (תצ"א, מפה וכו') את דרכי הגישה והשרות לאורך תוואי מערכת הולכת הגז וממנה, התכנית תתייחס באופן נפרד לדרכים קיימות ודרכים מתוכננות.
- ב. בתכנית העבודה יסומנו דרכי שירות קיימים בסביבה (דוגמת דרכי חברת חשמל), והתכנית תקבע כי דרכי הגישה לאתר העבודה ואל תחנות הגז, יותוו ככל הניתן על גבי הדרכים קיימות.

ג. בהיעדר דרכים קיימות, יוסדרו דרכי עפר כדרכי גישה. רוחבן ומיקומן ייקבע באופן שימצמם ככל הניתן את הפגיעה בסביבה ובנוף ובשימושים אחרים המותרים בתחום התכנית.

5.16 טיפול בשפכים

יש להתייחס לאיסוף, טיפול וסילוק שפכים במהלך ביצוע התכנית, בכלל זה התייחסות למחנות הקבלן.

5.17 טיפול בדליפות

יש להציג את האמצעים לניטור ולמניעת דליפות לאורך מערכת ההולכה, בכלל זה אמצעים לאיטום, ניטור, טיפול בעת דליפות והתייחסות להיבטים בטיחותיים.

5.18 תכנית ניטור, בקרה ופיקוח

תוצג תכנית בקרה, ניטור ופיקוח למשך שלוש שנים מביצוע התכנית הנדונה, תכנית השיקום תבוצע על ידי היזם ותתייחס לנושאים הבאים:

א. טיפול בצמחיה פולשת.

ב. טיפול בסחף קרקע.

ג. טיפול וביסוס של צמחיה טבעית ומועתקת כחלק מתהליך השיקום.

5.19 טיפול בשכבת הכיסוי ועודפי עפר

א. חפירת התעלה לצורך הנחת מערכת הולכת הגז, תתבצע באופן ששכבת הכיסוי העליונה כ- 30 ס"מ, תיחפר ותונח בנפרד מיתר החומר החפור, והיא תשמש כשכבת הקרקע העליונה בעת כיסוי התעלה, לאחר הטמנת קו הולכת הגז. יש להקפיד לשמור על מערומי שכבות כיסוי בעלות מאפיינים סדימנטולוגיים שונים. יש להציג תכנית שתיקבע את מיקום המערומים, תוך הקפדה על שמירת מרחק משטחים רגישים הידרולוגית ו/או אקולוגית. חפירת התעלה תתבצע בהתחשב בטופוגרפיה, כך שתימנע גלישת קרקע.

ב. כלי העבודה שישמשו בעבודות ההקמה של התכנית, יותאמו לתנאי השטח ובחירתם תעשה באופן שימצמם במידת האפשר את הפגיעה בפני השטח בסביבה ובנוף. תנועת הכלים בשטח תוגבל לגבולות רצועת התכנון בלבד.

יש להציג פתרונות לטיפול בעודפי עפר ככל שיהיו.

נספח ב'6 - פרק הפסולת - רשימת אתרי הפסולת ואתרי הטמנה

שם האתר	סוג	שם האתר	סוג
קובעת-תאנים א	הטמנה	שדות מיכה	הטמנה
קובעת-תאנים ב	הטמנה וטיפול	בית גוברין כלנית	הטמנה
נחל בית העמק - עברון	הטמנה	דודאים גני הדס	הטמנה וטיפול
נעמן	טיפול	דודאים בני שמעון	טיפול
נחל אבליים דרום	הטמנה	דודאים בני שמעון	הטמנה
נחל אבליים צפון	הטמנה וטיפול	ערד	הטמנה
טליה	הטמנה וטיפול	צאלים דיה	הטמנה
חגל	הטמנה וטיפול	רמת חובב א	פסולת מסוכנת
נחל גלבוה א	טיפול	רמת חובב ב	הטמנה
נחל גלבוה ב	טיפול	אפע	הטמנה וטיפול, פסולת תעשייתית
נחל הדרים	טיפול	טללים אשלים	הטמנה
חירייה	טיפול	אורון	הטמנה וטיפול
נחל נבלט-ברקת	טיפול	נימרה	הטמנה וטיפול

נספח ב'7 - פרק הדרכים - שינויים למערכת הדרכים

קטע מיועד לגריעה	קטע חלופי
דרך אזורית 652 חוצה בנימינה וחוצה פרדס חנה מדרך אזורית מס' 70 ועד דרך מס' 65 (נ.צ. 7,19864, 195739 עד נ.צ. 707209, 198939)	דרך אזורית 652 מדרך אזורית מס' 70 ועד דרך מס' 65.
דרך אזורית 653 העוברת בתוך בנימינה (נ.צ. 7,13784, 195518 עד נ.צ. 7,13775, 193772)	דרך אזורית 653 מצפון לבנימינה בסמוך למחצבת בנימינה.
דרך ראשית מס' 4 בקטע שבין כביש 70 לצומת הכניסה לדור נחשולים, דרך מס' 7011 (נ.צ. 7,21187, 194804 עד 7,24478, 195940)	דרך ראשית מס' 4 בקטע שבין כביש 70 צומת הכניסה לדור נחשולים, דרך מס' 7011
דרך אזורית 672 החוצה את דליית אל כרמל ועוספייא (נ.צ. 7,37023, 205338 עד נ.צ. 7,32223, 206522)	דרך אזורית נופית 672 העוקפת את דליית אל כרמל ועוספייא
דרך 79, קטע ציפורי/נצרת (קמ' 27-23)	דרך 79, קטע ציפורי משהד
דרך 89, אזור נהריה, מדרך 4 עד קמ' 3.5	דרך 89, עוקף ב"ח נהריה מצפון
דרך 89, אזור צפת, מקמ' 49 עד ראש פינה	דרך 877, עוקף צפת מדרום
דרך 92, מצומת צמח עד קמ' 13	דרך 918- עוקף צמח, מעגן, האון ועין גב - החל מקמ' 402.5 בדרך 90 הקיימת
דרך 918, מצומת גדות עד קמ' 20 (ממזרח לחולתה)	דרך 918, מדרום לצומת בית המכס העליון עד קמ' 20 בדרך 918
דרך 91, גשר בנות יעקב, מקמ' 7.5 עד קמ' 13.	דרך 91, תוואי משופר
דרך 99, ליד קיבוץ דן, מקמ' 7.5 עד קמ' 9	דרך 909, תוואי משופר
דרך 768, מצומת אלומות עד דרומית לצומת פוריה	דרך 90, מצומת אלומות עד דרומית לצומת פוריה
דרך 77, ממזרח לצומת פוריה	דרכים 90 ו-777, מצומת פוריה עד המפגש עם דרך 90 הקיימת באזור שפך נחל רקת
דרך 60, ממחלף בלפוריה ועד מצפון לצומת יזרעאל - למעט הקטע שבתחום שיפוט עפולה	דרך 60 עוקף עפולה, על שני קטעיו
דרך 90 בתחום שיפוט העיר טבריה	דרכים 90 ו-777, מצומת פוריה עד המפגש עם דרך 90 הקיימת באזור שפך נחל רקת
דרך 702, ממערב למושב אחיהוד	דרך 702, ממזרח למושב אחיהוד
דרך 85 הקיימת, באזור מחלף יאסיף המאושר ומחלף אחיהוד המאושר	דרך 85 המוצעת, באזור מחלף יאסיף המאושר ומחלף אחיהוד המאושר
דרך ראשית מס' 12 (רח' דרך יותם) (מ.צ. 195125/384864 עד נ.צ. 192083/385423)	דרך ראשית העוברת בסמוך לנחל גרוף
גריעת קטע דרך מס' 574, מדרך 444 עד דרך ראשית מס' 61 בצפון. נ.צ. 201938/705779 עד נ.צ. 203208/703768	סלילה בפועל של דרך מס' 444 בהתאם לתכניות מח/119, תמ"א 16 /א / 31 ותמ"א 1 / 16 /א / 31
גריעת קטע דרך מס' 574, מצומת כלניות בצפון עד הכניסה הצפונית לבקע אלע'רביה. נ.צ. 204928/700937 עד נ.צ. 200933/694878	סלילה בפועל של דרך מס' 444 בהתאם לתכניות מח/119, תמ"א 16 /א / 31 ותמ"א 2 / 16 /א / 31

נספח ב'8 - מסילות ברזל - שינויים למערכת מסילות הברזל

מסילות ברזל לגריעה לאחר אישור תוואי חלופי

קטע מיועד לגריעה	קטע חלופי
ביטול מסילת ברזל קיימת ממושב לימן ועד תחנת נהריה	הוספת מסילת ברזל כפולה מתוכננת ממושב לימן ועד תחנת נהריה

מסילות ברזל להוספה

קטע לתוספת	הוראת מעבר
תוספת מסילת ברזל במרחב מישור ימין/ מעלה עקרבים בסמוך לדרך 227	האישור ייכנס לתוקף עם ביטול הכרזה של שומרת הטבע מכתשים עין יהב בקטע המסילה העובר בשמורה שאינו מוצע במנהור, בהתאם לתכנית מפורטת למסילה

חטיבת השטחים הפתוחים

נספח ג'1 - פרק השטחים המוגנים - היקפי השטחים המיועדים לשמורות טבע

שטח בדונם	שם	מס'	שטח בדונם	שם	מס'	שטח בדונם	שם	מס'	שטח בדונם	שם	מס'
792	עזיל	297	249	מערת הנטיפים	208	644	הר גמל	100	26	ברכת פרג'	0
38	עינות	298	139	מערת התאומים	209	725	הר דוב"ב	101	142	המסרק	1
1121	עינות עורבים	299	8	מערת שכניה	210	468	הר הטייסים	103	777	מצוקי אף הכרמל	2
513	עינות פחם	300	764	מפרצי הבונים	212	870746	הר הנגב המרכזי, מכתש רמון	104	246	אירוס הדור (אילת)	3
611	עין א-טינה - אל פג	301	2865	מצד אבירים	214	2108	הר חורשן	105	74	אל בהג'ה (מקדש בהאי)	4
155	עין א-הלה	302	422442	מצוק הציונים ובקעת צין	216	1460	הר כמון	106	114	בני ציון (חרוצים)	5
127	עין אוזים	303	151	מצוקי קרית שמונה	217	101322	הר מירון	107	665	גאון הירדן (דרומי)	6
73	עין אור	304	400	מצפה אילות	218	13	הר סאסא	108	738	גאון הירדן (מזרחי)	7
85	עין אילה	305	248	מרגליות	219	674	הר סנה	109	1158	גאון הירדן (צפוני)	8
14601	עין גדי	306	117	משלט שבטה	220	3994	הר עצמון - יודפת	111	87	גן השלושה (סחנה)	10
43	עין גונן - ואדי אל חמדי	307	28	מתחם יער פקיעין	221	878	הר קנץ	112	655	דקל הדום - (עברונה)	11
128	עין דור	309	4	מתחם יערות כברי	222	803	הר שיפון	114	1059	החוף השקט (גבעות חוור)	12
98	עין דקלים	310	2298	מתלול צורים	223	2104	הר שכניה	115	56	לימן (גבעת הצבעונים)	15
48	עין יהודה	312	175	נבי רובין	225	351282	הרי אילת	117	25	מי נפתוח (ליפתא)	16
136	עין נמפית	314	159	נוה אור	226	8784	הרי יהודה	119	16	מערת פער (סאסא)	18
408	עין עברונה	316	6455	נוף מכבית	227	542	התנור	120	944	נחל רחום (שמיר)	20
93	עין תאו	317	54	נוף שפלת יהודה	228	41050	חולות ביר משש	121	673	עין ג'דה (טירת צבי)	22
549	עמק האלה	318	242	נחל אדמון-ירחן	229	35560	חולות חלוצה	122	285	שמרון (חר' סמנונה)	26
12545	ערבת עברונה	319	1830	נחל אוכס	230	21824	חולות ניצנים	123	1029	תל עזקה (תל זכרי)	27
148	עתלית	322	378	נחל אופקים	232	2787	חולות עגור	124	140	תל פולג (אודים)	28
596	פארק אלונה	323	3400	נחל אל-על	233	4229	חולות פלמחים	125	53	א-זרקה	30
301	פארק בריטניה	324	60	נחל אלכסנדר	235	95429	חולות שונרא	128	1044	אורטל	32
38316	פארק הלס	325	2320	נחל באר שבע	236	1835	חוף אלמוגים - אילת	129	76	אורנים	33
206	פארק רמות מנשה	327	2	נחל בק	237	1060	חוף גלים	130	1413	אחו חסיפיה	34
509	פוגרות	328	5502	נחל בית העמק	238	169	חוף כורסי	133	233	אחו ליד גונן	35
2351	צוקי שיירות	330	724	נחל בית ערף	239	1285	חוף משמר הים	134	5201	אחילוף החורן	36
24	קרית שמונה	333	12407	נחל בצת	240	200	חוף נוה ים	135	8	א"י דור	37
260	ראש זוהר	336	14473	נחל ברק	241	541	חוף ראש הנקרה	138	203	א"י חוף דור ומעגן מיכאל	38
902	רכס אדמי	338	438	נחל גמל	242	217	חורבת קרתא	139	49	א"י חוף ראש הנקרה	39
21	רכס לבנים	339	7142	נחל דולב	243	6287	חורשת זכרון	140	752	אירוס ביצות נב	41
874	רכס פוריה	340	14428	נחל דישון	244	116	חורשת זקום	141	1564	אירוס הגולן - חושניה	42
1311	רכס ראש הנקרה	341	3979	נחל דישון - הר אביבים	245	824	חורשת חרובים אור עקיבא	142	445	אירוס הגולן - תנוריה	43
3815	רכס תורען	342	581	נחל דישון - הר יחמור	246	18	חורשת יעלה	144	44	אירוס הדור מנרה	44
3355	רמת הנדיב	343	7	נחל דליה הרחבה	247	19	חירבת סעדים ועין סעדים	145	1084	אירוס הנגב	45
255	שדה עמודים	346	682	נחל דליה ויובליו	248	4800	חלמוניות ירוחם	146	66	אירוס נצרת	46
13	שחלבים מנרה	347	131	נחל השופט	249	390	חר' באר שבע	149	154	אירוס ארגמן	47
957	שיטה מלבינה באשדוד	348	1649	נחל ומערת גודרים	250	39	חר' ג'סר א-זרקא	150	75	אל נבי-ימין	48
37	שולית געש מערבי	349	51157	נחל חיון	251	59	חר' גזירה	151	690	אלונה	49
11	שולית חוף ליד געש	350	214	נחל חלזון	252	122	חר' מחוז	153	8261	אלוני אבא	51
716	שמורה ללא שם 1	351	225	נחל חלילים	253	69	חר' סדן	154	1570	אלוני ברעם	52
4	שמורה ללא שם 10	352	9987	נחל חצור	254	43	חר' סרח עילית	155	157	אלוני צחק	53
5	שמורה ללא שם 11	353	2522	נחל חרמון	255	295	חר' פורה	156	4599	אלות סירן	54
2	שמורה ללא שם 12	354	153	נחל יבנאל	256	61	חר' צ'רקס	157	229	אקריה	56
178	שמורה ללא שם 13	355	1689	נחל יחיעם	257	120	חר' שאר	158	2836	ארבל	58
281	שמורה ללא שם 14	356	492	נחל יפתחאל	258	373	חרבת כוכים	159	561	בארותיים	60
104	שמורה ללא שם 15	357	2705	נחל יצהר	259	5	טוף כרם מהר"ל	160	247	בוריקה	61
966	שמורה ללא שם 17	359	12055	נחל יששכר	260	8382	יהודה-גמלא	161	493	ביצות קיסריה	62
85	שמורה ללא שם 2	360	11553	נחל כזיב	261	28582	יהודה - אתר בריכת משושים	162	9	ביריניק	63
72	שמורה ללא שם 3	361	31352	נחל לבן	262	30399	יסתבה	163	49	ביתן אהרון	68
6	שמורה ללא שם 4	362	67	נחל מאיר-נחל נחשון	263	19	ים דור הבונים	165	8983	בקעת צחיחה	69
7	שמורה ללא שם 5	363	27810	נחל מיצר	264	86	יער בן שמן צפון	166	3465	בקעת תמע	70
5	שמורה ללא שם 6	364	1785	נחל משגב	265	2064	יער הסוללים - אגם נטופה	168	202	בריכת תמסח	71
2	שמורה ללא שם 7	365	11225	נחל נפח ומישור הרחות	266	3557	יער מנחמיה	169	32	ברכות דלתון	72
3	שמורה ללא שם 8	366	14773	נחל סנסן	267	41	יער נווה יעקב	170	10	ברכת אלקוש	73
3	שמורה ללא שם 9	367	2059	נחל עורבים	268	28	יערות אלקוש מעלות	171	303	ברכת בראון	74
455	שמורת האירוסים	368	395	נחל עינן	269	3999	יערות ביריה	173	18	ברכת סאסא	75
110	שמורת טבע בלפורי	369	12163	נחל עמוד	270	1130	יערות דלתון-קדש	175	566	ברכת סינדינה	76
2978	שמורת טבע ויערות גברעם	370	638	נחל פולג	271	463	כורכר דרומה לרוחמה	180	7	גאון הירדן חמדיה	78
3779	שער העמקים	371	1903	נחל קדש	273	405	כורכר ניר-עם	181	14403	גבעות אמציה	79
1808	שקמונה	372	11624	נחל קטורה ומישור קטורה	274	1066	כורכר רוחמה	182	203	גבעות צפית	80
347	תל אבל בית מעכה	373	400	נחל קיני-יער מגידו	275	82	כפר רופין	185	974	גבעת המורה	83
33	תל אכזיב	375	5662	נחל שורק דרומי	276	160	כרם בן זמרה	186	564	גבעת עוז	84
170	תל גת	377	6813	נחל שורק צפוני	277	947	כרמיה	187	2177	גבעת שחורת	85
316	תל דביר	378	455	נחל שניר	278	2181	להב - דרום מערב	188	2520	גברעם	86
758	תל דן ונחל דן	379	8176	נחל שקמה- נחל חצב	279	3801	להב - צפון מערב	189	15	גדרות	87
62	תל ציחק	382	30891	נחל תבור	280	394374	מדברי יהודה וים המלח	193	31077	גלבוץ	88
356	תל מלחתה	385	109	נחל תות	281	2329	מואה	194	126	דקל הדום - אילת	89
1039	תל מרוה	386	325	נחל תנינים	282	443	מודדות רכס זכרון	196	3211	הבטיחה	90
161	תל סהרון	387	47723	נחלים גדולים - נחלי קצב וחחי	283	21462	מישור רותם	198	20509	הבטיחה	91
1412	תל פארס	389	6658	נחשים	284	3828	מכתש בארי	199	2953	הבשור הרחבה	92
4	תל ציקלג	390	5930	סוסיא	288	449795	מכתשים קטן וגדול	200	15	הדסים	93
326	תל ציר	391	196	סחלבים במנרה	289	243	מלחת נעמן	201	4661	החולה	94
10138	תל קריות	392	3438	סחנת מחמד מחמוד	291	2785	מסיל עסניה	202	15060	הירדן	95
219	תל קשת	393	2171	סלע עכברה	293	4777	מסעף נחל באר שבע	203	19139	הכרמל	97
287	תל רחוב	394	21	סלעי אוליגוקן	294	251	מעינות גבתון	206	236	הר אמיר	98
			7924	עדולים	296	519	מערת לוזית	207	1380	הר גזירא	99

המשך נספח ג'1 - היקפי השטחים המיועדים לגנים לאומיים

שטח בדונם	שם	מס'	שטח בדונם	שם	מס'	שטח בדונם	שם	מס'
5163	נחל צלמון	272	2075	חוף השרון	131	255	גן השלושה (סחנה)	9
433	ניצנה	285	38	חוף כורסי	132	3005	הירקון (מזרח)	13
637	סביב חומות ירושלים	286	158	חוף נעורים	136	270	הירקון (פנתח תקווה)	14
1654	סוסיטא	287	254	חוף ראש הנקרה	137	3137	ממשית (כורנוב)	17
4	סחנה-לוד	290	818	חורשת טל	143	172	מצודת כח (נבי יושע)	19
239	סידנא עלי	292	20	חמת טבריה	147	676	נס ציונה (גבעות כורכר)	21
2223	עבדת	295	70	חנות מיים	148	149	עין חמד (אקנה בלה)	23
71	עין דור	308	764	חל' חלוצה	152	7	עתיקות בית אלפא (חפצי בה)	24
3699	עין הבשור	311	151	ים גדור	164	729	שיח' עבדללה (מערות סמר)	25
14	עין כרם	313	13414	יער הסוללים - אגם נטופה	167	2884	תל צפיה (תל-א-צאפי)	29
4196	עין עבדת	315	6	יערות ביריה	172	108	אביחיל	31
169	עתיקות עתלית	320	1902	יערות בן שמן	174	16	אייל	40
1930	עתיקות קיסריה	321	2646	יערות כפר החורש	176	264	אלוני אבא	50
2887	פארק השרון	326	1156	ירוחם	177	312	אנדרטת הנגב	55
117	צובא	329	653	כוכב הירדן	178	13257	ארבל	57
1023	צור נתן	331	380	כורזים	179	2508	אשקלון	59
159	קקון	332	219	כורסי	183	5638	בית גוברין	64
572	קרן נפתלי	334	1657	כפר נחום	184	44	בית ירח	65
3020	קרני חישין	335	475	ליפתא	190	1699	בית שאן	66
395	רחובות בנגב	337	194	מבצר נמרוד	191	1037	בית שערים	67
5304	שבטה	344	654	מגדל אפק	192	183	ברעם	77
197	שדה עמודים	345	1333	מונפור	195	7955	גבעות שפרעם	81
225	שמורה ללא שם 16	358	24	מזור קולה	197	2888	גבעת גזר	82
512	תל אזיב	374	292	מע'ר	204	87040	הכרמל	96
368	תל באר שבע	376	1518	מעין חרוד	205	393	הר הטייסים	102
540	תל חי	380	222	מפרצי הבונים	211	264	הר עצמון - יודפת	110
707	תל חצור	381	69	מצבת חולדה	213	138	הר שוקף	113
8323	תל לויש	383	4473	מצדה	215	3847	הר תבור	116
241	תל מניו	384	4668	נבי רובין	224	32753	הרי יהודה	118
514	תל ערד	388	520	נחל אופקים	231	1124	חולות קדימה	126
			3607	נחל אלכסנדר	234	1401	חולות קיסריה	127

נספח ג'2 - פרק השטחים המוגנים - היקפי השטחים המיועדים ליערות לפי תחומי יער

שטח בדונם	מס'	מס'	שטח בדונם	מס'	מס'	שטח בדונם	מס'	מס'	שטח בדונם	מס'	מס'	שטח בדונם	מס'	מס'			
3705	4209	220	17362	3416	176	3332	3142	132	12116	1402	88	730	1259	44	1650	1101	0
3416	4210	221	3134	3417	177	2011	3146	133	27	1404	89	1474	1262	45	7257	1102	1
13232	4211	222	8234	3418	178	532	3147	134	5016	1405	90	3637	1263	46	5419	1103	2
9600	4212	223	8419	3421	179	4348	3194	135	7214	1406	91	1855	1264	47	3060	1104	3
11236	4213	224	319	3422	180	20995	3201	136	6066	1407	92	3646	1265	48	5895	1107	4
14152	4215	225	5262	3429	181	12671	3202	137	6004	1408	93	2480	1266	49	19835	1110	5
3056	4216	226	1556	3445	182	9203	3203	138	1011	1410	94	1354	1267	50	1442	1111	6
253	4217	227	14649	4102	183	9758	3205	139	5635	1411	95	1454	1268	51	1117	1112	7
14112	4220	228	156	4103	184	1105	3207	140	2040	1412	96	1846	1270	52	4702	1113	8
1660	4221	229	9046	4105	185	6870	3208	141	64	1413	97	6241	1272	53	3304	1114	9
965	4228	230	13183	4106	186	8071	3209	142	203	1414	98	4135	1278	54	550	1117	10
969	4240	231	5511	4107	187	5658	3213	143	3584	1417	99	254	1279	55	327	1201	11
5865	4255	232	1004	4108	188	1558	3216	144	7315	1418	100	1983	1280	56	3807	1202	12
2122	4266	233	5690	4109	189	12604	3218	145	329	1423	101	2629	1281	57	18478	1203	13
402	4272	234	6378	4110	190	4756	3221	146	3057	1432	102	13	1282	58	8380	1204	14
12188	4273	235	3505	4112	191	40559	3224	147	2747	1441	103	264	1291	59	2213	1205	15
10158	4298	236	2319	4114	192	14641	3229	148	10894	1449	104	879	1293	60	2754	1206	16
4769	4301	237	6156	4115	193	20068	3232	149	6268	1450	105	1527	1295	61	7008	1207	17
1146	4302	238	1403	4116	194	9765	3233	150	8964	1463	106	602	1301	62	6026	1208	18
72931	4306	239	12195	4117	195	18986	3254	151	8584	1468	107	7770	1303	63	13555	1209	19
8175	4307	240	1447	4118	196	5208	3301	152	11265	1476	108	4133	1304	64	1895	1210	20
464	4308	241	25027	4119	197	12669	3302	153	10219	1481	109	6415	1305	65	5643	1211	21
325	4309	242	25259	4120	198	11039	3303	154	15834	1482	110	7516	1306	66	6431	1213	22
23631	4313	243	9200	4121	199	5141	3310	155	131	1483	111	3146	1307	67	14248	1214	23
511	4314	244	4546	4122	200	6506	3311	156	7022	3101	112	2979	1308	68	2811	1215	24
744	4315	245	2249	4123	201	4607	3312	157	2789	3102	113	6147	1309	69	1661	1217	25
7294	4316	246	1936	4124	202	10783	3320	158	2756	3103	114	11169	1311	70	2020	1218	26
6270	4319	247	24388	4128	203	6907	3321	159	752	3104	115	9202	1313	71	957	1220	27
72	4322	248	3063	4139	204	7306	3350	160	26818	3105	116	3830	1318	72	3928	1221	28
78	4323	249	4206	4142	205	1286	3401	161	9581	3106	117	1540	1319	73	1983	1223	29
11853	4325	250	2703	4143	206	14438	3402	162	671	3109	118	10510	1320	74	1276	1225	30
2577	4329	251	5353	4150	207	4187	3403	163	3603	3110	119	11761	1321	75	1846	1226	31
1050	4330	252	13829	4154	208	4654	3404	164	220	3111	120	5881	1322	76	498	1227	32
23782	4332	253	8663	4174	209	6174	3405	165	1235	3112	121	4578	1323	77	2700	1228	33
1889	4333	254	11756	4183	210	58	3406	166	5131	3113	122	1611	1324	78	937	1229	34
2525	4334	255	5117	4185	211	1551	3407	167	759	3114	123	3859	1326	79	1062	1232	35
13627	4335	256	13902	4194	212	1565	3408	168	2620	3115	124	5419	1333	80	731	1235	36
684	4338	257	906	4201	213	3077	3409	169	13008	3116	125	7188	1341	81	12262	1236	37
10063	4350	258	1968	4202	214	4984	3410	170	2546	3119	126	9824	1349	82	2152	1237	38
18224	4402	259	608	4203	215	1616	3411	171	10954	3129	127	14182	1355	83	17710	1239	39
272	4403	260	3937	4204	216	6510	3412	172	2383	3133	128	8883	1363	84	969	1247	40
7537	4428	261	718	4205	217	5897	3413	173	1888	3134	129	10972	1364	85	13090	1250	41
5429	4429	262	6854	4206	218	7723	3414	174	10723	3135	130	1019	1365	86	438	1254	42
710	4438	263	5015	4208	219	2462	3415	175	489	3139	131	769	1401	87	2702	1255	43

נספח ג'3 - פרק נחלים - הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר

1. כללי (כל התכניות)

מסמך לניהול הטיפול במי נגר עילי וניקוז לתכנית ייערך בהתאם להנחיות הבאות:

- המסמך יוגש באחריות עורך התכנית.
- המסמך יוכן בהתאם לתכניות אב לניקוז או תכניות אב אגניות.
- המסמך יתייחס לכל המרכיבים בתכנית שיש להם השפעה על ניהול נגר ועל מערכת הניקוז הקיימת.
- המסמך יכלול רשימת מקורות המידע ונתונים ששימשו את מכיני המסמך.

2. נתוני הרקע (כל התכניות)

מסמך ניהול הטיפול במי נגר עילי ובמערכות ניקוז יכלול את המידע הממופה ותיאור מידע רלבנטי כדלקמן:

- מפה טופוגרפית מעודכנת מאת המרכז למיפוי ישראל, בקנה מידה המתאים לרמת פירוט התכנית, המציגה את תחום התכנית על רקע אגני ההיקוות, בהדגשת הנחלים ופשטי ההצפה, מערכת הניקוז וקווי תשתיות, מסילות ברזל ודרכים.
- מפת שימושי קרקע, מפת ייעודי קרקע לפי תכניות מאושרות ומפה טופוגרפית בתחום התכנית וסביבתה בקנה המידה המתאים לרמת פירוט התכנית ובטווח הרלבנטי לנושא פתרון הניקוז המוצע.
- תיאור הסביבה וציון נושאים אופייניים לאזור כגון שמירה על ערכי טבע ונוף, סחף קרקע, הצפות, ניקוז לקוי וכדומה.

3. הנחיות (תכנית מתארית)

3.1 סיווג הקרקע לפי מפות מדריך "חבורות הקרקע" (1975) בקנ"מ 1:50,000 או לפי מפות הסקר הארצי (1955) בקנ"מ 1:20,000.

3.2 בהעדר הנתונים ההידרולוגיים הנדרשים, יוכן סקר הידרולוגי שיכלול:

- משטר הגשמים
- כושר החידור של הקרקע
- מיקום תחנות הידרומטריות בתחום ההתנקזות הנדון ובסביבתו
- נתונים מדודים של ספיקות מים ונפחי זרימה בתחום ההתנקזות הנדון ובסביבתו
- סקירת הצפות קודמות בתחום התכנית ובשטחים גובלים

4. הנחיות (תכנית מפורטת)

4.1 חישוב ספיקת התכן בנחלים שבתחום התכנית יתבסס על הטבלה הבאה או על פי עדכונים כפי שיעודכן מעת לעת על-ידי אגף שימור קרקע במשרד החקלאות ופיתוח הכפר:

השימוש בשטח	תקופת חזרה בשנים	הסתברות מירבית לאירוע בשנה מסוימת
חקלאות: גידולי שדה ומטעים, פארקים	10	10%
בתי צמיחה	25	4%
כבישים ומסילות ברזל*	לפחות 50	2% לכל היותר
סוללות מאגרים וסכרים**	100	1%
מערכת הגנה על שטחים מבוינים**	100	1%
תיעול עירוני (רחובות, מגרשי חניה, חצרות בתים וכדומה)	5 עד 50	20% עד 2%
קביעת גובה 0.0 לבתים**	100	1%
מתקן הנדסי בתוך הנחל	לפחות 50	2% לכל היותר
הגנה על מתקנים אסטרטגיים**	100	1%

* הצפת מיסעות וגשרים לפי תקני מע"צ ורכבת ישראל
 ** בכל מקרה שיש סיכון של ממש לחיי אדם, הסתברות התכנון תהיה 1% ומטה בהתאם לדרגת הסיכון וחומרת הנזק.

4.3	חישוב ספיקת התכן בנחלים שבתחום התכנית יבוצע לשני מצבים: למצב קיים בשטח לפני השינויים המתוכננים ולמצב מוצע, לאחר השינויים המוצעים.
4.4	לחישוב ספיקת התכן בנחלים שבתחום התכנית מומלץ להתבסס על מספר מודלים הידרולוגיים מקובלים.
4.5	תיאור מערכת הניקוז הקיימת בתחום התכנית יכלול את מידות הנחלים, שיפועי אורך, חתכי רוחב, ציפוי קרקעית הנחלים ומבנים בתוך הנחלים (מפלים, ביצור דופן וכדומה), מוצא מערכת הניקוז הקיימת במורד, חישוב כושר ההולכה של הנחלים הקיימים, ותיאור מנגנון תחזוקת הניקוז הקיים בתחום התכנית.
4.6	תוכן תכנית של פשטי ושטחי הצפה בהתאמה לטבלה בסעיף 2.6.
5.	תיאור התכנית המוצעת
5.1	התכנית תוצג על גבי מפה טופוגרפית בקנה מידה המתאים לרמת פירוט התכנית ובטווח הרלבנטי לנושא הניקוז ותכלול:
	א. גבולות אגני ניקוז ותת-אגנים בתחום התכנית, קווי ניקוז, תוואי תעלות ומובילי מים סגורים וחיבורם לנחלים.
	ב. חיבור מוצאי הנחלים בתכנית לנחל המסוגל לקלוט את כל הנגר החזוי ע"פ ספיקות התכן המחושבות. התכנית תציין ותפרט את נתיבי זרימת הנגר בתחומה.
5.2	חתכי אורך ורוחב אופייניים של הנחלים המתוכננים הכוללים את הנחל ותחום 20 מטר מכל צד של הנחל.
5.3	שרטוטים של מתקנים, במידה ומוצעים, הקשורים בנחלים כגון מעבירי מים, סוללות, תעלות, מתקני קליטת מים, מפלים ומבנים הידראוליים אחרים.
5.4	המפרטים הטכניים המתייחסים לאמצעי ייצוב לנחלים והגנה על מתקנים.
5.5	נתוני תכנון הנחלים ירוכזו ויוצגו בשתי טבלאות:
	ג. טבלת סיכום שתכלול: מס' תת-אגן ההיקוות, שטח האגן, שטח פתוח, שטח בנוי, ספיקת התכן בהסתברויות השונות, אורך קטע הנחל ורוחב בין הגדות.
	ד. טבלה מפורטת לכל אגן וקטעי נחל (החלוקה לקטעים לפי שינויים בולטים בשיפוע האורכי או כניסת נחלים נוספים) שתכלול: זיהוי נחל והקטע, גודל אגן ההיקוות המתנקז לקטע, ספיקת התכן, הספיקה המרבית שיכולה לעבור בנחל (חתך זרימה שכולל את הבלט), שיפוע אורכי מתוכנן, צורת חתך הנחל ושיפועי הדפנות, מהירות הזרימה המחושבת, גובה המים בספיקת התכן – בלט מינימלי, אמצעי ייצוב הנחל בהתאם למהירות המותרת והערות.
5.6	התכנית תכלול חישובים הידראוליים של מערכת הניקוז המוצעת ותכנון מבנים כגון גשרים, מפלים וכדומה, לרבות קביעת גובה 0.0 לרצפת המבנים.
5.7	ינתנו הנחיות להכנת תכנית הניקוז המפורטת. תכנית ניקוז מפורטת תוכן יחד עם תכנית פיתוח השטח המתוכנן. ביצוע התכנית בפועל יהיה תנאי למתן היתרי בניה.
5.8	קביעת גובה מינימלי, מעל רום שיטפון החזוי בהסתברות מוגדרת, לרצפת מבנים, לדרכים ולמתקנים הנדסיים.
6.	הנחיות (תכנית מתארית) - השפעות צפויות על הסביבה
6.1	נפח האיגום או ההצפה הצפוי, תדירות ההצפה ומשכה החזוי.
6.2	תוספת או הפחתת הנגר הצפוי כתוצאה מביצוע התכנית.
6.3	ההשפעות של פתרונות הניקוז המוצעים על שטחים גובלים ועל שטחים במורד אגן ההיקוות כתוצאה משינויים במשטר הנגר עקב ביצוע התכנית.
6.4	ההשפעות של פתרונות הניקוז המוצעים על אפיק הנחל, גדותיו וסביבתו.
6.5	ההשפעות על תחום התכנית בשל נגר המגיע אליה ממעלה אגן ההיקוות.

7. הנחיות כלליות (כל התכניות)

7.1

אמצעים למניעת נזקים

תכנון אמצעים למזעור השפעת התכנית על הסביבה תוצג על גבי מפה טופוגרפית בקנה מידה המתאים לרמת פירוט התכנית ובטווח הרלבנטי לנושא הסביבה ויכלול:

- א. תיאור האמצעים להגברת החלחול בשטח בנוי במטרה להקטין את כמויות המים המגיעות למערכות הניקוז האזוריות, להקטין עלויות פעולות הניקוז ולהעשיר את מי התהום.
- ב. פירוט השינויים הנדרשים במערכת הניקוז הקיימת כדי לקלוט את מי הנגר הנוספים, באם ישנם השינויים יתואמו עם רשות הניקוז או הרשות המקומית הרלבנטית.
- ג. פירוט האמצעים לצמצום פגיעה בטבע ובנוף, באתרי עתיקות, באפיק הנחל ובשטחים גובלים, לרבות שטחים חקלאיים ושטחים שאינם מבונים, כתוצאה מפתרונות הניקוז המוצעים בתכנית.
- ד. המלצות להוראות התכנית שיבטיחו צמצום נזקי הצפות, שיטפונות וסחף וטיפול בנגר שמקורו בתחום התכנית.

8. הנחיות כלליות (תכנית מתארית)

8.1

תוכן תכנית שצ"פים ושטחים פתוחים הפנויים בתכנית תת-קרקעית שתכלול:

- א. מפת מיקום והיקף השטח הנדרש להשגיה ולאגום הנגר על פי הנפח המתוכנן.
- ב. במפת התכנית יסומנו קידוחי החדרה ככל שיתוכננו בצירוף חתך גאולוגי ומפרט טכני של הקידוח, כל אלה באישור רשות המים.
- ג. תכנית שצ"פים ושטחים פתוחים הפנויים מתכנית תת-קרקעית תהווה חלק בלתי נפרד מתכנית הניקוז המפורטת ומרכיב מחייב בתוכנית הפיתוח.
- ד. שלבי ביצוע התכנית יתאמו עם שלבי ביצוע התכנית הסטטוטורית, יפורטו בהוראות התכנית כמרכיב מחייב.

8.2

פתרון קצה למערכת הניקוז המתוכננת ייכלל בקו הכחול של התכנית.

נספח ג'4 - הקמת חניוני לילה ומבואות בשמורות הטבע

חניוני לילה

יהודיה, הר מירון - נחל עמוד, הר מירון - חומימה, הר הנגב - בורות לוץ, מצוק הצינים הרחבה 2 - בארות, יטבתה, מעיינות הבניאס, עין גדי, נחל גילבון

שמורות טבע

תל דן, התנור (נחל עיון), החולה, יהודיה, בריכת המשושים, גמלא, הבטיחה (בתחום אתר המג'רסה), עין אפק, הר הכרמל (בתחום אתר חי-בר כרמל), נחל תנינים, נחל המערות, הר מירון (בתחום אתר נחל עמוד), מערת הנטיפים, עין גדי, יטבתה, חוף האלמוגים באילת, מדבר יהודה (בתחום אתר עין בוקק), נחל גילבון, נחל אל על, נחל חרמון, הבניאס

